

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΕΗ' ΤΕΥΧ. Α' ΙΩ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14-115 21 ΑΘΗΝΑΙ ΤΗΛ. 72.18.308 | 1/15 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1991 | ΑΡΙΘ. 1

ΠΟΙΜΑΝΤΟΡΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ ΤΟΥ ΜΑΚ. ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ κ. ΣΕΡΑΦΕΙΜ

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΑΘΗΝΩΝ
Ἄριθ. Πρωτ. 2369

Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ
ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Σ Ε Ρ Α Φ Ε Ι Μ

Πρὸς τὸ Χριστεπάνυμον πλήρωμα
τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱεράς Ἀρχιεπισκοπῆς
Τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,
ΧΡΙΣΤΟΣ ΕΠΙ ΓΗΣ, ΥΨΩΘΗΤΕ!

1. Τὸ Γεγονὸς τῆς σαρκώσεως τοῦ Θεοῦ Λόγου καὶ τῆς «ἐκ Πνεύματος ἁγίου καὶ Μαρίας τῆς Παρθένου» γεννήσεως τοῦ Θεανθρώπου Ἰησοῦ Χριστοῦ σφραγίζει ἀμετάκλητα τὴν παγκόσμιον ἱστορίαν. Διότι εἶναι τὸ κατ' ἐξοχὴν γεγονός τῆς ἱστορίας, τὸ θαῦμα ὄλων τῶν αἰώνων. Αὐτὸ ἐκφράζει ἕνας ὕμνος τοῦ Ὁρθρου τῆς σημερινῆς ἐορτῆς: «Ὁ ἀχώρητος παντί, πῶς ἐχωρήθη ἐν γαστρὶ; Ὁ ἐν κόλποις τοῦ Πατρὸς, πῶς ἐν ἀγκάλαις τῆς Μητρὸς;». Μέσα σ' αὐτὸ τὸ «πῶς» περικλείεται ὁ θαυμασμὸς ὅλης τῆς κτίσεως γιὰ τὴ θείαν συγκατάβαση καὶ τὴν εἴσοδον τοῦ Αἰωνίου καὶ Ἀχρόνου μέσα στὸ χρόνο, τοῦ Ἀκτίστου στὸ κτιστό, τοῦ ἀχωρήτου μέσα στὸ πεπερασμένο. Ἡ Ὁρθοδοξία βλέπει στὴ σάρκωση τοῦ Θείου Λόγου καὶ τὴν ἐκ Παρθένου γέννησίν Του τὴ ρίζαν καὶ τὸ θεμέλιον τῆς σωτηρίας, τῆς θεώσεως τοῦ

ἀνθρώπου καὶ τοῦ ἁγιασμοῦ ὅλης τῆς κτίσεως. «Αὐτὸς ἐνηθρόπησεν, ἵνα ἡμεῖς θεοποιηθῶμεν» κατὰ τὸν Μ. Ἀθανάσιον (PG 25, 192). Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας μας, ὅπως ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος, βλέπουν τὴν Γέννηση τοῦ Χριστοῦ καὶ τὴν «διὰ σαρκὸς πρὸς ἡμᾶς ἐπιδημίαν» Του ὡς ὑψωση τοῦ ἀνθρώπου. «ΧΡΙΣΤΟΣ ΕΠΙ ΓΗΣ, ΥΨΩΘΗΤΕ» ψάλλει σήμερον, μιμούμενος τὸν προηγούμενον Πατέρα ὁ ὑμνογράφος τῆς Ἑορτῆς, ἅγιος Κοσμᾶς ὁ Μαΐουμᾶ. Ὁ ἀκτίστος Θεὸς «προσλαμβάνει» τὸ «ἡμέτερον φύραμα» διὰ νὰ τὸ καθαρῶσει, νὰ τὸ ἁγιάσει, νὰ τὸ ὑψώσει, ὡς πρὸς τὴν ὑψηλὴν τῆς Θεότητος, δηλαδὴ νὰ τὸ θεώσει. Ἡ δόξα τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως τοῦ Θεανθρώπου εἶναι «δυνάμει» δόξα καὶ κάθε ἀνθρώπου καὶ φανέρωση τοῦ αἰωνίου προσορισμοῦ μας.

2. Ἐν Χριστῷ ἀποκτᾶ, ἔτσι, καινούργιον νόημα ὁ ἄνθρωπος καὶ μαζί του ὅλη ἡ κτίσις. Ἡ μάλλον ξαναβρίσκουν σ' Αὐτὸν ἄνθρωπος καὶ κτίσις τὸ ἀληθινὸ νόημά τους. Εἶναι γνωστό, ἄλλωστε, πόσο χαμηλὰ εἶχε πέσει ὁ προχριστιανικὸς ἄνθρωπος καὶ πόσο εἶχε ἐξευτελισθεῖ ἡ προσωπικότητά του. Τὸ δίκαιον τοῦ ἰσχυροτέρου εἶχε κατασταεῖ ὑπέρτατος νόμος. Ὁ ἄνθρωπος ἐπωλεῖτο ὡς δούλος καὶ ἡ φιλοσοφία θεωροῦσε τὴν ψυχὴν τοῦ δούλου κατώτερη ἀπὸ ἐκείνην τοῦ ἐλευθέρου. Διεθνεῖς σχέσεις μεταξύ τῶν λαῶν ἦσαν ἄγνω-

στες. Ἐπιδρομές, λεηλασίες, ἐξανδραποδισμοὶ καθιστοῦσαν τὴν ἀνθρώπινη ζωὴ ἀβέβαιη. Ἡ ἐσωτερικὴ δουλεία τῶν ψυχῶν καὶ ἡ ἐξωτερικὴ δουλεία τῶν σωμάτων ἐταπείνωναν τὸν ἄνθρωπο καὶ μηδένιζαν τὴν ἀξιοπρέπειά του. Σ' αὐτὴ τὴν κρίσιμη στιγμή γινάται «ὁ Ἥλιος τῆς δικαιοσύνης» ΧΡΙΣΤΟΣ, τὸ Φῶς καὶ ἡ ἐλπίδα τοῦ κόσμου. Ἦλθε νὰ φωτίσει τὴν ἀνθρώπινη τραγικότητα. Δὲν ἐβελτίωσε ἀπλῶς τὰ ἤθη ἀλλὰ ἀνεκαίωσε καὶ ἀνέπλασε τὸν ἄνθρωπο καὶ τὸν κόσμο. Τὸ πρὶν εὐτελέστατο γιὰ τοὺς ἰσχυροὺς τῆς γῆς ἀνθρώπινο πλάσμα ἀναδεικνύεται «κόσμος δεύτερος, ἐν μικρῷ μέγας», κατὰ τὸν ἅγιο Γρηγόριο τὸν Θεολόγο. Δεύτερος κόσμος δηλαδή, μέγας στὴ μικρότητά του. Ἀνορθώνει τὸν ἄνθρωπο ἀπὸ τὴν πτώση του καὶ ἀποκαλύπτει τὸν ἄνθρωπο «Θεὸν κεκελευσμένον», κατὰ τὸν Μ. Βασίλειο. Πλάσμα δηλαδή ὑπέροχο καὶ ἀτίμητο, ποὺ ἔχει μέσα του τὴν ἐντολή καὶ τὴν θεόδοτη δυνατότητα νὰ γίνεῖ κατὰ χάριν Θεός. Γι' αὐτὸ πανηγυρίζουμε σήμερα. «Τοῦτὸ ἐστὶν ἡμῖν ἡ πανήγυρις, τοῦτο ἐορτάζομεν σήμερον· ἐπιδημίαν Θεοῦ πρὸς ἀνθρώπους, ἵνα πρὸς αὐτὸν ἐνδημήσωμεν, ἢ ἐπανέλθωμεν» (Γρηγόριος ὁ Θεολόγος, Λόγος ΛΗ' 4).

3. Ἡ Ὁρθοδοξία στὰ πρόσωπα τῶν Ἁγίων τῆς καὶ ὄλων τῶν ἀληθινὰ πιστῶν τῆς διασώζει καὶ βιώνει καθημερινῶς αὐτή, τὴν ἐν Χριστῷ ὑψωση τοῦ ἀνθρώπου. Καὶ αὐτὸ τὸ μήνυμα ἀπευθύνει πρὸς ὅλο τὸν κόσμο σήμερα. Χριστὸς ἐπὶ γῆς, ὑψώθηκε! Ἰδιαιτέρα πρὸς ὅλους ἐκείνους, ποὺ νομίζουν, ὅτι ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ κάνουν φυλετικὲς καὶ ταξικὲς διακρίσεις, ἢ νὰ περιφρονῶν καὶ ἐξευτελίζουν τὴν ἀνθρώπινη προσωπικότητα, ὑποδουλώνοντας, φυλακίζοντας ἄδικα, καταπιέζοντας τὸν ἄνθρωπο καὶ καταρρακώνοντας τὴν Θεοκρήρυκτη ἀξία του. Σ' ὅσους πιστεύουν, ὅτι μποροῦν νὰ καταδυναστεύουν, νὰ ὑποτιμοῦν, νὰ βασανίζουν τὸν ἄνθρωπο καὶ νὰ τοῦ στεροῦν καὶ αὐτὰ τὰ στοιχειώδη δικαιώματά του. Ἡ σάρκωση καὶ ἐκ Παρθένου Γέννηση τοῦ Θεοανθρώπου ἀποδεικνύουν, ὅτι ὁ κάθε ἄνθρωπος, ὅπου καὶ

ἂν ἔχει γεννηθεῖ, ὅπου καὶ ἂν ζεῖ, ἀξίζει περισσότερο ἀπὸ ὅλο τὸν κόσμο (Ματθ. 16, 26).

4. Ὅμως, ἀγαπητοὶ μου Ἀδελφοί, τὴν σημερινή μας πανήγυρη συσκιάζει ἡ θλίψη, διότι δύο χιλιάδες χρόνια μετὰ τὴν Γέννηση τοῦ Θεοανθρώπου Λυτρωτοῦ μας συνεχίζεται σὲ διάφορα μέρη τῆς γῆς ἡ κατασπίλωση τῆς ἀνθρωπίνης προσωπικότητας, μὲ ὅλα τὰ μέσα ποὺ ἡ ἀνθρώπινη κακία γνωρίζει νὰ ἐφευρίσκει. Ἐμεῖς δὲ ὡς Ἕλληνες, δὲν μποροῦμε νὰ λησμονήσουμε οὔτε αὐτὴ τὴν ἐορτάσιμη στιγμή, τὸ δράμα τῶν ἀδελφῶν μας τῆς Βορείου Ἡπείρου καὶ τῆς κατεχομένης Κύπρου. Σήμερα, Χριστούγεννα, οἱ ἀδελφοὶ μας αὐτοὶ ζοῦν ὑπὸ τὸ κράτος τῆς στυγνῆς βίας, μὴ μπορώντας νὰ ἐορτάσουν ἐλεύθερα τὴν Γέννηση τοῦ Θεοῦ τους. Δι' αὐτὸ καὶ προσφάτως προετείναμε καὶ ἀπεφασίσθη ἀπὸ τὴν Ἱερά Σύνοδο τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας μας ἡ καταγγελία σ' ὅλους τοὺς διεθνεῖς Ὄργανισμοὺς τῆς καταπατήσεως τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων στὴ Βόρειο Ἡπειρο καὶ τὴν κατεχομένη Κύπρο. Καὶ πρέπει νὰ συνεχίσουμε τὴν προσευχὴ καὶ τοὺς ἀγῶνες μας, ὥστε νὰ ἔλθει καὶ στοὺς ἀδελφούς μας αὐτοὺς ἡ πολυπόθητη ἐλευθερία. Εἶναι θλιβερό, σὲ ἐποχὴ ποὺ τειχὴ ἀνελευθερίας κρημνίζονται καὶ οἱ λαοὶ τῆς Εὐρώπης καὶ ὅλης τῆς γῆς ἀνακτοῦν τὴν ἀνεξαρτησία καὶ αὐτοδιάθεσή τους, νὰ ὑπάρχουν ἡγεσίες, ποὺ καταπατοῦν βάνουσα καὶ αὐτὰ τὰ στοιχειώδη ἀνθρώπινα δικαιώματα, ὅπως ἡ θρησκευτικὴ ἐλευθερία. Εὐχόμεθα ὁ Ἥλιος τῆς Δικαιοσύνης Χριστὸς νὰ φωτίσει τὸν κόσμο μας, ὀδηγώντας τὶς καρδιές μας πρὸς τὴν ἀληθινὴ Θεογνωσία, ποὺ συνιστᾷ τὴν προϋπόθεση καὶ τῆς ἀληθινῆς ἀγάπης καὶ φιλανθρωπίας, ἀπαλλάξει δὲ τὴν ἀνθρωπότητα ἀπὸ τὴν ἀπειλὴν τοῦ καθ' ἐκάστην ὑπὲρ τὰς κεφαλὰς τῆς αἰωρουμένου καταστρεπτικοῦ νέου πολέμου.

Μετὰ θερμῶν πατρικῶν εὐχῶν καὶ εὐλογιῶν

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος

† Ὁ Ἀθηνῶν ΣΕΡΑΦΕΙΜ

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗ ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ ΤΗΣ Α.Θ.Π. ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ Κ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΕΠΙ ΤΟΙΣ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΟΙΣ

† Δ Η Μ Η Τ Ρ Ι Ο Σ

ΕΛΕΩΙ ΘΕΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ, ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΠΑΝΤΙ ΤΩΙ ΠΑΡΩΜΑΤΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΧΑΡΙΝ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΗΝ ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΕΝ ΒΗΘΛΕΕΜ ΓΕΝΝΗΘΕΝΤΟΣ ΣΩΤΗΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ

«Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία» (Λουκ. 2,14).

Ἄντηχει καὶ πάλιν ὁ ἀγγελικὸς ὕμνος τῆς εἰρήνης ἀπὸ τὸ σπήλαιον τῆς Βηθλεὲμ πρὸς ὀλόκληρον τὴν ἀνθρωπότητα, καὶ οἱ ἄνθρωποι ὅλης τῆς γῆς καλοῦνται νὰ ἐνωτισθοῦν τὸ μῆνυμά του. Ὁ Χριστός, «ἡ εἰρήνη ἡμῶν» (Ἐφ. 2,14), γεννᾶται εἰς τὸν κόσμον, διὰ νὰ ἐνώσῃ τὰ διεστῶτα καὶ νὰ φέρῃ τὴν καταλλαγὴν, τὴν συμφιλίωσιν καὶ τὴν ἐνότητα. Ἡ κτίσις ὅλη αἰσθάνεται σήμερον εἰς τὰ σπλάγχνα τῆς τὴν παρουσίαν τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, καὶ ἔρχεται νὰ προσκυνήσῃ τὸν ἄρχοντα τῆς εἰρήνης.

Ὁ ἄνθρωπος διακατέχεται ἀπὸ τὴν νοσταλγίαν τῆς εἰρήνης, τοῦ ἀγαθοῦ αὐτοῦ, τὸ ὁποῖον ἔχασεν ἀπὸ τὴν στιγμὴν ποὺ ἐκήρυξε τὸν πόλεμον κατὰ τοῦ Θεοῦ. Ἡ εἰρήνη ἔγινε ἔκτοτε ἰδέα καὶ σύνθημα, ἐναγώνιος ἀναζήτησις καὶ ἐπιθυμία ἀνεκπλήρωτος. Ὁ πόλεμος κατὰ τοῦ Θεοῦ ἐπέφερε τὸν πόλεμον καὶ τὴν ἀναταραχὴν εἰς ὀλόκληρον τὴν κτίσιν. Ὅλα τὰ ὄντα μὲ πρωταγωνιστὴν τὸν ἄνθρωπον εὐρίσκονται εἰς ἀγῶνας ἀλληλοεξοντώσεως, εἰς ἓνα διαρκῆ πόλεμον μεταξύ των, εἰς μίαν πάλιν ἐπικρατήσεως τοῦ ἐνὸς ἐπὶ τοῦ ἄλλου. Εἰς τὸν ἀγῶνα τοῦτον ὁ ἄνθρωπος πρωτοστατεῖ μὲ τὴν ἐπιθετικότητά του ἐναντι τοῦ φυσικοῦ του περιβάλλοντος καὶ τῶν συνανθρώπων του. Τὰ πάντα κατευθύνει τὸ ἴδιον ὄφελος καὶ τὸ κακῶς ἐννοούμενον συμφέρον τῶν ἀτόμων, τῶν ομάδων καὶ τῶν λαῶν, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ θυσιάζεται ἡ εἰρήνη εἰς τὸν βωμὸν τῶν ἐπιμέρους συμφερόντων. Ἡ κατάστασις αὕτη ὀδηγεῖ ἀναποφεύκτως εἰς τὴν καχυποψίαν καὶ τὸν φόβον, εἰς τὸν ἀνταγωνισμὸν τῶν ἐξοπλισμῶν, εἰς τὸ σύνθημα «ἐὰν ἐπιθυμῆς τὴν εἰρήνην, παρασκευάζε πόλεμον». Ὁ φόβος οὗτος καὶ ἡ καχυποψία δηλητηριάζουν τὰς σχέσεις

τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν λαῶν, καὶ φυγαδεύουν τὴν ἡρεμίαν ἀπὸ τὰς καρδίας τῶν ἀνθρώπων. Τοιοῦτοτρόπως, ὅσα ὕλικά ἀγαθὰ καὶ ἂν ἀποκτᾷ ὁ ἄνθρωπος —καὶ ἔχει σήμερον πολλὰ ὕλικά ἀγαθὰ— παραμένει δυστυχής.

Ὁ Χριστός, «ἡ εἰρήνη ἡμῶν», ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον, διὰ νὰ ἐνώσῃ τὰ διεστῶτα καὶ νὰ καταρρίψῃ «ἐν τῇ σαρκὶ αὐτοῦ» «τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ, τὴν ἔχθραν» (Ἐφ. 2, 14-15) μεταξύ τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν λαῶν. Μὲ τὴν ἐνανθρώπησίν Του τὸ πρόβλημα ἀντιμετωπίζεται εἰς τὴν ρίζαν του, διότι καταλλάσσεται ὁ ἄνθρωπος πρῶτον μὲ τὸν Θεόν (Ρωμ. 5,1) καὶ ἐνοῦται μαζί Του. Ἀπὸ τὴν καταλλαγὴν αὐτὴν πηγάζει καὶ ἡ εἰρήνη μεταξύ τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν λαῶν. Ὁ Χριστός διὰ τῆς ἐνανθρώπησεώς Του καταρρίπτει τὰ τεῖχη, ποὺ ἀνεγείρει ὁ ἄνθρωπος μεταξύ αὐτοῦ καὶ τοῦ Θεοῦ, καὶ μὲ τὸν τρόπον αὐτὸν ἐνώνει καὶ συμφιλιώνει τὸν κόσμον ὀλόκληρον. Ποίαν μεγαλυτέραν δωρεὰν καὶ ποῖον μεγαλύτερον ἀγαθὸν ἀπὸ αὐτὸ θὰ ἤθελεν ὁ ἄνθρωπος καὶ ὁ κόσμος; Ἡ εἰρήνη αὕτη δὲν εἶναι ἰδέα ἢ σύνθημα· εἶναι πραγματικότης, ἡ ὁποία πηγάζει ἀπὸ τὴν ἄκραν ταπεινώσιν, τὴν «κένωσιν» καὶ τὴν αὐτοθυσίαν τοῦ ἰδίου τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ. Εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ ἐνανθρωπήσαντος Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ τὸ ἴδιον συμφέρον θυσιάζεται εἰς τὸν βωμὸν τῆς ἀγάπης, καὶ δι' αὐτοῦ τοῦ τρόπου ἐπέρχεται ἡ συμφιλίωσις καὶ ἡ εἰρήνη. Τοῦτο εἶναι τὸ μέγα μῆνυμα τῶν Χριστουγέννων, τὸ ὁποῖον κάμει τοὺς ἀγγέλους νὰ δοξολογοῦν τὸν ἐν ὑψίστοις Θεόν.

Ἄδελφοὶ καὶ τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

Ὁ κόσμος σήμερον ἀκούει τὸν ἀγγελικὸν ὕμνον τῆς εἰρήνης εἰς μίαν κατάστασιν μεταξύ ἐλπίδων καὶ φόβων. Ἐλπίδων μὲν, διότι βλέπει νὰ καταρρίπτονται τεῖχη διαχωρισμῶν καὶ ἐχθροτήτων μεταξύ τῶν λαῶν, καὶ νὰ ἀνεγείρονται ἀντ' αὐτῶν νησίδες εἰρήνης καὶ φιλίας. Εἴη τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου εὐλογημένον, διότι μᾶς ἠξίωσε νὰ ἴδωμεν τὰ ἀπίστευτα καὶ νὰ ζήσωμεν τὰ μόλις πρὸ ὀλίγου θεωρούμενα ὡς ἀκατόρθωτα!

Ἀλλά, παρὰ ταῦτα, ὁ φόβος τοῦ πολέμου πλανᾶται εἰς πολλὰ σημεῖα τῆς γῆς, καὶ τὸ ἄγχος κυριαρ-

ΕΟΡΤΙΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ^(*)

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
 Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
 ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἀριθ. πρωτ. 3238

Ἀθήνησι τῇ 14.12.90

Παναγιώτατε καὶ Θειώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ῥώμης καὶ Οἰκουμενικῆ Πατριάρχα, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ λίαν ἀγαπητὴ ἀδελφὴ καὶ συλλειτουργγὴ τῆς ἡμῶν Μετροιότητος, κύριε Δ η μ ή τ ρ ι ε, τὴν Ὑμετέραν Παναγιότητα ἐν Κυρίῳ κατασπαζόμενοι ὑπερήδιστα προσαγορεύομεν.

«Ἴδου εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγάλην» ὅτι ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον Σωτῆρ, ὃς ἐστὶ Χριστὸς Κύριος».

Ἐπὶ τῇ εὐσήμερ ταύτῃ καὶ μεγάλῃ ἐορτῇ τῆς κατὰ σάρκα Γεννήσεως τοῦ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν ἐκ τῆς

* Ἀνάλογα Γράμματα ἀπεστάλησαν καὶ πρὸς πάντας τοὺς λοιποὺς Ὁρθοδόξους Πατριάρχας καὶ τοὺς Ἀρχηγούς τῶν Ὁρθοδόξων Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν.

χεῖ εἰς τὰς καρδίας τῶν ἀνθρώπων. Ἡ εἰρήνη, τὸ ἀνεκτίμητον τοῦτο ἀγαθόν, εὐρίσκειται καὶ πάλιν ἐν κινδύνῳ. Οἱ ἄνθρωποι ζοῦν ἐν φόβῳ καὶ ἀγωνίᾳ διὰ τὴν αὔριον. Εἰς ὠρισμένα σημεῖα τῆς γῆς θρηνοῦνται καθημερινῶς θύματα τῆς πολεμικῆς μανίας καὶ τῆς ἔχθρας, ἣ ὁποία πολλάκις περιβάλλεται τὸν μανδύαν τῆς θρησκευτικῆς πίστεως. Τὸ μήνυμα τῶν Χριστουγέννων δὲν ἔχει φθάσει εἰς τὰς καρδίας ὄλων τῶν ἀνθρώπων, καὶ φαίνεται ἐνίοτε νὰ μὴ ἀκούεται οὐδὲ εἰς αὐτὸν τὸν περίγυρον τῆς Φάτνης. Ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, εὐχομένη ἀδιαλείπτως «ὑπὲρ τῆς ἀνωθεν εἰρήνης» καὶ «τῆς εἰρήνης τοῦ σύμπαντος κόσμου», καλεῖ σήμερον τοὺς ἀνθρώπους καλῆς πίστεως νὰ εἰρηνεύουν «ἐν ἑαυτοῖς καὶ πᾶσι», καὶ νὰ ἐνδυθοῦν τὸ φρόνημα τοῦ ταπεινωθέντος «ἀρχοντος τῆς εἰρήνης» Χριστοῦ. Μόνον τὸ φρόνημα τοῦτο θὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν πολυπόθητον καὶ τόσον ἀναγκαίαν διὰ τὸν ἄνθρωπον εἰρήνην.

Τὴν εἰρήνην ταύτην εὐαγγελίζομενοι (Ρωμ. 10, 15) «τοῖς μακρὰν καὶ τοῖς ἐγγύς» (Ἐφ. 2,17) καὶ

Ἀγίας Θεοτόκου καὶ Ἀειπαρθένου Μαρίας, λαμπρῶς πανηγυρίζοντες, ἠνωμένοι μεθ' Ὑμῶν ἐν τῇ πίστει καὶ ἐν τῇ κοινωνίᾳ τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων σεβάσμιε καὶ ἀγιώτατε ἀδελφέ, ἀδελφικῶς κατασπαζόμεθα Ὑμᾶς.

Καθικετεύομεν τὸν διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν Σαρκωθέντα καὶ Νηπιάσαντα Ἰησοῦν Χριστόν, ὅπως ἐν τῷ ἀπείρῳ Αὐτοῦ ἔλεει, χαρίζεται ταῖς Ἀγίαις Αὐτοῦ Ἐκκλησίαις τὴν Ὑμετέραν Παναγιότητα ἐν ὑγιεῖ ἀδιαπτῶ εἰς μακρότητα ἡμερῶν, ἐπιδαμνιεύη δι' Ὑμῖν τὴν ἐξ ὕψους εὐλογίαν, ἵνα ὀδηγήτε τὴν νοητὴν ὁλκάδα τοῦ Χριστοῦ, ἣν ἀνέθετο Ὑμῖν, εἰς λιμένας εὐδοίους καὶ νομᾶς σωτηρίους.

Ἐπὶ δὲ τούτοις καὶ αἰθῆς κατασπαζόμενοι τὴν Ὑμετέραν Ἀγιωσύνην ἐν τῷ δι' ἡμᾶς σαρκωθέντι καὶ ἐνανθρωπήσαντι Θεῷ διατελοῦμεν

Ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφός

† Ὁ Ἀθηνῶν Σεραφεῖμ, Πρόεδρος

εὐχόμενοι ὅπως «ὁ Κύριος τῆς εἰρήνης δώῃ ὑμῖν τὴν εἰρήνην διὰ παντός» (Β' Θεσ. 3,16), κατασπαζόμεθα τοὺς Μακαριωτάτους καὶ Ἱερωτάτους Προκαθημένους τῶν ἀδελφῶν Ὁρθοδόξων Αὐτοκεφάλων καὶ Αὐτονόμων Ἐκκλησιῶν φιλήματι ἀγίῳ καὶ εὐχόμεθα εἰς αὐτούς, εἰς τὰ εὐσεβῆ λογικὰ ποιήματα αὐτῶν καὶ εἰς πάντας εἰρηνικὸν καὶ εὐλογημένον τὸ ἀνατέλλον νέον σωτήριον ἔτος, τὸ ὁποῖον καὶ ἀφιερῶμεν εἰς τὸν μέγαν προκατόχον ἡμῶν Ἱερὸν Φώτιον, ἐπὶ τῇ συμπληρώσει κατ' αὐτὸ χιλίων καὶ ἑκατὸν ἑτῶν ἀπὸ τῆς ἐν Κυρίῳ κοιμήσεως αὐτοῦ.

Ἡ χάρις τοῦ ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας τεχθέντος Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἴη μετὰ πάντων ὑμῶν.

Χριστούγεννα 1990

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ
 διάπυρος πρὸς Θεὸν εὐχέτης πάντων ὑμῶν.

Ἐθνικαὶ Πεντηκονταετηρίδες**Ο «ΕΘΝΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ
ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ,, (Ε.Ο.Χ.Α.)***

Κατὰ τὸ νέον ἔτος 1991 θὰ συμπληρωθῶν πενήκοντα ἔτη ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τοῦ «Ἐθνικοῦ Ὄργανισμοῦ Χριστιανικῆς Ἀλληλεγγύης» (Ε.Ο.Χ.Α.), τοῦ εἰρηνικοῦ αὐτοῦ στρατοῦ τῆς Κατοχῆς, ὁ ὁποῖος ἔδρασε κατὰ τὰ δύσκολα διὰ τὸ Ἔθνος ἔτη 1941-1944. Ἡ πενήκονταετηρίς αὕτη πρέπει νὰ ἑορτασθῆ κατὰ τὸν προσεχῆ Δεκέμβριον πανηγυρικῶς τόσον ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας, ὅσον καὶ ὑπὸ τῆς Πολιτείας. Δι' αὐτὸ ὡς ἐπισήμανσις τῆς ἀνάγκης τοῦ ἑορτασμοῦ αὐτοῦ καὶ ὡς εἰσαγωγικὴ παρουσίαισις τοῦ νοήματος αὐτοῦ ἄς θεωρηθῶν τὰ κατωτέρω ἐκτιθέμενα, τὰ ὁποῖα ὁ γράφων θεωρεῖ καθήκον νὰ ὑπομνήσῃ διὰ μίαν ἀκόμη φοράν²⁵.

Ὁ διαπρεπὴς μακαριστὸς Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κυρὸς Δαμασκηνὸς τὴν 19ην Αὐγούστου 1941 προέτεινεν εἰς τὴν τότε Κυβέρνησιν ἓν σχέδιον ὀργανώσεως τῆς κοινωνικῆς προνοίας καὶ ἀντιλήψεως ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς Ἐκκλησίας. Τὴν 5ην Δεκεμβρίου 1941 ἐδημοσιεύθη τὸ Νομοθετικὸν Διάταγμα, τὸ ὁποῖον ἰδρύει τὸν «Ἐθνικὸν Ὄργανισμὸν Χριστιανικῆς Ἀλληλεγγύης» ὡς Ὄργανισμὸν Δημοσίου Δικαίου. Ὡς σκοπὸς αὐτοῦ ὠρίσθη «ἡ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐκ τοῦ πολέμου δημιουργηθείσης ἀνωμάλου καταστάσεως ἐξεύρεσις καὶ παροχὴ ἐργασίας, ἢ ἔνδυσις καὶ θέρμανσις τῶν ἀπόρων ὀλοκλήρου τῆς Ἐπικρατείας, ἔτι δὲ καὶ ἡ παροχὴ παντὸς εἴδους βοήθειας εἰς αὐτούς». Πρόεδρος τοῦ Κεντρικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ε.Ο.Χ.Α. ἦτο ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Δαμασκηνὸς, ἀντιπρόεδρος δὲ αὐτοῦ ἀπὸ τῆς 11ης Ἀπριλίου 1942 μέχρι τέλους ὁ ἀειμνηστὸς

Μητροπολίτης τότε Φιλιππων καὶ Νεαπόλεως καὶ μετέπειτα Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος Χρυσόστομος Χατζησταύρου. Ὁ γράφων, ὅστις εἶχεν ὑπηρετήσῃ ἑθελοντικῶς εἰς τὸ ἐν Πειραιεῖ Παράρτημα τῆς «Ἑπηρεσίας Προνοίας Στρατευομένων τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν», εἶχε τὸ προνόμιον νὰ ἐργασθῆ ὡς ὑπάλληλος καὶ εἰς τὸ ὡσαύτως ἐν Πειραιεῖ Παράρτημα τοῦ Ε.Ο.Χ.Α.²⁶, τὸ ὁποῖον διηυθύνετο ἐπαξίως ὑπὸ τοῦ κ. Γεωργίου Τζατζάνη²⁷. Εἰς τὸν Ε.Ο.Χ.Α. Πειραιῶς προσέφερε πολυτιμοτάτας ὑπηρεσίας καὶ ὁ διακεκριμένος θεολόγος κ. Ἰωάννης Τιμαγένης. Ὡς ὑπάλληλος τοῦ

26. Εἰς τὸν Ε.Ο.Χ.Α. (Πειραιῶς) ὁ γράφων προσελήφθη ὡς ὑπάλληλος τῆς Ἑπιμελητικῆς Ἑπηρεσίας, τῆς ὁποίας Προϊστάμενος ἦτο ὁ ἀειμνηστὸς ἰατρός Σοφοκλῆς Χατζιδάκης. Ἡ πρόσληψίς μου ἐγένετο τὴν 12ην Μαρτίου 1943. Τὴν ἡμέραν ἐκείνην, καθ' ἣν ὁ ἀειμνηστὸς Πρωθυεράρχης Δαμασκηνὸς εἶχε κατέλθει εἰς τὸν Πειραιᾶ, διὰ νὰ προεδρεύσῃ εἰς συνέδριον τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Παραρτήματος τοῦ Ε.Ο.Χ.Α., «μετέβη καὶ ὁ γράφων ἐκεῖ, κατόπιν σχετικῆς εἰδοποιήσεως πρὸς αὐτὸν ἐκ μέρους τοῦ ἀειμνηστοῦ Μητροπολίτου Φιλιππων καὶ Νεαπόλεως καὶ μετέπειτα Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Χρυσόστομου, ὁ ὁποῖος τότε ἦτο Ἀντιπρόεδρος τοῦ Ε.Ο.Χ.Α., ὁ ὁποῖος αὐτὸς Ἱεράρχης με εἶχε συστήσει ἐνθέρμως εἰς τὸν ἀειμνηστον Δαμασκηνόν, διὰ νὰ διορισθῶ εἰς τὸν Ε.Ο.Χ.Α., διότι μετ' ὀλίγον θὰ ἐλάμβανον τὸ πτυχίον τῆς Θεολογίας. Μετὰ τὸ πέρας τῆς συνεδρίας με ἐδέχθη ὁ ἀειμνηστὸς Δαμασκηνὸς καὶ, καθὼς ἐθαύμαζον τὸ ἐπιβλητικὸν παράστημά του, μοῦ ἀνεκοίνωσεν, ὅτι, κατόπιν ἰδικῆς του προτάσεως, προσελήφθη ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ὡς ὑπάλληλος εἰς τὸν Ε.Ο.Χ.Α. Πειραιῶς» (Ἐναγγέλου Δ. Θεοδωροῦ, ἐνθ' ἄνωτ., περιόδ. ΝΑΥΣ, σ. 17).

27. Ὁ κ. Γεώργιος Τζατζάνης «ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν προσέφερεν ἀλληλοδιαδόχως ἀνεκτιμήτους ὑπηρεσίας ὡς ἡγετικὸν στέλεχος τῆς Ἀδελφότητος Κρητῶν Πειραιῶς «Ἡ Ὁμόνοια», ὡς Γενικὸς Γραμματεὺς τῆς Ἐπιτροπῆς ἀνεγέρσεως τῆς «Κρητικῆς Στέγης» Πειραιῶς, ὡς Ἰδρυτῆς, Πρόεδρος καὶ Ἐπίτιμος Πρόεδρος διὰ βίου τῆς «Κρητικῆς Ἀλληλεγγύης» Πειραιῶς, ὡς συνιδρυτῆς τῆς Πατριωτικῆς Ἐνώσεως Κρητῶν, ὡς Διευθυντῆς τοῦ Ἐθνικοῦ Ὄργανισμοῦ Χριστιανικῆς Ἀλληλεγγύης (Ε.Ο.Χ.Α.) Πειραιῶς, ὡς μέλος Ἐπιτροπῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ, τοῦ Ἑλβετικοῦ καὶ τοῦ Διεθνoῦς Ἐρυθροῦ Σταυροῦ καὶ τῆς Ἐπιτροπῆς Περιθάλψεως Βομβοπλήκτων, ὡς Βουλευτῆς Πειραιῶς καὶ Νήσων, ὡς Πρόεδρος τῆς ἐν Πειραιεῖ «Ἐπιτροπῆς Εἰρήνης», ὡς Γενικὸς Γραμματεὺς τοῦ Ἑπιμελητικοῦ Κοινωνικῆς Προνοίας, ὡς Πρόεδρος τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῶν Ἀποφοιτῶν τῆς Ριζαρείου Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς, ὡς ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν ἐκδότης τῆς ἐφημερίδος «Ἡ Φωνὴ τῆς Ἐπαρχίας» κ.λ.π.» (Ἐναγγέλου Δ. Θεοδωροῦ, Πρόλογος εἰς τὸ βιβλίον Γεωργίου Τζατζάνη, Ἡ τριμυμιάδης ζωὴ καὶ δράση μου, τόμ. 1, Ἀθῆναι 1990, σ. 11-13.

(*) Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 626 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 18/1990 τεύχους.

25. Πρβλ. Ἐναγγέλου Δ. Θεοδωροῦ, Ἐπὶ τῆ 25ετηρίδι — Τὸ ἔργον τοῦ Ε.Ο.Χ.Α., περ. «Ἐφημέριος» ἀρ. 2, 15 Ἰανουαρίου 1967, σσ. 57-79. Τοῦ ἰδίου, Τὸ ἔργον τοῦ Ε.Ο.Χ.Α., περ. Ἐκκλησιαστικῆ ΝΑΥΣ (τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Ναυπάκτου καὶ ἁγίου Βλασίου), ἀρ. 20, Ναυπάκτος, Ἰανουάριος - Φεβρουάριος - Μάρτιος 1989, σσ. 17-18.

Ε.Ο.Χ.Α. έγνώρισα έκ του σύνεγγυς τας πρὸς τὸν έλληνικὸν λαὸν προσφερθείσας ὑπ' αὐτοῦ εὐεργεσίας.

Ὁ Ε.Ο.Χ.Α. έδημιούργησεν εἰς ὀλόκληρον τὴν Ἑλλάδα 3000 παραρτήματα καὶ κέντρα, έκ τῶν ὁποίων τὰ σπουδαιότερα εἶναι τὰ κέντρα τῶν Ἀθηνῶν, τοῦ Πειραιῶς καὶ τῆς Θεσσαλονίκης. Τὸ ἐν Θεσσαλονίκη κέντρον τοῦ Ε.Ο.Χ.Α. ἐνεψυχούτο ὑπὸ τοῦ ἀειμνήστου Μητροπολίτου Γενναδίου. Ὡς ἐπεσήμανε τότε ὁ Ἱεράρχης οὗτος εἰς διακήρυξίν του δημοσιευθεῖσαν εἰς τὰς ἐφημερίδας, «γέροντες ἄξιοι καλύτερων ἡμερῶν. ἄνδρες καὶ γυναῖκες, ἀσθενεῖς καὶ ἀπέλπιδες, παιδιὰ τὰ ὁποῖα θὰ ἔπρεπε νὰ ἀποτελοῦν τὴν ἐλπίδα τῆς αὔριον, βρέφη ἀκόμη, ἅπαντες μέλη μιᾶς μακρᾶς στρατιᾶς πόνου καὶ θλίψεως ἀναμένουν ἀργὰ τὴν προσέγγισιν τοῦ θανάτου, χωρὶς νὰ δύνανται νὰ προβάλλουν τὴν παραμικρὰν ἀντίστασιν»²⁸. Πάντας τούτους ἀκριβῶς ἔπρεπε νὰ σώσῃ καὶ περιθάλψῃ ὁ Ε.Ο.Χ.Α. Τὰ παραρτήματα αὐτοῦ διὰ τῶν ἐπισκεπτριῶν των, εἰς τὰς τάξεις τῶν ὁποίων ἐνεσωματώθησαν καὶ αἱ 1947 ἐθελόντριαι τῆς «Ἑπηρεσίας Προνοίας Στρατευομένων», διενήργουν τὴν ἐξακρίβωσιν καὶ τὴν ἀπογραφὴν, ὡς καὶ τὴν παρακολούθησιν καὶ περίθαλψιν τῆς δυστυχίας καὶ τῶν βασανιστικῶν προβλημάτων τῶν διαφόρων τάξεων καὶ τῶν πασχόντων.

Ὁ «Ἐθνικὸς Ὁργανισμὸς Χριστιανικῆς Ἀλληλεγγύης», ἐνισχύμενος ὑπὸ τοῦ Διεθνοῦς, τοῦ Ἑλβετικοῦ καὶ τοῦ Σουηδικοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ καὶ τῶν ἄλλων ἑλληνικῶν κοινωφελῶν ἰδρυμάτων, προέβαλε ἀληθῆ εἰρηνικὴν ἀντίστασιν πρὸς διάσωσιν τοῦ κινδυνεύοντος Ἑθνους. Ὁργάνωσε συσσίτια διὰ χιλιάδας παιδιῶν, ἐφήβων, θηλαζουσῶν καὶ ἐπιτόκων.

Τὸ Δικαστικὸν Τμῆμα τοῦ Ε.Ο.Χ.Α. ἐγένετο συμπαραστάτης πλήθους ἀπόρων Ἑλλήνων εἰς νομικὰ ζητήματα, ἐξώσεις, ὑποθέσεις διαζυγίων ἢ παρανόμους συμβιώσεις, υἰοθεσίας ὀρφανῶν, διατροφὴν ἐγκαταλειμμένων οἰκογενειῶν, ποινικὰς ὑποθέσεις κ.τ.τ.

Ὁ Ε.Ο.Χ.Α. διένεμεν ἀφθόνως τρό-

φιμα, ξυλάνθρακας καὶ ἄλλην καύσιμον ὕλην, κλινოსκεπάσματα, ἱματισμὸν καὶ εἶδη ὑποδήσεως. Ἐπὶ πλέον ἐφρόντισε τὰ μέγιστα διὰ τὴν ὑγείαν τοῦ ὑποδούλου Ἑλληνικοῦ λαοῦ. Ὡς ὑπηρετῶν τότε εἰς τὴν Ἑγειονομικὴν Ἑπηρεσίαν τοῦ Ε.Ο.Χ.Α. ἐν Πειραιεῖ ἔχω ἄμεσον ἀντίληψιν καὶ ἐμπειρίαν τοῦ ὅτι ἱατροί, ἐντεταγμένοι ἐθελοντικῶς εἰς τὸ δυναμικὸν τῆς Ἑπηρεσίας ταύτης, προσέφερον καθημερινῶς τὰς ὑπηρεσίας των κατ' οἶκον ἢ εἰς νοσηλευτικὰ ἰδρύματα. Πτωχοὶ ἀσθενεῖς εἰσήγοντο εἰς νοσοκομεῖα δωρεὰν καὶ ἐπιτοκοὶ εἰς τὰ μαιευτήρια. Διὰ τοὺς ἀπόρους ἐγίνοντο ὑπὸ τοῦ Ε.Ο.Χ.Α. δωρεὰν ἐργαστηριακαὶ ἐξετάσεις, ἀκτινοσκοπήσεις, ὡς καὶ διανομαὶ φαρμάκων. Ἐπίσης ἰδρύνοντο ὑπ' αὐτοῦ λουτρά, κέντρα «ἀποφθειριάσεως» καὶ ἐμβολιασμῶν, ὡς καὶ ἀντιτραχωματικά ἱατρεῖα. Ἡ διαφώτισις καὶ ἡ προληπτικὴ ἱατρικὴ ἔσωσαν χιλιάδας παιδιῶν ἐκ τῶν μολυσματικῶν ἀσθενειῶν καὶ ἰδίως ἐκ τοῦ ἐξανθηματικοῦ τύφου.

Ἀξιόλογα ἦσαν καὶ τὰ ἐξωσχολικὰ κέντρα, τὰ ὁποῖα ἰδρύθησαν ὑπὸ τοῦ Ε.Ο.Χ.Α. Ἐντὸς αὐτῶν παιδιὰ καὶ νέοι 12-18 ἐτῶν εὔρισκον, ἐκτὸς τοῦ συσσιτίου, ψυχαγωγίαν καὶ ἠθικὴν διαπαιδαγώγησιν.

Ὁ Ε.Ο.Χ.Α. γενικῶς ἐπετέλεσεν ἔργον κοινωνικῆς προνοίας μὲ τὴν πλήρη σημασίαν τῆς λέξεως. Ἐξεπαίδευσεν νοσοκόμους ἐπισκεπτρίας, προσέφερεν ἐργασίαν εἰς τοὺς ἀνέργους, τροφὴν εἰς ἀπόρους φοιτητάς, κίνησιν εἰς τοὺς πασχόντας ἐξ ἐλονοσίας, κλίνην εἰς τοὺς ἀσθενεῖς, στέγην καὶ χρηματικὰ βοηθήματα εἰς πτωχὰς οἰκογενείας· περιέθαλψε τοὺς πρόσφυγας· ἔσωσεν ἐκ τῆς ἀβιταμινώσεως τοὺς εὔρισκομένους εἰς τὰς φυλακὰς καὶ εἰς τὰ στρατόπεδα συγκεντρώσεως· ἐνίσχυσε τοὺς παλιννοστοῦντας ἀποφυλακισμένους καὶ τὰς οἰκογενείας τῶν πολιτικῶν κρατουμένων²⁹.

Χαρακτηριστικαὶ εἶναι αἱ διασωθεῖσαι στατιστικαί. «Τὸ 1942 διενεμήθη γάλα καὶ ποσότης βρεφικῶν τροφῶν εἰς 480.834 μερίδας, τὸ 1943 εἰς 2.888.947 μερίδας καὶ τὸ

28. Ἐξαγγέλου Δ. Θεοδώρου, ἐνθ' ἄνωτ., περιοδ. ἁ' Ἐφημέριος, σ. 58.

29. Ἐνθ' ἄνωτ., σ. 58-59.

1944 εις 3.403.964 μερίδας)³⁰. 'Ο Ε.Ο.Χ.Α. Πειραιώς «εις τὰ παιδικὰ συσσίτια ἔτρεφε καθημερινῶς 30.000 παιδίων, διένεμε γάλα καὶ βρεφικὰς τροφὰς εις 9.000 βρεφῶν, προσέφερον ἐνδύματα καὶ ὑποδήματα εις 14.000 παιδίων, παρέσχεν ὑγειονομικὴν, φαρμακευτικὴν καὶ νοσοκομειακὴν περίθαλψιν εις περιπτώσεις 18.600 ἐπιτόκων, 6.000 λεχωίδων, 66.000 τραχωματικῶν παιδίων καὶ 50.000 ἀπόρων καὶ διὰ διανομῆς τροφίμων ἔσωσεν ἐκ τῆς πείνης 2.320 οἰκογενεῖας κρατουμένων, ὁμήρων καὶ ἐκτελεσθέντων πατριωτῶν»³¹.

Πάντα ταῦτα καὶ πολλὰ ἄλλα κατῴρθωσεν ὁ Ε.Ο.Χ.Α. διὰ τῆς κινητοποιήσεως τῶν φαλάγγων τῶν 5.000 ἐθελοντῶν του, ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, οἱ ὅποιοι εις χρόνους χαλεποῦς εἰργάσθησαν μετ' αὐταπαρνήσεως, διὰ νὰ ἐμποτίσουν τὸν ἑλληνικὸν λαὸν μὲ τὰ νάματα τῆς θείας παρηγορίας, δυνάμεως καὶ ἀγάπης, νὰ ἀπαμβλύνουν τὴν ὀξύτητα τοῦ πόνου του, νὰ ἐπουλώσουν τὰς πληγὰς του καὶ νὰ ἐμφυσήσουν εις αὐτὸν τὸ πνεῦμα τοῦ θάρρους, τῆς ἐλπίδος καὶ τοῦ χριστιανικοῦ φρονήματος. Χαρακτηριστικοὶ εἶναι οἱ ἐξῆς στίχοι ἀπὸ τὸν Ὕμνον τοῦ Ε.Ο.Χ.Α., ὅπως διεμορφώθησαν ἀμέσως μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσι:

*«Στὴν ἐποχὴ τῆς μαύρης Κατοχῆς,
Ε.Ο.Χ.Α., φῶς γλυκειᾶς ἐλπίδας
ψυχὴ ἦσαν τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς
καὶ σωτηρία τῆς Πατρίδας.*

*Τῆς Ἐκκλησίας γέννημα, ἐσύ,
ἀγκάλιαζες μ' ἀγάπη θεία,
τὸ σταυρωμένο τῆς φυλῆς κορμί,
γλυκαίνοντάς του τὴ θυσία.*

*Στὴν Κατοχὴ, ποὺ ἡ μπότα τοῦ ἐχθροῦ
τὴ γῆ πατοῦσε τῆς Ἑλλάδας,
ἐσκόρπιζες παρηγοριὰ παντοῦ
κι ἀνέσπερο ἦσαν φῶς λαμπάδας».*

Εἰς τὴν τόνωσιν τοῦ ζήλου τῶν στελε-

30. Χρυσοστόμου Ι. Νεαμονιτάκη, 'Η Ἐκκλησία ὑπὸ κατοχὴν, ἐφημ. «Ἐστία», 22 Ἰανουαρίου 1990, σ. 1.

31. Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Πρόλογος, βλ. ὑποσ. 27. Αἱ στατιστικαὶ αὗται περιέχονται εις Ἐκθέσεις Πειραγμένων τοῦ ἐν Πειραιεὶ Παραρτήματος τοῦ Ε.Ο.Χ.Α.

χῶν τοῦ Ε.Ο.Χ.Α. καὶ τοῦ ἠθικοῦ φρονήματος τῶν περιθαλπομένων συνεβάλλετο τὰ μέγιστα αὐτὸς ὁ μακαριστὸς Ἀρχιεπίσκοπος Δαμασκηγός. Θεολόγος, ὁ ὁποῖος συνειργάζετο μετὰ τοῦ γράφοντος εις τὸν Ε.Ο.Χ.Α. Πειραιώς καὶ μετὰ ζήλου προσέφερε λαμπρὰς ὑπηρεσίας πρὸς εὐόδωσιν τοῦ ἔργου του, ἐπεσήμανε τὰ ἐξῆς χαρακτηριστικὰ στιγμιότυπα: «Ὁ ἀείμνηστος κυρὸς Δαμασκηγός γύριζε τὶς ἐνορίες νὰ δώσῃ κουράγιο σὲ κάθε πονεμένη ψυχὴ... Δὲν θὰ ξεχάσω ποτὲ ὅταν κατέβηκε στὸν συνοικισμὸ τῆς Δραπετσώνας καὶ σφύριζε ὁ Συναγερμὸς, ποὺ οἱ βόμβες πέφτανε σὲ ὄλον τὸν Πειραιᾶ, εἶπε μόνον κουράγιο παιδιὰ γρήγορα θὰ γίνῃ ἡ Λευτεριά. Στὶς ἐθνικὲς γιορτὲς γύριζε τὶς Ἐστίας τοῦ Πειραιᾶ καὶ τῶν πέριξ Συνοικιῶν νὰ χαιρετίσῃ τὶς Ἐνοριακὰς Ἐπιτροπὰς καὶ τὰ παιδιὰ. Μαζὶ μὲ τὰ πατριωτικὰ τραγούδια μὲ ὄλην του τὴν ψυχὴν ἄφοβα τραγουδοῦσε τὸν Ἐθνικὸν Ὕμνον ἀψηφώντας κάθε κίνδυνον. Ἐπίσης στὶς γιορτὲς τοῦ ἁγίου Βασιλείου ἔκοβε τὴν Βασιλόπιττα κάθε Ἐνορίας τραγουδώντας τὰ πατριωτικὰ κάλαντα καὶ τὸν Ἐθνικὸν Ὕμνον. Ἡ χαρὰ του ἦτο νὰ σκορπᾶ τὸ γέλιο καὶ τὴ χαρὰ καὶ νὰ βρίσκειται ἀνάμεσα στοὺς συνεργάτες του. Μεταξὺ τῶν Ἐστιῶν ποὺ ἐπισκέφθηκε, ἦτο καὶ ἡ Ἐστία τοῦ Ἁγίου Γεωργίου Κερατσινίου. Δὲν θὰ ξεχάσω, ὅταν ἄκουσε ὅτι ἐκεῖ ὁ Γεώργιος Καραϊσκάκης εἶχε ταμπουρωθῆ καὶ εἶχε δέσει τὶς πληγὰς του σὲ ἓνα ἐκκλησάκι, τὸν Ἁγιὸν Νικόλαο, ποὺ καὶ σήμερα ὑπάρχει παραπλεύρως τοῦ σημερινοῦ Ναοῦ Ἁγίου Γεωργίου, ἔβαλε τὰ κλάματα. Ὅταν ἦλθε ἡ ὥρα νὰ κόψουνε τὴν Βασιλόπιττα, ἄρχισε τὰ πατριωτικὰ τραγούδια, τὰ ἐκκλησιαστικὰ ἄσματα καὶ τὸν Ἐθνικὸν Ὕμνον... Μετὰ πῆγε στὴν ἐνορία τοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος Ταμπουριῶν καὶ στὴν Παναγία τῶν Βλαχερνῶν καὶ στὴν συνέχεια στὴν Ν. Κοκκινιά (σήμερον Νίκαια). Παντοῦ εἶχε τὸ ἴδιο κέφι...»³².

Γιὰ τὴν ἐμψυχωτικὴν ἐπίδρασι, τὴν ὁποία ἀσκοῦσε στοὺς συνεργάτες του καὶ στὰ πλήθη

32. Ἐμμανουὴλ Μανικῆ, Ἀρχιεπίσκοπος Δαμασκηγός Παπανδρέου, περ. Ἐκκλ. ΝΑΥΣ..., ἀρ. 22, Ναυπακτος, Ἰούλιος - Αὐγούστος - Σεπτέμβριος 1989, σ. 26-27.

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΤΟΜΙΚΗΣ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗΣ

Μεταξύ τῶν μαθημάτων τοῦ κλάδου τῆς Πρακτικῆς Θεολογίας συμπεριλαμβάνεται, ὡς γνωστόν, καὶ ἡ Ποιμαντική. Εἶναι δὲ Ποιμαντικὴ «ἡ θεωρία τῆς μερίμνης καὶ ἐπιμελείας, τὴν ὁποίαν δεόν νὰ λαμβάνῃ καὶ ἀσκήσῃ ὁ πνευματικὸς ποιμὴν ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς δικαιοδοσίας του τόσο ὑπὲρ τῆς πεπιστευμένης αὐτῷ ποιμνῆς, ὡς συνόλου λαμβανομένης, ὅσον καὶ ὑπὲρ ἐνὸς ἐκάστου τῶν πιστῶν, οἵτινες ἀποτελοῦσιν αὐτὴν» (Π. Ν. Τρεμπέλα, Ἐγκυκλοπαιδεία τῆς Θεολογίας, Ἀθήναι 1964, σελ. 384).

Ρίζα τῆς ὀνομασίας τῆς Ποιμαντικῆς εἶναι ἡ λέξις ποιμὴν, ἣδη ἀπαντῶσα εἰς τὸν Ὅμηρον καὶ σημαίνουσα τὸν βοσκὸν προβάτων ἢ βοῶν, μεταφορικῶς δὲ

τὸν ποιμένα ἀνθρώπων, ἢ ἡγεμόνα λαοῦ, συνήθως ἐπὶ τοῦ Ἀγαμέμνονος.

Εἰς τὴν Παλαιὰν Διαθήκην ὁ Θεὸς καλεῖται ποιμὴν τοῦ περισσίου λαοῦ τοῦ Ἰσραήλ. «Ὁ ποιμαίνων τὸν Ἰσραήλ, πρόσχες, ὁ ὀδηγῶν ὡσεὶ πρόβατα τὸν Ἰωσήφ» (Ψαλμ. 79,2). Ἐν δὲ τῇ Καινῇ Διαθήκῃ ὁ Κύριος ἡμῶν ὀνομάζει τὸν ἑαυτὸν τοῦ «Καλὸν Ποιμένα» καὶ καθορίζει τὴν σχέσιν αὐτοῦ πρὸς τὰ «ἴδια πρόβατα», ἣτοι τοὺς ὑπ' αὐτοῦ ποιμαινομένους ἀνθρώπους, τὰ ὁποῖα πρόβατα «καλεῖ κατ' ὄνομα», καὶ ὑπὲρ τῶν ὁποίων «ἐθήκε τὴν ψυχὴν αὐτοῦ» ὑποστάς, διὰ τὴν σωτηρίαν αὐτῶν, τὴν ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ ἐξιλαστήριον θυσίαν (Ἰωάν. 10, 2-16). Εἰς δὲ τὴν πρὸς Ἑβραίους

τῶν ὑποδούλων Ἑλλήνων ὁ ἀείμνηστος Ἀρχιεπίσκοπος Δαμασκηνός, ἔχει γράψει θαυμάσιες σελίδες ἢ κ. Ἰωάννα Τσάτσου μὲ τὸ σπάνιο λογοτεχνικὸ τῆς χάρισμα. Παραπέμπωμε στὸ βιβλίον τῆς «Φύλλα Κατοχῆς» (δ' ἐκδόση, 1981) καὶ σὲ ἄρθρο τῆς στὸ περιοδικὸ «ΝΑΥΣ», στὸ ὁποῖο, ἐκτὸς τῆς ἡρωϊκῆς στάσεως τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Δαμασκηνοῦ ἔναντι τοῦ πληρεξουσίου τοῦ Ράιχ Altenburg, ἡ ὁποία συνετέλεσεν εἰς τὴν ἀνάκλησιν διαταγῆς περὶ πολιτικῆς ἐν Ἑλλάδι ἐπιστρατεύσεως, ἐσημείωσε καὶ τὰ ἐξῆς, ἅτινα σχετίζονται πρὸς τὸ ἔργον τοῦ Ε.Ο.Χ.Α. καὶ πρὸς τὸ καθ' ὅλου φιλανθρωπικὸν ἔργον τῆς Ἐκκλησίας κατὰ τὴν περίοδον τῆς Κατοχῆς: «Μέσα σ' ἐκείνη τὴν ἀπόγνωσιν καὶ τὸ πένθος, κατάρτι θαλασσοδαρμένου караβιοῦ, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Δαμασκηνός. Ἀτρόμητος, μὲ σύνεση, πολεμοῦσε τοὺς καταχτητὲς μὲ ὅλα τὰ μέσα πούμπορεῦσε νὰ διαθέσει. Στὴν πείνα μὲ τὰ συσσίτια. Ἐπιδόματα στὶς οἰκογένειες τῶν κρατουμένων καὶ ἐκτελεσθέντων. Συγκρούσεις μὲ τὸν καταχτητὴ γιὰ τὴν διάσωση τῆς ζωῆς ὁμήρων... Οἱ ἐκθέσεις τῶν ἱερέων, πού περιγράφουν τὶς τελευταῖες στιγμὲς τῶν μελλοθανάτων, δείχνουν τὴν ὑψηλὴ ἀποστολὴ τῆς Ἐκκλησίας, τὴ βοήθεια πούμπορεῖ νὰ προσφέρει στὴν τρομερὴ ὥρα τῆς ζωῆς... Στὴ Σκοπιὰ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, ὅπου ἡ ἀλληλεγγύη ἦταν ἀπόλυτη μὲ ὅλους τοὺς γενναίους καὶ μὲ ὅλους τοὺς δυστυχεῖς, καθημερινὰ σποῦσαν τὰ κύματα τῶν σκλάβων

Ἑλλήνων. Στὸ τέλος καὶ οἱ Ναζί, φοβισμένοι ἀπὸ τὴν κοσμοσυρροὴ γύρω του, συνέλαβαν τὸν Δεσπότη καὶ τὸν κράτησαν σὲ ἀπομόνωση στὸ σπῆτι του»³³.

Μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν πολλὰ στελέχη τοῦ Ε.Ο.Χ.Α. ἔνθεν μὲν ἐνεψύχωσαν τὰ Κέντρα Κοινωνικῆς Προνοίας τοῦ ἀρμοδίου Ὑπουργείου, ἐτέρωθεν συνέχισαν τὴν ἀσκήσιν τῶν ἔργων τῆς ἀγάπης καὶ τοῦ ἀλτροῦσμοῦ ὑπὸ τὴν σημαίαν τῶν Ὑπηρεσιῶν Χριστιανικῆς Ἀλληλεγγύης τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν καὶ τῶν Ἱ. Μητροπόλεων. Κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς δοκιμασίας ἀνεβίωσεν ἡ μακραίων διακονικὴ συνείδησις τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας καὶ ἀπεκτήθη μεγάλη ἐμπειρία ἀσκήσεως τοῦ φιλανθρωπικοῦ καὶ ἀλτροῦστικῶ τῆς ἔργου. Ἡ ἐμπειρία αὕτη ὠδήγησεν εἰς τὴν κατὰ τὰς τελευταίας δεκαετίας ἀνθησιν τοῦ φιλανθρωπικοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας, περὶ τοῦ ὁποίου πληροφορίας παρέχουν κατ' ἔτος τὰ στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα δημοσιεύονται εἰς τὸ Ἡμερολόγιον ἢ τὰ «Δίπτυχα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» (ἐκδ. Ἀποστολικῆς Διακονίας)³⁴.

(Τέλος)

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ
Ὁμότιμος Καθηγητὴς τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν

33. Ἰωάννης Κ. Τσάτσου, Θύμησες, περ. Ἐκκλ. ΝΑΥΣ ἀρ. 20, 1989, σσ. 15-16.

34. Πρβλ. Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Διακονία τῆς ἀγάπης, Ἀθήναι 1986.

Ἐπιστολὴν ὀνομάζεται «ποιμὴν τῶν προβάτων ὁ μέγας ἐν αἵματι διαθήκης αἰωνίου ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς» (Ἔβρ. 13,20). Διαφέρει δὲ ὁ «Ἀρχιποιμὴν» (Α' Πέτρ. 5,4) Ἰησοῦς ἀπὸ τὸν ποιμένα τῶν ἀλόγων προβάτων, καθ' ὅσον οὗτος ἀκολουθεῖ τὰ πρόβατα τῆς ποιμνῆς αὐτοῦ. Ἐγὼ ὁ Θεάνθρωπος ποιμὴν «ἐμπροσθεν» τῶν προβάτων «πορεύεται, καὶ τὰ πρόβατα αὐτῷ ἀκολουθεῖ» καὶ τοῦτο, ἐπὶ τῷ σκοπῷ γὰρ ὁδηγήσῃ ἅπαντας εἰς τὴν ἀλήθειαν. Διὰ τὸν λόγον δὲ αὐτὸν ἡ Χριστιανικὴ Ποιμαντικὴ εἶναι «πολὺ παραδοξότερα», δηλαδὴ πολὺ θαυμαστώτερα, τῆς ποιμαντικῆς τῶν ἀλόγων ζώων, ὡς διδάσκει ὁ ἱερός Χρυσόστομος (Ὁμιλία ΝΘ' εἰς τὸ κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγέλιον. P.G. 59, 325).

Πατερικὸν ὄρισμὸν τῆς Ποιμαντικῆς ἔδωκε Γρηγόριος ὁ Θεολόγος εἰς τὸν «Ἀπολογητικὸν τῆς εἰς Πόντον φυγῆς ἔνεκεν... ἐν ᾧ τί τὸ τῆς ἱερωσύνης ἐπάγγελμα». Εἰς τὸν περίφημον τοῦτον «Ἀπολογητικόν» τοῦ ὁ θεολόγος Πατὴρ καθορίζει τὴν ἱερωσύνην ὡς τινα «τέχνην τεχνῶν καὶ ἐπιστήμην ἐπιστημῶν, ἄνθρωπον ἄγειν, τὸ πολυτροπώτατον ζῶον καὶ ποικιλώτατον» (Ἀπολογητικὸς τῆς εἰς Πόντον φυγῆς. P.G. 35, 425). Εἶναι δὲ ἡ ἱερωσύνη δυσκολώτερα καὶ πολυτιμώτερα ἀπὸ τὴν ἱατρικὴν, καθ' ὅσον ἐκεῖνη φροντίζει διὰ τὴν ψυχὴν, «τὴν ἐκ Θεοῦ καὶ θείαν, καὶ τῆς ἄνωθεν εὐγενείας μετέχουσαν», ἡ δὲ ἱατρικὴ «περὶ τὰ σώματα ποιεῖται» (Ἀπολογητικὸς τῆς εἰς Πόντον φυγῆς. P.G. 35, 425).

Ἄλλὰ καὶ ὁ ἱερός Χρυσόστομος συγκρίνων τὴν ἱερωσύνην πρὸς τὴν βασιλείαν εὐρίσκει τὴν πρώτην ὑψηλότερον τῆς δευτέρας ἱσταμένην: «Ἱερωσύνης δὲ προκειμένης, ἢ τοσοῦτον ἀνωτέρω βασιλείας ἔστηκεν ὅσον πνεύματος καὶ σαρκὸς τὸ μέσον» (Περὶ ἱερωσύνης Λόγος Γ'. P.G. 48, 640-641).

Βάσιν καὶ κρηπίδα τῆς Ποιμαντικῆς ἀποτελεῖ ἡ ἱερωσύνη, καὶ ταύτης μὴ ὑπαρχούσης δὲν δύναται γὰρ γίνῃ λόγος περὶ Ποιμαντικῆς. Ἡ δὲ Ποιμαντικὴ ἐπιμερίζεται καὶ ἀποσκοπεῖ εἰς τοὺς ἐξῆς τρεῖς σκοποὺς: Πρῶτον, εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ πνευματικοῦ ποιμένου, τοῦ ἀγαλαμβάνοντος, δυνάμει καὶ ἐνεργείᾳ τῆς ἱερωσύνης, καὶ ἐπωμιζομένου τὴν διαποιμάνειν τοῦ λογικοῦ ποιμνίου ὀρισμένης περιοχῆς. Δεύτερον, εἰς τὸ σύνολον τοῦ λογικοῦ ποιμνίου, ἐν γένει καὶ ὁμαδικῶς λαμβανόμενου. Καὶ τρίτον, εἰς ἕνα ἕκαστον κεχωρισμένως τῶν συγκροτούντων τὸ σύνολον τοῦ ποιμνίου.

Καὶ περὶ μὲν τῶν ὡς ἄνω δύο πρώτων ἐπιδιώξεων καὶ σκοπῶν τῆς Ποιμαντικῆς, τῶν ἀποβλεπόντων εἰς τὴν ψυχικὴν κατάρτισιν, εἰς τὸ ἦθος, τὰ ποιμαντικὰ προσόντα, τὴν μόρφωσιν καὶ τὴν ἐν γένει ἄσκησιν τοῦ λειτουργήματος τοῦ πνευματικοῦ ποιμένου, ὡς ἐπι-

σης καὶ τῶν ἀποβλεπόντων εἰς τὴν ἐν τῷ συνόλῳ διαποιμάνειν τῶν πιστῶν, δὲν θὰ γίνῃ ἐνταῦθα λόγος, καθ' ὅσον τὸ ἐπιλεγέν θέμα ἀφορᾷ εἰς Στοιχεῖα Ἀτομικῆς Ποιμαντικῆς.

Ὅσον δὲ ἀφορᾷ λεπτομερέστερον εἰς τὴν Ἀτομικὴν ταύτην Ποιμαντικὴν, τὴν ἀποσκοποῦσαν εἰς τὴν ἀνύστακτον μέριμναν τοῦ πνευματικοῦ ποιμένου δι' ἕνα ἕκαστον εἰδικῶς καὶ κεχωρισμένως πρόβατον τῆς λογικῆς ποιμνῆς, αὕτη ἔχει θαθείας τὰς ρίζας αὐτῆς εἰς τὸν κατὰ τρόπον ἀνθρωποπαθῆ διάλογον τοῦ Θεοῦ μετὰ τῶν ἐν τῷ Παραδείσῳ πρωτοπλάστων, τοῦ Ἀδάμ καὶ τῆς Εὔας, εὐθὺς μετὰ τὴν παρακοὴν αὐτῶν εἰς τὸ θέλημα τοῦ Δημιουργοῦ καὶ τὴν εἰσαγωγὴν τῆς ἁμαρτίας εἰς τὸν κόσμον. Ἔχει τὰς ρίζας αὐτῆς εἰς τὰς ἀκριβεῖς καὶ ἀνεξικιάκους ἐρωτήσεις τοῦ Θεοῦ, καὶ εἰς τὰς πλήρεις ἐλέγχου τῆς συνειδήσεως τοῦ Ἀδάμ καὶ τῆς Εὔας ἀπαντήσεις αὐτῶν εἰς τὸν Θεόν: «Καὶ ἐκάλεσε Κύριος ὁ Θεὸς τὸν Ἀδὰμ καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἀδὰμ ποῦ εἶ... Καὶ εἶπε Κύριος ὁ Θεὸς τῇ γυναικί: τί τοῦτο ἐποίησας; ...» (Γένεσις 3,9 κ. ἐξῆς).

Αὕτη δὲ ἡ ἀτομικὴ ἀναφορὰ εἰς τὸν ἕνα ἄνθρωπον, ἐξ ἐπόψεως ποιμαντικῆς, διαποτίζει, ὡς χρυσορροῦς ποταμὸς, πολλὰ διδλία τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, εἰς τὰ ὅποια ἀποκαλύπτεται καὶ παρουσιάζεται, εἰς ἀπάρμιλλον σύνθεσιν χρωμάτων καὶ τόνων, ἡ πολυποίκιλος ἀγάπη καὶ εὐσπλαγγνία τοῦ Θεοῦ πρὸς τὴν κορωνίδα τῶν δημιουργημάτων του, δηλαδὴ τὸν ἄνθρωπον, ἀλλὰ καὶ τοῦ ἁμαρτωλοῦ ἀνθρώπου ἡ καταφυγὴ πρὸς σωτηρίαν του εἰς τὸν ἐπουράνιον Πατέρα. Ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ φιλανθρώπου Θεοῦ ἀκούεται ἡ ἀδιάφειστος φωνὴ «Οὐκ ἐγκαταλείψω σε, οὐδ' ὑπερόψομαί σε. Ἴσχυε καὶ ἀνδρίζου» (Ἰησοῦς Ναυῆ, 1, 5-6). Ἀπὸ δὲ τὸ στόμα τοῦ ἁμαρτωλοῦ καὶ ἀδυνάμου ἀνθρώπου ἀπευθύνεται ἡ εὐχαριστήριος Ψαλμικὴ προσευχὴ του πρὸς τὸν στοργικὸν Πατέρα: «Ἐὰν ἀναβῶ εἰς τὸν οὐρανόν, σὺ (ὦ Θεὲ) ἐκεῖ εἶ, ἐὰν καταβῶ εἰς τὸν ἄδην πάρει' ἐὰν ἀναλάβω τὰς πτέρυγας μου κατ' ὄρθρον καὶ κατασκευώσω εἰς τὰ ἔσχατα τῆς θαλάσσης καὶ γὰρ ἐκεῖ ἡ χεὶρ σου ὁδηγήσει με καὶ καθέξει με ἡ δεξιὰ σου» (Ψαλμ. 138, 8-10).

Ὅτε δὲ ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, κατῆλθεν ἐπὶ τῆς γῆς ὁ Θεάνθρωπος Ἰησοῦς, καὶ ἀνυψώθη ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ, καὶ ἐθυσιάσθη δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν ψυχικὴν σωτηρίαν. Ἀναστάς δὲ ἐκ τοῦ μνήματος καὶ ἀνελθὼν εἰς τοὺς οὐρανοὺς, ὅθεν καὶ κατῆλθεν, ἐφανέρωσε θεοπρεπῶς τὴν ἀσύγκριτον καὶ ἀστάθμητον ἀξίαν τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς, τῆς ὁποίας οὐδὲν εἶναι ἀντάξιον, οὐδὲ ὁ κόσμος ὅλος. «Τί ὠφελεῖται —εἶπεν— ἄνθρωπος ἐὰν τὸν κόσμον ὅλον

κερδήσει, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ ζημιωθῆ; Ἡ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ;» (Ματθ. 16, 26)᾽.

Τοιοιτοτρόπως, ἐν τῇ Καινῇ Διαθήκῃ, ἀνεπτύχθησαν ὑπὸ τοῦ Κυρίου παραβολαὶ καὶ παρομοιώσεις ἀθανάτου κύρους καὶ διδαχῆς περὶ τῆς ἀξίας τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς, ἀλλὰ καὶ τῆς Ἀτομικῆς Ποιμαντικῆς, καὶ συν-εδέθη δογματικῶς καὶ μυστηριακῶς ἢ περὶ τῆς ψυχῆς φροντίς μετὰ τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων τοῦ Κυρίου, ἐξ ἔργου εἰργασμένου ὑπ' αὐτοῦ, καὶ μετὰ τῶν διαδόχων αὐτῶν, ἦτοι τῶν ἐπισκόπων, πρεσβυτέρων καὶ διακόνων, καὶ ἐν ἐνὶ λόγῳ μετὰ τῶν φορέων τῆς Ποιμαντιώσεως Ἐκκλησίας.

Ἐκτοτε, ὁ κατενώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας τοῦ ἁσκήων τὴν Ἀτομικὴν Ποιμαντικὴν, ὀφείλει νὰ ἔχη ὑπ' ὄψει τοῦ τὰς ἐν τῇ Καινῇ Διαθήκῃ περιπτώσεις τοῦ ἀπωλεσθέντος πρόβατου, διὰ τὴν εὑρεσιν καὶ σωτηρίαν τοῦ ὁποίου ὁ Καλὸς Ποιμὴν Ἰησοῦς Χριστὸς ἔτρεξεν ἀνὰ τὰ ὄρη καὶ εὑρεν αὐτό, καὶ ἐχάρη περισσότερο δι' αὐτὸ τὸ ἐν πρόβατον παρὰ διὰ τὰ ἐγενήθησαν ἐγγέα τὰ ὅποια δὲν ἐπλανήθησαν ἀνὰ τὰ ὄρη καὶ τοὺς κρημνοὺς τῆς ἁμαρτίας (Ματθ. 18, 12-14. Λουκ. 15, 4-7). Ὄφείλει νὰ ἔχη πρὸ ὀφθαλμῶν τὴν παραβολὴν τῆς ἀπωλεσθείσης δραχμῆς, διὰ τὴν εὑρεσιν τῆς ὁποίας ἡ γυνὴ ἤγαψε λύχνον καὶ ἐσάρωσε τὴν οἰκίαν καὶ εὑροῦσαι ταύτην ἐπανηγήρωσε τὸ γεγονός καὶ ἐξήτησεν ἀπὸ τὰς φίλας καὶ τὰς γείτονας τῆς νὰ τῇ συγχαροῦν ἐπὶ τῇ εὑρέσει τῆς μιᾶς ταύτης δραχμῆς (Λουκ. 15, 8-10). Καὶ ἀκόμη πρέπει ὁ πνευματικὸς ποιμὴν τῶν πιστῶν νὰ ἐντρυφᾷ εἰς τὴν παραβολὴν τοῦ ἀσώτου υἱοῦ, ἐσπράζων διὰ τὸ γεγονός τῆς ἐπιστροφῆς τῶν ἀποστατούντων πνευματικῶν τέκνων, τῆς ὁποίας ἐπιστροφῆς αὐτὸς ἔγιγεν ὁ συντελεστὴς καὶ καθοδηγητὴς (Λουκ. 15, 11-32). Ἀλλὰ, καὶ τὸ παράδειγμα τοῦ Κυρίου ὡς Καλοῦ Σαμαρείτου περιποιηθέντος καὶ φροντίσαντος τὸν ἐμπεσόντα εἰς τοὺς ληστὰς (Λουκ. 10, 30-37), καὶ ὡς ἱσταμένου ἐπὶ τὴν θύραν καὶ κρούοντος ἵνα ἀνοίξῃ ὁ ἐντὸς τῆς οἰκίας καὶ εἰσέλθῃ ὁ κρούων καὶ δειπνήσῃ μετ' αὐτοῦ (Ἀποκ. 3, 20-21)᾽, ὡς ἐπίσης καὶ ἡ περίπτωσις τοῦ Ἀποστόλου Παύλου «μετὰ δακρύων νοθετοῦντος ἕνα ἕκαστον» κεχωρισμένως (Πράξ. 20,31), εἶναι κανόνες συστηματικῆς δράσεως τοῦ ἔχοντος τὴν τιμὴν καὶ τὴν εὐθύνην ἀσκήσεως τῆς Ἀτομικῆς Ποιμαντικῆς.

Εἰς τοὺς κανόνες τούτους στοιχοῦντες καὶ οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, κατεχώρισαν εἰς πολλὰς σελίδας τῶν ἀθανάτων συγγραμμάτων αὐτῶν, εἴτε εἰδικὰς πραγματείας περὶ ἱερωσύνης καὶ Ποιμαντικῆς Γενι-

κῆς καὶ Ἀτομικῆς, εἴτε συμπεριέλαβον ἰσοραδικῶς εἰς τὰ ἔργα τῶν διδασκαλίας καὶ στοιχεῖα περὶ αὐτῆς.

Ἦδη εἰς τὰς λεγομένας «Διαταγὰς τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων», ἔργον τοῦ τέλους τοῦ Δ' ἢ τῶν ἀρχῶν τοῦ Ε' αἰῶνος, καθορίζονται κανόνες Ἀτομικῆς Ποιμαντικῆς. Κατ' αὐτάς, ὁ ἐπίσκοπος ἔχει καθήκον νὰ διατηρῆ ἀσφαλὲς ἐν τῇ πίστει τὸ «ἔδρανον», ἦτοι τὸ σταθερὸν εἰς αὐτὴν λογικὸν πρόβατον. Νὰ κάμῃ στερεὸν τὸ «πειραζόμενον». Νὰ θεραπεύῃ «διὰ τῆς διδασκαλίας» τὸ ἄρρωστον ἐν τῇ πίστει. Νὰ ἀποκαθιστᾷ ρωμαλέον εἰς τοὺς κόλπους τῆς Ἐκκλησίας τὸ πεπλανημένον καὶ συντετριμμένον ἐξ αἰτίας τῶν ἁμαρτιῶν. Νὰ ἐπιναφέρῃ «ἐν τῇ λαφῇ τῆς ἀμώμου Ἐκκλησίας» τὸ ὑπὸ ἐπιτίμον διὰ τὰς ἁμαρτίας του εὑρισκόμενον. Νὰ μὴ ἀφίγη νὰ καταστραφῇ τελείως τὸ ἀηλιτισμένον διὰ τὸ πλῆθος τῶν παραπτωμάτων τοῦ «ἀπολωλὸς» πρόβατον. Τὸ ἀποστατήσαν μακρὰν τῆς ποιμνῆς καὶ ἐμπεσὸν εἰς θορὰν λύκων, ὀφείλει ὁ ἐπίσκοπος νὰ ἀναζητῆ, νὰ νοθετῆ, νὰ ἐπιστρέφῃ, νὰ «ὑποσπείρῃ» τὴν ἐλπίδα τῆς σωτηρίας καὶ νὰ ζητῆ ἀπὸ αὐτοῦ νὰ ἐπιστρέφῃ εἰς τὴν μάνδραν τῆς Ἐκκλησίας, λέγων εἰς τὸν ἁμαρτωλὸν: «Σὺ μόνον ἐπίστρεψον, κἀγὼ τὸν ὑπὲρ σοῦ θάνατον ἀναδέξομαι, ὡς ὁ Κύριος τὸν ὑπὲρ ἐμοῦ καὶ πάντων» (Διαταγαὶ τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων. Β', 20. P.G. 1, 633-636)᾽.

Ἀλλὰ καὶ περαιτέρω προτρέπεται ὁ ἐπίσκοπος εἰς τὰς «Διαταγὰς» πρὸς ἄσκησιν τῆς Ἀτομικῆς Ποιμαντικῆς, διὰ τῶν ἐξῆς: «Σὺ δὲ ὡς φιλόστοργος ποιμὴν καὶ ὡς σπουδαῖος νομεὺς ἀναζήτει ἀριθμῶν τὴν ποιμνῆν, τὸ λεῖπον ἐκζήτει... ἱατρὸς ὢν τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Κυρίου πρόσαγε θεραπείαν κατάλληλον ἐκάστῳ τῶν νοσοῦντων, παντὶ τρόπῳ θεράπευε, ὑγίαζε, σώου ἀποκαθίστα τῇ Ἐκκλησίᾳ...» (Διαταγαὶ τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων. Β', 20. P.G. 1, 636, 637).

Ἐξ ἄλλου, Γρηγόριος ὁ Θεολόγος εἰς τὸν προαναφερθέντα «Ἀπολογητικὸν τῆς εἰς τὸν Πόντον φυγῆς» λόγον τοῦ ἀναφέρει ἐν λεπτομερείᾳ, ὅπως καὶ ἄλλοι Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, τὴν ποικίλην τῶν πνευματικῶν ἀρρωστημάτων τῶν μελῶν τοῦ ποιμνίου καὶ τὰ δι' ἐκάστην περίπτωσιν ἀπαιτούμενα πνευματικὰ φάρμακα πρὸς ψυχικὴν θεραπείαν, ὅπως συμβαίνει καὶ μετὰ τὴν θεραπείαν τῶν σωμάτων: «Ἄλλ' ὥσπερ ταῖς σώμασιν —γράφει— οὐ τὴν αὐτὴν φαρμακείαν τε καὶ τροφήν προσφέρονται, ἄλλοι δὲ ἄλλην, ἢ εὐεκτοῦντες ἢ κάμνοντες, οὕτω καὶ τὰς ψυχὰς διαφόρῳ λόγῳ καὶ ἀγωγῇ θεραπεύονται... Τοὺς μὲν ἄγει λόγος, οἱ δὲ ρυθμίζονται παραδείγμασι· οἱ μὲν δέονται κέντρων, οἱ δὲ χαλινῶ... Τοὺς μὲν ἐπαινος ὤνησε, τοὺς δὲ λόγος... Τοὺς μὲν παράκλησις καταρθοῖ, τοὺς δὲ ἐπιτίμησις...

Τοῖς μὲν τοῦτο καλὸν καὶ χρήσιμον, τοῖς δὲ τούναντιον πάλιν, ὅπως ἂν συμπίπτωσιν ὅ τε καιροὶ καὶ τὰ πράγματα, καὶ ὁ τῶν θεραπευομένων ἐπιδέχεται τρόπος...» (Ἀπολογητικὸς τῆς εἰς Πόντον φυγῆς. P.G. 35, 437, 440, 441).

Ὁ δὲ ἱερός Χρυσόστομος εἰς ἀμετρήτους περιπτώσεις περιλαμβανομένας εἰς τὰ πάγχρυσα ἔργα αὐτοῦ, ἐνασμενίζεται γὰ ἀπευθύνεται διὰ κληρικῆς δευτέρου προσώπου, ὡς ἂν ἀτομικῶς ἀπευθύνεται εἰς ἓνα ἕκαστον κερχωρισμένως, ὥστε γὰ σχηματίζεται ἡ ἐντύπωση ὅτι πρόκειται περὶ Ἀτομικῆς Κηρυγματικῆς Ποιμαντικῆς, ἐνῶ ἀπευθύνεται πρὸς τὰ ἀμέτρητα πλήθη τῶν ἐκκλησιασμάτων. Παραδείγματά τινα, ἐκ τῶν ἀναριθμητῶν: «Ἀπόλαυε λουτρῶν, μέτεχε τραπέζης, οἰνοποσία κέχηρησ συμμέτρῳ... πάντων ἀπόλαυσσον, μόνον ἁμαρτίας ἀπόστηθι...» (Ὁμιλία κατὰ μεθύοντων. P.G. 50, 433). «Βούλει μαθεῖν πῶς ὁ μεθύων καὶ τοῦ δαυμονῶντός ἐστι χεῖρων;» (Ὁμιλία κατὰ μεθύοντων, P.G. 50, 434). «Τίς οὖν ἐστὶν ἡ παρούσα ἐορτή; Σεμνή καὶ μεγάλη, ἀγαπητέ, καὶ τὸν τῶν ἀνθρώπων υπερβαίνουσαν νοῦν» (Ὁμιλία εἰς τὴν Ἀγάληψιν τοῦ Κυρίου. P.G. 50, 444). «Ἦκουσας, ἀπῆλθες καὶ ἤρπασας; Οὐκ ἐπεδείξω διὰ τῶν ἔργων τὸν λόγον; Μὴ αἰσχυνθῆς πάλιν εἰσελθεῖν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν» αἰσχύνου ἁμαρτάνων, μὴ αἰσχύνου μετανοῶν» (Ὁμιλία Η' περὶ μετανοίας, P.G. 49, 338). «Τί ποιεῖς, ἄνθρωπε; Οὐχ ὑπέσχου τῷ ἱερεῖ εἰπόντι, Ἄγω σχῶμεν ἡμῶν τὸν νοῦν καὶ τὰς καρδίας, καὶ εἶπας, Ἐχομεν πρὸς τὸν Κύριον; Οὐ φοβῆ, οὐκ ἐρυθρίσας, κατ' αὐτὴν τὴν φοβεράν ὥραν φεύσσης εὐρισκόμενος;» (Ὁμιλία Θ' περὶ μετανοίας, P.G. 49, 345).

Καὶ ταῦτα μὲν συνοπτικῶς, ὅσον ἀφορᾷ εἰς Στοιχεῖα τῆς Ἀτομικῆς Ποιμαντικῆς, ἀπὸ θεωρητικῆς ἐπιόψεως.

* * *

Ὅσον δὲ ἀφορᾷ εἰς τὴν πράξιν καὶ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς Ἀτομικῆς Ποιμαντικῆς ὑπὸ τῶν διὰ τοῦ Μυστηρίου τῆς ἱερωσύνης ἐντεταλμένων πνευματικῶν ποιμένων τῆς Ἐκκλησίας, ἀπαιτοῦνται ἀφ' ἐνὸς μὲν ἀπαραίτητοι ἐνωτικαὶ προϋποθέσεις δι' αὐτοὺς τοὺς ἰδίους, ἀφ' ἑτέρου δὲ συνεχεῖς ὑπ' αὐτῶν ἐνέργειαι στρεφόμεναι πρὸς τὰ ἔξω, δηλαδὴ πρὸς ἓνα ἕκαστον τῶν ποιμαινομένων.

Βασικὸς καὶ θεμελιώδης κανὼν διὰ τὴν κατ' ἐνώπιον Θεοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας του ἐπιτυχῆ ἄσκησιν τῆς Ἀτομικῆς Ποιμαντικῆς εἶναι ἡ ἐν φόβῳ Θεοῦ θαυμάτη ἐπίγνωσις τῆς ἀποστολῆς τοῦ πνευματικοῦ ποιμένος ὅτι, διὰ τῆς ἱερωσύνης, ἵσταται μεταξὺ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων καὶ καταστοχάζεται καὶ ἐνεργεῖ διὰ τὴν

σωτηρίαν μᾶς ἐκάστης ψυχῆς ἀτομικῶς καὶ δι' ἀπάσας ἐν γένει τὰς ψυχὰς τοῦ ἐμπειστευμένου εἰς αὐτὸν λογικοῦ ποιμνίου. Ἄνευ αὐτῆς τῆς θαυμάτης ἐπιγνώσεως δὲν καθίσταται δυνατὴ ἡ ὑπ' αὐτοῦ γνώσις τῆς ψυχικῆς καταστάσεως ἐνὸς ἐκάστου χριστιανοῦ τῆς λογικῆς του ποιμνίας. Ἐπιδιώξας τοῦ εὐσυνειδήτου πνευματικοῦ ποιμένος ὀφείλει γὰ εἶναι ἡ θεία ἐξαγγελία τοῦ Καλοῦ Ποιμένος «Γινώσκω τὰ ἐμὰ καὶ γινώσκωμαι ὑπὸ τῶν ἐμῶν» (Ἰωάν. 10,14).

Ἀπὸ τὴν θαυμάτην ταύτην ἐπίγνωσιν τῆς ἀποστολῆς τοῦ πνευματικοῦ ποιμένος θὰ ἐκπηγάξῃ ἀστείρευτος ὁ ζήλος αὐτοῦ πρὸς δρᾶσιν, κατὰ τὰς ποιμαντικὰς ὑποδείξεις τοῦ γεωργοῦ μιᾶς ἐκάστης ψυχῆς Ἀποστόλου Παύλου, ἐν αἷς λέγει, ἄλλοτε μὲν «τίς σκανδαλίζεται καὶ οὐκ ἐγὼ πυροῦμαι;» (Β' Κορ. 11,29), ἄλλοτε δὲ «τοῖς πᾶσι γέγονα τὰ πάντα, ἵνα πάντως τινὰς σώσω» (Α' Κορ. 9,22), ἄλλοτε δὲ «ἠνυχομένη αὐτὸς ἐγὼ ἀγάθημα εἶναι ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν μου, τῶν συγγενῶν μου κατὰ σάρκα» (Ρωμ. 9,3).

Δὲν εἶναι ὅμως ἀπαραίτητος μόνον ἡ προϋπόθεσις τῆς θαυμάτης ἐπιγνώσεως τῆς ἀποστολῆς τοῦ πνευματικοῦ ποιμένος, καὶ ἡ προϋπόθεσις τοῦ ἀστευρέτου ζήλου αὐτοῦ διὰ τὴν σωτηρίαν ἐκάστης ψυχῆς. Ἀπαιτεῖται καὶ ἡ πνευματικὴ παγοπλία αὐτοῦ διὰ τῆς ἀδιαλείπτου προσευχῆς. Διότι ἡ σωτηρία τῆς ψυχῆς εἶναι ἔργον ὄχι μόνον ἀνθρωπίνης ἐνεργείας, ἀλλὰ πρωτίτως καὶ ἐξάπαντος καὶ τῆς βοηθείας τοῦ Θεοῦ, τὴν ὁποῖαν ἐπικαλεῖται διὰ τὸν ἑαυτὸν του ὁ ποιμὴν τῶν λογικῶν προβάτων, καὶ διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς ψυχῆς ἐκάστου πιστοῦ, κατὰ ἱερὰν ὑποχρέωσιν καὶ ἐπιτακτικὴν ὀφειλήν.

Εἶναι χαρακτηριστικὸς ὁ ὑπὸ τοῦ ἱεροῦ Χρυσόστομου δοθεὶς ὀρισμὸς τῆς προσευχῆς: «Μέγα —λέγει— ὄπλον εὐχῆ, θησαυρὸς ἀγγελιπῆς, πλοῦτος μηδέποτε δαπανώμενος, λιμὴν ἀκύμαντος, γαλήνης ὑπόθεσις, καὶ μυρίων ἀγαθῶν ρίζα καὶ πηγὴ καὶ μήτηρ ἐστὶν ἡ εὐχὴ... Καὶ ὅπερ οὐκ ἴσχυσεν ὁ πλοῦτος, καὶ τῶν διακονουμένων τὸ πλῆθος, καὶ ἡ τῆς ἐμπειρίας ἐπιστήμη, καὶ ὁ τῆς βασιλείας ὄγκος, τοῦτο ἴσχυσεν ἐνὸς πένητος πολλάκις καὶ πτωχεύοντος εὐχῆ...» (Λόγος Ε' περὶ ἀκαταλήπτου. P.G. 48, 743, 744). Καὶ περαιτέρω: «Ὅσπερ γὰρ τῷ σώματι φῶς ἥλιος, οὕτω τῇ ψυχῇ ἡ προσευχὴ» (Λόγος Α' περὶ προσευχῆς. P.G. 50, 775). Θεωρεῖ δὲ ὁ ἱερός οὗτος Πατήρ τὸν μὴ προσευχόμενον νεκρὸν πνευματικῶς: «Ὅστις γὰρ οὐ προσεύχεται τῷ Θεῷ, οὐδὲ θείας ὁμιλίας ἀπολαύειν ἐπιθυμεῖ συνεχῶς, νεκρὸς ἐστὶ καὶ ἄψυχος...» (Λόγος Α' περὶ προσευχῆς, P.G. 50, 776). Κατ' ἀκολουθίαν, ποιμὴν λογικῶν προβάτων, τυχὸν τυπικῶς ἢ ἐλλειπῶς προσευ-

χόμενος δὲν εἶναι δυνατόν νὰ γίνῃ μοχλὸς πνευματικῆς καὶ ψυχικῆς ἀνάδου τῶν καθ' ἕκαστον ὑπ' αὐτοῦ ποιμαινομένων πιστῶν. Ὁ νεκρὸς δὲν ζωοποιεῖ νεκρωμένην ὑπὸ τῆς ἁμαρτίας καὶ μακρὰν τῆς ποιμνῆς τῆς Ἐκκλησίας ἐξωκεῖλασαν ψυχὴν.

Σύνδεσμος δὲ μεταξὺ τῆς θαυτάτης ἐπιγνώσεως τῆς ἀποστολῆς τοῦ πνευματικοῦ ποιμένος, καὶ τοῦ ἀστυρεῦτου ζήλου αὐτοῦ διὰ τὴν σωτηρίαν ἐκάστης ψυχῆς, καὶ τῆς ἀδυναλείτου προσευχῆς αὐτοῦ, εἶναι ἡ ἀγάπη, ὅπως αὕτη διδάσκεται εἰς τὴν Καινὴν Διαθήκην ὑπὸ τοῦ ἐνανθρωπήσαντος Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ. Ἡ ποιμαντορικὴ ἐκείνη ἀγάπη ἢ θυσιάζομένη δι' ἕκαστον ποιμαινόμενον πρόσωπον καὶ δι' ὅλα ἡμῶς, κατὰ τὸν λόγον τοῦ Κυρίου «μείζονα ταύτης ἀγάπην οὐδεὶς ἔχει, ἵνα τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θῆ ὑπὲρ τῶν φίλων αὐτοῦ» (Ἰωάν. 15,13). Αὕτη ἡ ἀγάπη γνωρίζει νὰ χύνη δάκρυα, ἐπὶ σειρὰν ἑτῶν, νύκτα καὶ ἡμέραν, κατὰ τὴν νοθεσίαν ἐνὸς ἐκάστου πιστοῦ (Πράξ. 20,31). Αὕτη ἡ ἀγάπη, ἡ ὁποία, κατὰ τὸν Ἀπόστολον Παῦλον εἶναι «μείζων» τῆς πίστεως καὶ τῆς ἐλπίδος (Α' Κορ. 13,13), καὶ «σύνδεσμος τελειότητος» (Κολ. 3, 14). Ἡ ἔλλειψις τῆς ἀγάπης ταύτης καθιστᾷ τὸν ἄνθρωπον ἐν μηδενικόν, κατὰ τὴν ἔκφρασιν τοῦ αὐτοῦ Ἀποστόλου «ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐδὲν εἰμι» (Α' Κορ. 13,2). Κατὰ ἀσυγκρίτως μείζονα λόγον, ὁ στερούμενος αὐτῆς τῆς ἀγάπης ἢ ὁ ἔχων μειωμένην ταύτην, ἔστω καὶ κατ' ἐλάχιστον, πνευματικὸς ποιμὴν, εἶναι ἀδύνατον νὰ ἀσκήσῃ ἐπιτυχῶς Γενικὴν ἢ Ἀτομικὴν Ποιμαντικὴν.

Καὶ ταῦτα μὲν ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰς ἀπαραιτήτους ἐσωτερικὰς προϋποθέσεις ὑπὸ τῶν ἐντεταλμένων πνευματικῶν ποιμένων τῆς Ἐκκλησίας διὰ τὴν ὑπ' αὐτῶν ἀσκήσιν τῆς Ἀτομικῆς Ποιμαντικῆς.

Ὅσον δὲ ἀφορᾷ εἰς τὰς συνεχεῖς ὑπ' αὐτῶν ἐνεργείας τὰς στρεφόμενας πρὸς τὰ ἔξω, δηλαδὴ πρὸς ἕνα ἕκαστον τῶν ποιμαινομένων, αὗται πρέπει νὰ εἶναι πολλαί, ἀναφερόμεναι εἰς τὴν ποικιλίαν τῆς ἡλικίας καὶ τῶν ψυχικῶν καταστάσεων καὶ συνθέσεων, εἰς τὴν πίστιν ἢ δυσπιστίαν ἢ ἀπιστίαν, εἰς τὴν ἐνάρετον ἢ ἐν ἁμαρτίας ζωὴν, εἰς τὴν μόρφωσιν ἢ ἀπαιδεύσιν, εἰς τὸ ἐπάγγελμα καὶ τὴν ἐργασίαν, εἰς τὴν ἐν τῇ Κοινωνίᾳ θέσιν, εἰς τὴν εὐμάρειαν ἢ τὴν πτωχείαν, εἰς τὸν συνευχόμενον ἢ ἐν διαζεύξει θίον, ὡς καὶ εἰς ἄλλας πολλὰς τοῦ ἀνθρώπου καταστάσεις, αὐτοῦ τοῦ «πολυτροπώτατου ζώου καὶ ποικιλιωτάτου», ὡς ὀνομάζει αὐτὸ Γρηγόριος ὁ Θεολόγος, καθὼς ἐλέχθη ἀνωτέρω. Τοῦ ἀνθρώπου, τοῦ ὁποίου κύριον καὶ χαρακτηριστικὸν γνώρισμα ὀφείλει νὰ εἶναι ἡ εὐσέβεια καὶ ἡ ἀρετὴ, ὅπως διδάσκει ὁ ἱερός Χρυσόστομος, λέγων: «Ἀνθρώπος γάρ

ἔστιν, οὐχ ὅστις ἀπλῶς χεῖρας καὶ πόδας ἔχει ἀνθρώπου, οὐδ' ὅστις ἐστὶ λογικὸς μόνον, ἀλλ' ὅστις εὐσέβειαν καὶ ἀρετὴν μετὰ παρηρησίας ἀσκεῖ» (Κατήχησις Β' Πρὸς τοὺς μέλλοντας φωτίζεσθαι. P.G. 49, 232).

Ἄλλὰ δὲν εἶναι μόνον ἡ θαθεῖα καὶ ποικιλόμορφος γνῶσις τοῦ πνευματικοῦ ποιμένος, ἢ ἀναφερομένη εἰς τὴν ποικιλίαν συνθέσεως τοῦ λογικοῦ του ποιμνίου. Εἶναι, ἐκ παραλλήλου, καὶ ἡ ἀποστολὴ καὶ ἡ τοποθέτησις του ὡς πνευματικοῦ ἱατροῦ καὶ θεραπευτοῦ μιᾶς ἐκάστης ψυχῆς. Ἡ ἐνέργεια καὶ ἡ θράσις αὐτοῦ πρέπει νὰ γίνεταί αισθητὴ, ὑπὸ τοῦ ποιμαινομένου, ὅπως ἡ παρουσία τοῦ Καλοῦ Σαμαρείτου διὰ τὸν ἐμπεσόντα εἰς τοὺς ληστὰς (Λουκ. 10, 30-37), εἰς περιπτώσεις θαυτάτα ἁμαρτωλῆς ψυχῆς. Αἰσθητὴ ὅπως ἡ παρουσία τοῦ θεράποντος ἱατροῦ παρὰ τὴν κλίνην ἀσθενοῦς. Αἰσθητὴ καὶ παρήγορος καὶ πλήρης ἐμπιστοσύνης, ὅπως τοῦ καλοῦ κυβερνήτου ἐν ὥρᾳ τρικυμίας. Ὅπως τοῦ καλοῦ διδασκάλου καὶ παιδαγωγοῦ ἐν ὑποδειγματικῷ σχολείῳ. Ὅπως τοῦ καλοῦ καὶ φιλοπόνου γεωργοῦ, γεωργούντος ἐπιμελῶς τὴν γῆν, καὶ ἀναμένοντος τὴν καρποφορίαν τῆς καλλιεργείας του. Ὅπως τοῦ πολλαπλασιάσαντος τὰ τάλαντα ἀγαθοῦ καὶ πιστοῦ δούλου τοῦ Κυρίου (Ματθ. 25,21).

Ὡς πρὸς τὸν χρόνον, τὸν τόπον, τὸν τρόπον καὶ τὰ μέσα πρὸς ἀσκήσιν τῆς Ἀτομικῆς Ποιμαντικῆς ταῦτα ἀνάγονται εἰς τὸν ζῆλον τοῦ εὐσυνειδήτου πνευματικοῦ ποιμένος.

Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ἰσχύει τὸ ὑπὸ τοῦ Κυρίου λεχθέν: «Πᾶς γραμματεὺς μαθητευθεὶς εἰς τὴν θασίλειαν τῶν οὐρανῶν ὁμοίος ἐστὶν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότῃ, ὅστις ἐκβάλλει ἐκ τοῦ θησαυροῦ αὐτοῦ καινὰ καὶ παλαιὰ» (Ματθ. 13,52). Αὐτὸ τὸ θεῖον ρητὸν ἦτο ὁ ἀσφαλὴς καὶ ἀριστος ὁδηγὸς τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, οἱ ὁποῖοι ἐν ἔργοις καὶ λόγοις καὶ συγγραφαῖς ἀπαθανάτισαν τοὺς κανόνας τῆς Γενικῆς καὶ Ἀτομικῆς Ποιμαντικῆς, καὶ ἔγραψαν λόγους ἀπαραμίλλους καὶ αἰωνίου κύρους περὶ τῆς ἱερωσύνης, ἡ ὁποία εἶναι, ὡς προαναφέρθη, ἡ θάσις καὶ ἡ κρηπίς τῆς Ποιμαντικῆς θεωρίας καὶ πράξεως.

Καὶ ὡς πρὸς μὲν τὸν χρόνον, πρέπει νὰ ἰσχύη καὶ νὰ ἐφαρμόζεται ἡ ἐντολὴ τοῦ Κυρίου περὶ συνεχοῦς προσευχῆς «ἐν παντὶ καιρῷ δεόμενοι» (Ματθ. 21,36), καὶ τὸ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου «ἀδιωλείπτως προσεύχεσθε» (Α' Θεσσ. 5,17). Ὄφείλει, κατὰ ταῦτα, νὰ εἶναι ἀδιωλείπτος καὶ ἐν παντὶ χρόνῳ καὶ καιρῷ ἡ μέριμνα τοῦ πνευματικοῦ ποιμένος διὰ τὴν ἀσκήσιν τῆς Ἀτομικῆς Ποιμαντικῆς, συυφασμένη μετὰ τῆς ἀδιωλείπτου προσευχῆς διὰ τὴν καρποφορίαν αὐτῆς.

Ὡς πρὸς δὲ τὸν τόπον, κατάλληλος εἶναι «πᾶς τό-

πος τῆς δεσποτείας» τοῦ Κυρίου (Ψαλμ. 102,22), ὅπως ὁ τόπος τοῦ Παραδείσου διὰ τοὺς πρωτοπλάστους, καὶ ὁ Γολγοθᾶς διὰ τὸν μετανοήσαντα ληστήν. Χρόνος καὶ τόπος ἄριστος μεταξὺ τῶν ἄλλων, διὰ τὴν ἄσκησιν τῆς Ἀτομικῆς Ποιμαντικῆς εἶναι ἢ ἐν τῷ Ναφ ἢ ἀλλαχοῦ προσωπικὴ ἐξομολόγησις τοῦ ἁμαρτήσαντος καὶ παραπλανηθέντος, προσελθόντος εἰς τὸν πνευματικὸν ποιμένα, κατ' ἀντίστροφον φοράν, δι' αὐτόν, πρὸς τὸ παράδειγμα τοῦ Καλοῦ Ποιμένου, ὅστις «ἄφεις τὰ ἐγενήκοντα ἐγγέα (πρόδοξα) ἐπὶ τὰ ὄρη, πορευθεὶς ἐζήτησε τὸ πλανώμενον» (Ματθ. 18,12).

Κατὰ τὸν ἱερὸν Χρυσόστομον, ἡ μετάνοια εἶναι «ιατρειὸν ἀναιρετικὸν τῆς ἁμαρτίας, δῶρον οὐράνιον, δύναμις θαυμαστὴ» ('Ὁμιλία Ζ' περὶ μετανοίας. P.G. 49, 323). Κατὰ τὴν ἐν τῇ ἐξομολογήσει πνευματικὴν τῆς ψυχῆς χειρουργίαν ὁ πνευματικὸς ποιμὴν θὰ εὕρῃ τὴν εὐκαιρίαν ὅχι μόνον νὰ χαρίσῃ τὴν ἄφεισιν καὶ νὰ χειραγωγῆσιν εἰς Χριστὸν ἕνα ἕκαστον πιστόν, ἀλλὰ καὶ νὰ διδάξῃ αὐτὸν ὅτι, ἡ πραγματικὴ μετάνοια πρὸς σωτηρίαν δὲν εἶναι ἢ διὰ τοῦ στόματος ὁμολογουμένη, ἀλλὰ ἢ ἐκ τῶν πραγμάτων θεβαιουμένη, ὅπως λέγει πάλιν ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος: «Μετάνοια δὲ ἐστίν, οὐχ ἡ λόγῳ κηρυττομένη, ἀλλ' ἡ πράγμασι θεβαιουμένη» μετάνοια ἢ ἐξ αὐτῆς τῆς καρδίας ἐξαλείφουσα τὸν ρύπον τῆς ἁμαρτίας» ('Ὁμιλία Ζ' περὶ μετανοίας. P.G. 49, 328). Ὁ δὲ ἐξομολόγος πνευματικὸς πατήρ δύναται νὰ ἔχῃ τὴν αἴσθησιν, τὴν ὁποίαν εἶχεν ὁ Ἅγιος οὐτός καὶ Οἰκουμενικὸς Πατήρ, ὅτι, «φάρμακα (πνευματικὰ κατὰ τὴν ὥραν τῆς ἐξομολογήσεως) κατασκευάζει τῶν ἱατρῶν βελτίονα... Εἰσάγει οὐχ ἕνα, οὐ δύο, οὐ τρεῖς, ἀλλὰ χιλιάδας πολλὰς ἠλκωμένας, τετραυματισμένας, μυρίων ἁμαρτημάτων γεμούσας, ἀπὸ τῆς μετανοίας δυναμένας σωθῆναι...» ('Ὁμιλία Η' περὶ μετανοίας. P.G. 49, 340).

Ἐφ' ὅσον δὲ διὰ τῆς ἀτομικῆς καὶ ἐνώπιος ἐνωπίῳ ἐξομολογήσεως τοῦ ἐνός, τῶν δύο, τῶν τριῶν χωρισμένως εἰς ἑκάστην περίπτωσιν, συγκεντροῦνται καὶ ἀριθμοῦνται χιλιάδες πολλὰί, ἔπεται ἐκ τούτου ὅτι, τὸ ἔργον τῆς Ἀτομικῆς Ποιμαντικῆς καλύπτει τὸ σύνολον τῆς λογικῆς ποιμνῆς, κινούμενον ἀπὸ τὸ ἐπὶ μέρους εἰς τὸ σύνολον.

Ὅμως ἡ Ἀτομικὴ Ποιμαντικὴ ἔχει πεδῖον δράσεως καὶ ἐντὸς τῶν ὁμοειδῶν ομάδων, ὡς λόγου χάριν εἰς τὰ σχολεῖα, τὸν στρατόν, τοὺς συλλόγους, τὰ σωματεῖα, τὰς ἐταιρεῖας, τοὺς διδασκάλους, τοὺς καθηγητάς, τοὺς ἐργάτας, καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς. Ἡ κατὰ ἀμαρτωλὸν ἐπιμερισμὸν ἐργασία αὕτη τοῦ πνευματικοῦ ποιμένου εἶναι, διὰ τὸ ὁμότεχον καὶ ὁμοειδὲς τῶν ποι-

μαινομένων, παραπλήσια τῆς κατ' ἄτομον Ποιμαντικῆς, καὶ ὁμοῦ μετὰ τῆς Γενικῆς Ποιμαντικῆς, ἀποδλεπούσης γενικῶς εἰς τὸ σύνολον τῆς λογικῆς ποιμνῆς, καθιστᾷ τὸν ἀληθῆ καὶ εὐσυνείδητον πνευματικὸν ποιμένα ἱκανὸν νὰ ἀναμορφώσῃ ὁλόκληρον λαόν, ἢ ἕνα, κατὰ Χρυσόστομον, εἶπω «Ἄρκει εἰς ἄνθρωπος ζήλω πεπυρωμένος ὁλόκληρον διορθώσασθαι δῆμον» ('Ὁμιλία Α' εἰς Ἀνδριάντας. P.G. 49, 34).

Κατ' ἄριστον δὲ τρόπον ποιμνινομένοι οἱ πιστοί, καθ' ἕκαστον καὶ ἐν τῷ συνόλῳ, θὰ «ἐποικοδομοῦνται ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν Ἀποστόλων καὶ προφητῶν, ὄντος ἀκρογωνιαίου αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐν ᾧ πᾶσα οἰκοδομὴ συναρμολογουμένη αὐξοῖ εἰς ναὸν ἅγιον ἐν Κυρίῳ» (Ἐφ. 3, 20-21), ὡς γράφει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος.

Ἐν τέλει ὁ ἐκκλησιαστικὸς ποιμὴν, τηρῶν ἀπαρασάλευτως τοὺς κανόνες καὶ τὰ Στοιχεῖα τῆς Γενικῆς καὶ Ἀτομικῆς Ποιμαντικῆς, ὀφείλει, πρὸς τοὺς ἄλλους, νὰ ἔχῃ ὑπ' ὄψει αὐτοῦ καὶ τὴν περὶ πύργου, ἥτοι περὶ Ἐκκλησίας, Θ' Παραβολὴν τοῦ Ἐριμᾶ εἰς τὸ ἔργον αὐτοῦ «Ποιμὴν», ἐνθα ἀναγράφεται: ἡ ἀγωνία τοῦ πνευματικοῦ ποιμένου διὰ τὸ λογικὸν ποιμνικὸν «μήποτε ὁ Δεσπότης ἐξάπινα ἔλθῃ καὶ τὰ περὶ τὸν πύργον ρυπαρὰ εὕρῃ καὶ προσοχθίσῃ (ἥτοι δυσχερεστηθῇ) καὶ οὗτοι οἱ λίθοι (δηλαδὴ μέρος τοῦ ποιμνίου) οὐκ ἐπελεύσονται εἰς τὴν οἰκοδομὴν τοῦ πύργου, κἀγὼ (ἥτοι ὁ ποιμὴν) ἀμελῆς δόξω εἶναι παρὰ τῷ Δεσπότη Χριστῷ» (ΒΕΠΕΣ, τόμ. 3, σελ. 89-90). Καὶ πρὸ παντὸς ἅς δέεται τοῦ Κυρίου καὶ ἅς ἰκετεύῃ αὐτόν, ὥστε κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ Κυρίου τὴν ἐπιφανῆ νὰ δύναται νὰ εἶπῃ, ἀπολογούμενος διὰ τὸ σεσωσμένον λογικὸν τοῦ ποιμνίου, Κύριε, «ἰδοὺ ἐγὼ καὶ τὰ παιδιά, ἃ μοι ἔδωκεν ὁ Θεός» ('Ἠσαῖου 8,18).

† Ὁ Μεσσηνιάς ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Παρακαλοῦνται οἱ συνδρομητῆς τῶν περιοδικῶν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», «ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ» καὶ «ΘΕΟΛΟΓΙΑ», κάθε ἀλλαγὴ τῆς διευθύνσεώς τους νὰ τὴ γνωρίζουν ἀμέσως στὰ Γραφεῖα τῶν Περιοδικῶν, Ἰωάννου Γενναδίου 14, 115 21 Ἀθήνα, ἀναφέροντας ἀπαραίτητα καὶ τὴν παλαιὰ τους διεύθυνση, γιὰ νὰ γίνετα κανονικὰ ἡ ἀποστολὴ τῶν Περιοδικῶν.

Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΚΑΙ Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΟΠΙΩΣΗ*

Η ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΚΑΙ Η ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

Γιά να συλλάβουμε τις δυνατότητες και να εντοπίσουμε τους κινδύνους από την ενοποίηση της Ευρώπης χρειάζεται να κάνουμε σύντομο λόγο για την κοινή πολιτισμική κληρονομιά των ευρωπαϊκών λαών και να επιχειρήσουμε μια βραχύτατη ανάλυση της σημερινής ευρωπαϊκής πραγματικότητας.

Είναι γενικώς αποδεκτό ότι ο λεγόμενος Δυτικός ή Ευρωπαϊκός πολιτισμός στηρίζεται επάνω σε τρία βήθρα. Το έλληνικό πνεύμα, το ρωμαϊκό δίκαιο, την Χριστιανική Άποκάλυψη. Η σύζευξη των τριών αυτών μεγεθών προσέδωσε στον Ευρωπαϊκό πολιτισμό χαρακτηριστικά οικουμενικά και τον έπροίκισε με ένα δυναμικό κοινωνικό ρεαλισμό. Η διαδικασία αυτής της σύζευξης άρχισε από την αποστολική έποχή με πρωτεργάτη τον άπόστολο Παύλο, που δίκαια θεωρείται ο άπόστολος και πνευματικός πατέρας της Ευρώπης, ο θεμελιωτής του Δυτικού πολιτισμού. Ο Παύλος, γράφει ο Μητροπολίτης Έλβετίας Δαμασκηνός στο διβλίο του «Όρθοδοξία και ήνωμένη Ευρώπη», «ένέταξεν εις την άποστολικήν παράδοσιν την οικουμενικήν πολιτειολογίαν των Στωϊκών και της ρωμαϊκής αυτοκρατίας (Ρωμ. 13,1 κ.έξ.) και ήνοιξε την όδον διά την εκλεκτικήν πρόσληψιν υπό της χριστιανικής Έκκλησίας της πνευματικής κληρονομίας της έλληνικής διανοήσεως. Οί μεταγενέστεροι εκκλησιαστικοί συγγραφείς και μεγάλοι πατέρες της Έκκλησίας ώλοκλήρωσαν την διαδικασίαν αυτήν, ανέπτυξαν επί τη θάσει και της παυλείου διδασκαλίας συστηματικώτερον την πολιτικήν θεολογίαν της Έκκλησίας διά να καθορίσουν σαφέστερον τά σταθερά πλαίσια των σχέσεων αυτής προς την κρατικήν έξουσίαν»¹⁰. Η Χριστιανική «πολιτική θεολογία» κυρίως κατά τον Μεσαίωνα σηματοδεύτηκε τόσο από ένδοσεκκλησιαστικές έντάσεις και διενέξεις, όσο και από άνταγωνισμούς ανάμεσα στην εκκλησιαστική και την κρατική έξουσία. Όμως παρά τις έντάσεις αυτές και τους άνταγωνισμούς, που ώδήγησαν στο μεγάλο εκ-

κλησιαστικό Σχίσμα (1054) και στην προτεσταντική Μεταρρύθμιση, ή κοινή χριστιανική πίστη ήταν ή μεγάλη ένοποιός δύναμη της Ευρώπης και οί βασικές άρχές της χριστιανικής διοθεωρίας και κοσμοθεωρίας έπηρέαζαν βαθύτατα την όργάνωση και τις δομές του δημόσιου και ιδιωτικού βίου των ευρωπαϊκών λαών.

Με την Άναγέννηση και τον Οθμанизμό έπέρχεται το πρώτο μεγάλο ρήγμα στην χριστιανική σύνθεση της Ευρώπης. Τά ρεύματα αυτά εκκαλιέργησαν την ιδέα της αυτονομήσεως του ανθρώπου από την εκκλησιαστική αθεντία και ώδήγησαν σταδιακά στην μείωση της κοινωνικής έπιρροής της Έκκλησίας, ένισχύοντας ταυτόχρονα την κρατική αθεντία. Οί φιλόσοφοι του Διαφωτισμού εκμεταλλευόμενοι τις αδυναμίες του διεσπασμένου και άλληλοσυγκρουόμενου κόσμου, προέβαλαν το δράμα ενός λαϊκού κράτους και μιας εκκοσμικευμένης κοινωνίας, χωρίς την αθεντία της Έκκλησίας, με περιθωριοποιημένη την χριστιανική πίστη και τον άνθρωπο άπόλυτα αυτονομημένο από κάθε υπερβατική άρχή. Η κρατική αθεντία προώθησε με κάθε τρόπο τις καινούργιες αυτές ιδέες και τις άποτύπωσε αίσθητότερα στη χαλάρωση της σχέσεως νόμου και πίστεως, κυρίως κατά την άσκηση της νομοθετικής έξουσίας¹¹.

Οί πνευματικές και κοινωνικές αυτές ζυμώσεις στον ευρωπαϊκό χώρο ώδήγησαν από τον όρθολογιστικό Διαφωτισμό και τον αυτόνομο Άνθρωπισμό στα δύο μεγάλα κοινωνικοπολιτικά και οικονομικά συστήματα, που δεσπόζουν στο γεωπολιτικό τοπίο της Ευρώπης σήμερα. Τόν Καπιταλισμό και τον Μαρξισμό με τις ποικίλες σοσιαλιστικές παραλλαγές του. Τά δύο αυτά συστήματα, μολονότι ξεκινούν από διαμετρικά άντίθετες άφετηρίες και άρχές, καταλήγουν στο ίδιο τέρμα. Στην άποπροσωποποίηση, την μαζοποίηση, τον εκφυλισμό και την υποβάθμιση του ανθρώπου. Στον Καπιταλισμό ο άνθρωπος γίνεται δούλος του κεφαλαίου και των μονοπωλίων. Έξάρτημα στον πελώριο μηχανισμό που συνδέει την κατανάλωση με την παραγωγή, όχι μόνο προϊόντων αλλά και ιδεών. Πιόνι και συχνά θύμα των τεράστιων συμφερόντων των πολυεθνικών έταιριών. Κυρίαρχος παράγων στον Καπιτα-

*Συνέχεια εκ της σελ. 629 του ύπ' άριθ. 18/1990 τεύχους.
10. Βλ. Δαμασκηνού Παπανδρέου, Μητροπολίτου Έλβετίας, Όρθοδοξία και Ήνωμένη Ευρώπη, έκδ. «Τέριος», Κατερίνη 1989, σ. 12 και 13.

11. Βλ. Δαμασκηνού Παπανδρέου, Μητροπολίτου Έλβετίας, ένθ' άνωτέρω σ. 16 και 17.

λισμό είναι ή οικονομία τής ελεύθερης αγοράς, που έχει σαν υπέρτατο κριτήριο τὸ ὕλικό κέδρος. Μέσα σ' ἓνα τέτοιο σύστημα οἱ διανθρώπινες σχέσεις παίρνουν τὴν μορφή συνεχοῦς καὶ ἀδυσώπητου ἀνταγωνισμοῦ, που ὀδηγεῖ στὴν ἐκμετάλλευση τῶν ἀδυνάτων ἀπὸ τοὺς ἰσχυροὺς καὶ στὴν ἐπικράτηση τοῦ νόμου τῆς ζούγκλας, «BELLUM OMNIUM CONTRA OMNES: πόλεμος πάντων κατὰ πάντων» καὶ «HOMO HOMINIS LUPUS: ὁ ἄνθρωπος γιὰ τὸν ἄνθρωπο λύκος»¹². Στὸν Μαρξισμό ὁ ἄνθρωπος ἰσοπεδώνεται κάτω ἀπὸ τὸν ὀδοστρωτήρα τοῦ κράτους, γίνεται ἀπρόσωπο ὄργανο στὸν γιγαντιαῖο κρατικό μηχανισμό καὶ ἀριθμητική μονάδα στὸ κρατικοποιημένο «κολλεκτιβιστικό κεφάλαιο». Ἐδῶ ἐκείνος που ἐκμεταλλεύεται τὸν ἄνθρωπο καὶ μάλιστα τὸν ἀδύνατο εἶναι τὸ μονοκομματικό καὶ ἀπολυταρχικό κράτος, σωστά δὲ παρατηρήθηκε ὅτι ἡ ἐπαγγελία τοῦ Μαρξισμοῦ γιὰ δικτατορία τοῦ προλεταριάτου ἀποδείχθηκε τελικὰ ἀπὸ τὰ πράγματα πὼς δὲν ἦταν δικτατορία τοῦ προλεταριάτου ἀλλὰ ἐπὶ τοῦ προλεταριάτου καὶ ὅτι ἡ διακηρυχθεῖσα ἀδελφσύνη τῶν λαῶν ἐκφυλίσθηκε σὲ τόσο ἀδυσσαλέο μῖσος ὥστε ἀντὶ γὰ ἐνωθοῦν οἱ προλετάριοι ὅλου τοῦ κόσμου, κατὰ τὸ γνωστὸ μαρξιστικό σλόγκαν, γὰ ἀλληλοσφάζονται καὶ γὰ ἀλληλοεξοντώνονται¹³. Τὰ δύο αὐτὰ συστήματα, ὁ Καπιταλισμὸς καὶ ὁ Μαρξισμὸς, ἐπηρεάσαν βαθύτατα τὸν σύγχρονο εὐρωπαϊκὸ πολιτισμὸ, ἐστήριξαν τὸ σημερινὸ ὀρθολογιστικό κράτος καὶ ἐδημιούργησαν ἓνα τεράστιο ρῆγμα στὴν πολιτισμικὴ παράδοση τῆς Εὐρώπης, ὥστε σήμερα γὰ ἀμφισβητεῖται ἡ ἴδια ἡ πνευματικὴ ταυτότητα τῆς Εὐρώπης καὶ γὰ γίνεται λόγος ἀπὸ πολλοὺς στοχαστὲς γιὰ «κρίση δομικὴ τῆς συνεχείας τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ»¹⁴.

Εἶναι πράγματι κοινὴ ἡ διαπίστωση ὅτι ὁ σύγχρονος Δυτικὸς πολιτισμὸς περνᾷ μιὰ πολὺ βαθεῖα κρίση. Πολλοὶ μάλιστα λένε πὼς βρίσκεται στὰ πρόθυρα τῆς χρεωκοπίας. Τούτῃ ἡ κρίση ὀφείλεται κατὰ κύριο λόγο στὴν αὐτονόμηση ἀπὸ τὶς πνευματικὲς ἀξίες καὶ τὶς χριστιανικὲς ἀρχές. Ἡ ἀποχριστιανοποίηση τῆς Εὐρώπης ἀρχισε τὶς πρῶτες δεκαετίες τοῦ αἵωνα μας καὶ συνεχίσθηκε μὲ ἐπιταχυνόμενο ρυθμὸ μετὰ τὸν Β' παγκόσμιον πόλεμο γιὰ γὰ ὀδηγήσει στὴν ἐκκοσμηκευμένη Εὐρώπη τῶν δικῶν μας καιρῶν. Ἔτσι «ἡ ἐνωμένη Εὐρώπη που διαγράφεται στὸν ὀρίζοντα, δὲν

ἔχει ὡς θεμέλιο τὶς θρησκευτικὲς καὶ πολιτιστικὲς παραδόσεις τῶν εὐρωπαϊκῶν λαῶν, ἀλλὰ βασίζεται σὲ ἄλλες ἀξίες, που καθορίζονται ἀπὸ κοινωνικὰ καὶ πολιτικὰ κριτήρια καὶ ἀπὸ τεράστια οικονομικὰ συμφέροντα. Πρέπει δὲ γὰ γίνεαι ἀντιληπτὸ ὅτι ἡ ἐκκοσμηκευση ἔχει εἰσχωρήσει βαθεῖα μέσα στὴν Εὐρωπαϊκὴ κοινωνία μας, ὅτι ἡ ἐπιστήμη, ἡ τεχνολογία, ἡ τέχνη, ἡ οικονομία, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ Κράτος, βρίσκονται πιά ἔξω ἀπὸ τὴν ἐκκλησιαστικὴ σφαῖρα καὶ τὰ χριστιανικὰ πλαίσια, καὶ ὅτι ἡ «Χριστιανικὴ Εὐρώπη δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο, παρὰ μιὰ ἀγάμνηση»¹⁵.

Παράλληλα μὲ τὴν ἀποχριστιανοποίηση καὶ τὴν ἐκκοσμηκευση τῆς Εὐρώπης ἀρχίζουν γὰ ἐμφανίζονται στὸ χῶρο τῆς, λόγω τῆς μεταναστεύσεως χιλιάδων ἀνθρώπων ἀπὸ ἄλλες ἡπείρους καὶ κυρίως ἀπὸ τὴν Ἀφρική καὶ τὴν Ἀσία, διάφορες ἄλλες θρησκείες μὲ πρῶτο τὸν Ἰσλαμισμό. Ἡ παρουσία τοῦ Ἰσλάμ σήμερα στὶς ἐκ παραδόσεως χριστιανικὲς χώρες τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης εἶναι δυναμικὴ καὶ ἐπεκτείνεται μὲ ταχύτατους καὶ ἐπικίνδυνους ρυθμούς. Οἱ εὐρωπαϊκὲς μεγαλοπόλεις στὶς ὁποῖες ἐπὶ αἰῶνες ἐδέσποζαν οἱ ἐπιδημικοὶ, πανύψηλοι καὶ μεγαλοπρεπεῖς γοθτικοὶ Ναοί, σήμερα ἔχουν γεμίσει ἀπὸ τεμένη καὶ μιναρέδες, που αἰσθητοποιοῦν τὴν ἀλλοίωση τῆς πνευματικῆς καὶ πολιτιστικῆς ταυτότητας τῆς Εὐρώπης. Ὁ ἰδεολογικὸς πλουραλισμὸς καὶ ὁ θρησκευτικὸς συγκριτισμὸς χαρακτηρίζουν πιά τὸ εὐρωπαϊκὸ πολιτισμικὸ τοπίο.

Ἡ ἀλλοίωση τῆς εὐρωπαϊκῆς ταυτότητας καὶ ἡ κρίση τοῦ Δυτικοῦ πολιτισμοῦ ἔχουν ἀμνηστικὴ σχέση μὲ τὴν κρίση που περνᾷ ὁ ἄνθρωπος στὶς σύγχρονες ἀναπτυγμένες τεχνολογικὰ καὶ οικονομικὰ δυτικοευρωπαϊκὲς κοινωνίες, ἀφοῦ αὐτὸς βρίσκεται στὸ κέντρο καὶ εἶναι ὁ στόχος τῶν συστημάτων που κυριαρχοῦν στὸν εὐρωπαϊκὸ χῶρο καὶ τὸν διαμορφώνουν. Παρὰ τὶς ἐπιστημονικὲς κατακτήσεις του καὶ τὰ τεχνολογικὰ ἐπιτεύγματά του τοῦτος ὁ ἄνθρωπος αὐτονομημένος ἀπὸ τὴν θεϊκὴ αὐθεντία καὶ τὴν χριστιανικὴ Ἀποκάλυψη, ἐκκοσμηκευμένος, ἀποπροσωποποιημένος καὶ μαζοποιημένος, ζῇ τὴν τραγωδία τῆς ἐσωτερικῆς του διασπάσεως καὶ διχοτομήσεως, βασανίζεται ἀπὸ ψυχώσεις καὶ νευρώσεις, κυριαρχεῖται ἀπὸ ἀγχος καὶ κατάθλιψη, σηκώνει ἀγκομαχώντας τὸ βάρος τῆς ὑπαρξιακῆς του ἀγωνίας. Ὁ σημερινὸς εὐρωπαϊκὸς πολίτης βιώνει καθημερινὰ, χωρὶς δύναμη ἀντιστάσεως, τὴν στέρηση τῆς πνευματικῆς ἐλευθερίας του καὶ τὴν ἀλλοτρίωσή του, ἄλλοτε ἀπὸ τὴν περίτεχνη διαφήμι-

12. Βλ. Κωνσταντίνου Δωρ. Μουρατίδου, Καθηγητοῦ, Πανεπιστημίου, ἐνθ' ἄνωτ. σ. 35.

13. Βλ. Κωνσταντίνου Δωρ. Μουρατίδου, Καθηγητοῦ Πανεπιστημίου, ἐνθ' ἄνωτ. σ. 55.

14. Βλ. Δαμασκηνοῦ Παπανδρέου, Μητροπολίτου Ἐλβετίας, ἐνθ' ἄνωτ. σ. 19.

15. Βλ. Γεωργίου Θ. Τσέση, Μεγάλου Πρωτοπρεσβυτέρου, ἐνθ' ἄνωτ. σ. 13 καὶ 14.

Η ΕΚΛΟΓΗ, ΧΕΙΡΟΤΟΝΙΑ ΚΑΙ ΕΝΘΡΟΝΙΣΙΣ ΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΝΙΚΑΙΑΣ κ. ΙΑΚΩΒΟΥ*

Γ' Η ΕΝΘΡΟΝΙΣΙΣ

Ἡ ἐνθρόνισις τοῦ νέου Μητροπολίτου Νικαίας κ. Ἰακώβου, ἔγινε μετὰ πάσης ἐπισημότητος τὴν 12ην Νοεμβρίου 1990 εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Ναὸν τοῦ Ἁγ. Νικολάου Νικαίας. Παρέστησαν ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Σεραφεῖμ, ἐκπρόσωποι τοῦ Οἴκουμενικοῦ Πατριάρχου καὶ τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων, εἴκοσι περίπου Ἀρχιερεῖς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὁ Γεν. Γραμματεὺς τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας, οἱ Βουλευταὶ τῆς περιοχῆς, οἱ Δήμαρχοι τῆς Ἐπισκοπικῆς Περιφερείας καὶ τῶν Μεγάρων, ἐκπρόσωποι τῶν Στρατιωτικῶν, Ἀστυνομικῶν καὶ Ἐκπαιδευτικῶν Ἀρχῶν, Πρόεδροι καὶ Συμβούλια τῶν τοπικῶν Συλλόγων, δλόκληρος ὁ Κλήρος τῆς Μητροπόλεως καὶ πλῆθος λαοῦ, ὁ ὁποῖος εἶχε κατακλύσει τὸν Ἱ. Ναὸ καὶ τὴν περίεξ αὐτοῦ περιοχὴν.

Τὸν νέον Ἐπίσκοπον ὑπεδέχθησαν εἰς τὴν εἴσοδον τῆς πόλεως ὁ Πρωτοσύγκελλος τῆς Μητροπόλεως, ὁ Γεν. Ἀρχιερ. Ἐπίτροπος, οἱ Ἀρχιερατικοὶ Ἐπίτροποι, ὁ Γραμματεὺς, οἱ Ἱεροκήρυκες καὶ ἡ νέα Δήμαρχος Νικαίας κυρία Βέρα Νικολαΐδου.

Ἀπὸ τὸ σημεῖον τῆς ὑποδοχῆς ἐσηματίσθη πομπὴ αὐτοκινήτων, μέχρι τῆς συμβολῆς τῶν ὁδῶν Π. Ράλλη καὶ Π. Τσαλδάρη, ὅπου ἔγινε ἡ ἐπίσημος ὑποδοχὴ ἀπὸ τὸν Κλήρον τῆς Μητροπόλεως, τοὺς Δημάρχους καὶ τὰς λοιπὰς Ἀρχάς. Ὁ νέος Μητροπολίτης ἐν μέσῳ ἐνθουσιωδῶν ἐκδηλώσεων κατήλθε τοῦ αὐτοκινήτου του, περιεβλήθη μανδύαν καὶ συνοδευό-

μενος ὑπὸ πολλῶν Ἀρχιερέων, τοῦ Κλήρου, τῶν ἐπισήμων καὶ τοῦ λαοῦ, μετέβη περὶ εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Ναὸν, ὅπου τὸν ὑπεδέχθη ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος καὶ Τοποτηρητὴς τῆς Μητροπόλεως Νικαίας, ἐνῶ δλόκληρος ὁ χῶρος ἐδονεῖτο ἀπὸ τὰς ἐνθουσιώδεις ἐκδηλώσεις τοῦ λαοῦ.

Ἄμα τῇ ἀφίξει τοῦ νέου Μητροπολίτου ἐτελέσθη Δοξολογία καὶ ἐν συνεχείᾳ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος τῆς Ἱ. Συνόδου Ἀρχιμ. Δαμασκηνὸς Καρπαθάκης ἀνέγνωσε ἀπὸ τοῦ Ἄμβωνος τὸ πρακτικὸν τῆς ἐκλογῆς καὶ τὸ Διάταγμα καταστάσεως τοῦ νέου Ἀρχιερέως καὶ τὴν Συνοδικὴν Ἐγκύκλιον. Ἐπηκολούθησε θερμὴ προσφώνησις τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου κ.κ. Σεραφεῖμ, καὶ τοῦ Αἰδεσιμολογ. Πρωτοσυγγέλλου Πρωτοπρ. π. Δημητρίου Ἠλιάδη, ἐκ μέρους τοῦ Κλήρου τῆς Ἱ. Μητροπόλεως, ὅστις εἶπεν:

Σεβασμιώτατε Ποιμενάρχα,

Ὁ ἱερός Κλήρος τῆς Θεοσώστου Μητροπόλεως Νικαίας, τῆς ὁποίας τὴν διαποίμανσιν Σοῦ ἀνέθεσε ἡ Ἐκκλησία, Σὲ καλωσορίζει σήμερα καὶ Σὲ ὑποδέχεται μὲ συναισθήματα εὐλικρινοῦς καὶ πηγαίας χαρῆς.

Ὅλοι οἱ Κληρικοί, ποὺ θὰ εἶναι οἱ σιενοὶ Σου συνεργάται εἰς τὸ ἔργον τοῦ Θεοῦ, Σὲ βλέπουσιν σήμερα ἰστάμενον ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς Ἐπαρχίας ποὺ φέρει τὸ ὄνομα τοῦ παλαιοῦ ἐνδόξου Μικρασιατικοῦ Κέντρου, καὶ ὄλη καρδίᾳ ἀναφωνοῦσιν τό: ἄ ξ ι ο ς!

Δίσημος εἶναι αὐτὴ ἡ ἀναφώνησις: Πρῶτον μὲν εἶναι δ ι α κ ή ρ υ ξ ι ς ὅτι Σὲ θεωροῦμεν ὄντως ἄξιον διὰ τὴν τιμὴν καὶ τὸ ὕψος εἰς τὸ ὁποῖον Σὲ

(*) Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 639 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 18/1990 τεύχους.

ση καταναλωτικῶν ἀγαθῶν καὶ ἄλλοτε ἀπὸ τὴν ἐλκυστικὴ καὶ ἀδίστακτη πολιτικὴ προπαγάνδα. Παρακολουθεῖ ἐναγώνια τὴν οικολογικὴ καταστροφὴ ποὺ εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς ἀπληστίας του καὶ τῆς ἀλόγιστης τεχνολογικῆς καὶ οικονομικῆς του προόδου. Ἐξοικειώνεται ὄλο καὶ περισσότερο μὲ τὴν βία, τὴν τρομοκρατία, τὴν ἐγκληματικότητα καὶ γίνεται τραγικὸ θῦμα τῆς διαδόσεως τῶν ναρκωτικῶν καὶ τοῦ ἀλκοολισμοῦ. Ὁ γεωπολιτικὸς χῶρος μέσα στὸν ὁποῖο κινεῖται καὶ ἐργάζεται εἶναι χῶρος συγκλονιστικῶν ἀντιθέσεων καὶ ἀντινομιῶν. Δίπλα στὴν Εὐρώπη τοῦ πλούτου καὶ τῆς χλιδῆς ὑπάρχει ἡ Εὐρώπη τῆς φτώχειας καὶ τῆς ἀ-

νεργίας. Δίπλα στὴν Εὐρώπη τῆς δορυφορικῆς τηλεοράσεως ὑπάρχει ἡ Εὐρώπη τῶν παραγκουπόλεων. Δίπλα στὴν Εὐρώπη τῶν τεχνοκρατῶν καὶ τῶν προνομιούχων ὑπάρχει ἡ Εὐρώπη τῶν μεταναστῶν, τῶν περιθωριακῶν, τῶν ἀστέγων. Ἄν θὰ θέλαμε ἐπιγραμματικὰ νὰ χαρακτηρίσουμε τὴν σύγχρονη εὐρωπαϊκὴ πραγματικότητα θὰ λέγαμε ὅτι βρισκόμαστε μπροστὰ σὲ μιὰ Εὐρώπη μὲ πολλὰ προσώπεϊα χωρὶς ὅμως ἀνθρώπινο πρόσωπο.

(Συνεχίζεται)

† Ὁ Ζακύνθου ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ

ἀνύψωσεν ὁ Θεὸς καὶ ἡ ψῆφος τῆς Σεπιῆς Ἱεραρχίας καὶ δεύτερον εἶναι διάπυρος εὐχὴ διὰ τὴν ἀναδειχθῆς διὰ τῆς ζωῆς καὶ τῆς ὅλης πολιτείας Σου ἄξιος καὶ ἀνιάξιος τῆς εὐθύνης τὴν ὁποῖαν ἤδη ἐπωμίσθης.

Ἡ ἱστορία αὐτῆς τῆς Μητροπόλεως, Σεβασμιώτατε, δὲν εἶναι μακρά. Μόλις ἐγγίζει τὸ τέταρτον τοῦ αἰῶνος. Εἶναι ὅμως μεστὴ ἔργων ἀγαθῶν. Εἶναι πλήρης πνευματικῶν κατορθωμάτων. Ἀποτελεῖ ἀληθῆ ἐποποιίαν ἀγώνων πρὸς δόξαν Θεοῦ καὶ παντοειδῆ βοήθειαν τοῦ πορευμένου καὶ μαρτυρικοῦ λαοῦ τῆς. Εἴκοσι πέντε σχεδὸν χρόνια πορεία δίπλα στοὺς ἀτόφιους καὶ τίμιους ἀνθρώπους τοῦ καθημερινοῦ μόχθου πορεία εἰλικρινείας καὶ ἀγάπης. Πορεία θυσίας χάριν τοῦ Λαοῦ καὶ ὄχι θυσία τοῦ Λαοῦ χάριν ἄλλων σκοπῶν καὶ συμφερόντων. Ἐπειδὴ αὐτὴ σιάθηκε, μέχρι σήμερον, ἡ καταστατικὴ μας ἀρχή, ἔγινε, ἐδῶ στὴν περιοχὴ μας, τὸ θαῦμα, ἡ Ἐκκλησία νὰ ἀγκαλιάζῃ τοὺς πάντας καὶ ὅλοι, ἀνεξαρτήτως πολιτικῶν ἢ ἰδεολογικῶν τοποθετήσεων, νὰ ἀγκαλιάζον τὴν Ἐκκλησία. Πολλοί, μπροστὰ σ' αὐτὸ τὸ μοναδικό, γιὰ τὰ ἑλληνικὰ δεδομένα γεγονόσ, διερωτῶντο πῶς συνεργάζονται τόσο ἄρμονικὰ ὁ Ἐπίσκοπος καὶ ὁ συγκεκριμένης πολιτικῆς τοποθετήσεως Δήμαρχος αὐτῆς τῆς περιοχῆς καὶ ἡ ἀπάντησις καὶ τῶν δύο ἀνδρῶν ἦτο: συνεργαζόμεθα διότι συναντώμεθα στὸ ἴδιο κοινὸ σημεῖο στὴν εἰλικρινῆ ἀγάπῃ γιὰ τὸν ἴδιο λαό! Αὐτὸ ἰσχύει κατ' ἐξοχὴν γιὰ τὸν Δήμαρχο Νικαίας τὸν ἀγαπητὸ φίλον καὶ συνεργάτην κ. Λογοθέτην ἀλλὰ καὶ διὰ τοὺς Δημάρχους τῶν ἄλλων Δήμων τῆς περιοχῆς.

Ἀπὸ πλευρᾶς ὁργανώσεως τοῦ Ἐπισκοπικοῦ ἔργου καὶ τοῦ ἐπιτελικοῦ σχεδιασμοῦ, ἔρχεσθε, Σεβασμιώτατε, εἰς τὴν πρώτῃν Μητροπόλιν τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπικρατείας, ἀπὸ δὲ τῆς πλευρᾶς τῶν ἀποτελεσμάτων τῶν ἔργων τῆς ἀγάπης, ἀναλαμβάνετε τὴν Προκαθημένην τοῦ Ἑλλαδικοῦ χώρου.

Ὅλα αὐτὰ ἔχομεν τὴν δυνατὴτητα νὰ τὰ διακηρύσσωμεν, χωρὶς τὸν κίνδυνον νὰ κατηγορηώμεν ὅτι περιαιτιολογοῦμεν, διότι ἀποτελοῦν ἐπιτεύγματα τοῦ Μεγάλου σημερινοῦ Ἀπόντος. Τοῦ μακαριστοῦ Προκατόχου Σου. Τοῦ πρώτου Μητροπολίτου Νικαίας Γεωργίου. Τοῦ πολυκλαύστου Πατρός, Ἀδελφοῦ, Συλλειτουργοῦ καὶ Ποιμενάρχου ἡμῶν, τὸ Σεπτὸν Σκῆνωμα τοῦ Ὁποίου ἀναπαύεται εἰς τὸν περιόχον αὐτοῦ τοῦ Ναοῦ. Ὁ μόχθος, ὁ ἰδρώτας, οἱ ἀγρυπνίες καὶ τὰ δάκρυα Ἐκείνου ἀπήρτισαν τὸ οἰκοδόμημα ποῦ λέγεται Μητρόπολις Νικαίας, τὸ ὁποῖον δόλολαμπρον καὶ σφύζον ἀπὸ ζωὴν καὶ δρᾶσιν, παραδίδεται σή-

μερον, ὡς σκνιάλη, εἰς χεῖρας Σου Σεβασμιώτατε Ποιμενάρχα!

Καθὼς Σὲ βλέπομεν νὰ ἀναλαμβάνῃς τὰ ἡγία αὐτῆς τῆς Μητροπόλεως καὶ νὰ ἀναδέχεσαι τὴν ἡγεσίαν τοῦ πνευματικοῦ ἀγῶνος, ὅλοι ἐμεῖς οἱ Κληρικοί Σου, εἴμεθα πλήρεις χρησιῶν προσδοκιῶν. Πιστεύομεν διὸ στὸ πρόσωπόν Σου θὰ εὐρωμεν τὸν στοργικὸν Πατέρα καὶ Ἀδελφόν τὸν συνετὸν κυβερνήτην τὸν διακριτικὸν προοισάμενον τὸν δίκαιον ἀγωνοθέτην τὸν σοφὸν διδάσκαλον τῆς ἀρετῆς τὸν ἀλύγιστον φρουρὸν τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως καὶ παραδόσεως τῆς Ἐκκλησίας τὸν ἐμπνευσμένον Λειτουργὸν τῶν Μυστηρίων τοῦ Θεοῦ. Μὲ ἓνα λόγον: τὸν γνήσιον καὶ ἀληθῆ Ἐπίσκοπον!

Ἀπὸ τῆς πλευρᾶς μας, Σοῦ παρέχομεν τὴν διαβεβαίωσιν διὸ σταθῶμεν πλησίον Σου ἐν εἰλικρινείᾳ καὶ ὅλοι, μηδενὸς ἐξαιρουμένου, θὰ προσπαθήσωμεν νὰ δώσωμεν τὸν καλλίτερον ἑαυτὸν μας, διὰ νὰ Σὲ βοηθήσωμεν εἰς τὸ βαρὺ καὶ ὑπεύθυνον ἔργον Σου.

Σεβασμιώτατε Ποιμενάρχα!

Ἐκατὸν πενήκοντα Ἱερεῖς - ἀξιωματικοὶ Σου εἰς αὐτὴν τὴν Μητρόπολιν, περιβάλλον αὐτὴν τὴν σιγμῆν τὸν θρόνον Σου. Σὲ ἀναδέχονται ὡς Ἠγέτην καὶ Στρατηγὸν των. Τάσσονται ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν καὶ εὐλογίαν Σου καὶ ἀναμένουν τὸ ἀγωνιστικὸν Σου πρόσταγμα. Ζοῦμε σὲ δύσκολους καιρούς! Ἥλθαν δέσκα χρόνια! Ἡ κοινωνία τρίζει! Οἱ θεομοὶ πολεμοῦνται! Ἡ ἀρετὴ χλευάζεται! Ἡ Ἐκκλησία ὑπονομεύεται ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν! Γιὰ νὰ τὰ ἀντιμετωπίσωμε ὅλα αὐτὰ, χρειάζεται συντονισμὸς προσπαθειῶν καὶ ἀρραγῆς ἐνότητος τοῦ πνευματικοῦ μας μετώπου. Ἐχομε τὴν βεβαιότητα διὸ καὶ στὸν κρίσιμο αὐτὸν τομέα θὰ εἶναι ἀποφασιστικὴ καὶ φωτισμένη ἡ συμβολὴ Σου, τόσο στὰ πλαίσια τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας, ὅσον καὶ γενικώτερον καὶ εὐρύτερον.

Σεβασμιώτατε Ποιμενάρχα,

Ὅταν ὁ μέγας Ἐπίσκοπος τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ καὶ προκατόχος Σου, ἐξεφώνῃ —πρὸ 23 εἰτῶν— τὸν ἐνθρονιστήριον Λόγον Του, ἀπὸ αὐτῆς τῆς ἰδίας θέσεως εἰς τὴν ὁποῖαν ἤδη ἴστασαι, ἔλεγε: Δῶστε μου τὸ χέρι σας καὶ πᾶρτε τὴν καρδιά μου!

Ἐποδεχόμενος ἐκ μέρους τοῦ Ἱ. Κλήρου τῆς Μητροπόλεως Νικαίας, τὴν Σεβασμιότητά Σου, ἐπιτρέψέ μου νὰ τελειώσω αὐτὴν τὴν προσφώνησιν ἀντιστρέφοντας τὰ λόγια τοῦ ἀληθινοῦ πατέρα μας: Πᾶρτε, Σεβασμιώτατε, τὶς καρδιές μας καὶ δώσε μας τὸ χέρι Σου!

—Καλῶς ἤλθετε στὸ μέτωπο τοῦ καλοῦ ἀγῶνος!
"Α ξ ι ο ς!

Εἰς τὴν συνέχειαν τὸν λόγον ἔλαβεν ὁ Δήμαρχος Νικαίας κ. Στυλ. Λογοθέτης, εἰπὼν τὰ ἑξῆς:

Γεγονὸς ὑψίστης σημασίας ἀποτελεῖ ἡ ἐνθρόνιση ἐπισκόπου στὴν Μητρόπολη Νικαίας. Ἰδιαίτερη μετὰ τὴν δωδεκάχρονη ἱστορική συνεργασία πὸν ἔχει ἐδραιωθεῖ μὲ ἀγάπη, ἀλληλοσεβασμὸ καὶ κατανόηση μεταξὺ τῆς Μητροπόλεως καὶ τοῦ Δήμου. Λαὸς καὶ κλήρος ἐπικεντρώνουν τὴν προσοχή τους στὸ σημερινὸ μεγάλο γιὰ τὴν πόλη μας γεγονὸς καὶ τὶς προσδοκίες τους στὸ σεβαστὸ πρόσωπό Σας.

Ἀκριβῶς γιατί ἡ Μητρόπολη Νικαίας κάτω ἀπὸ τὴν σφόδρα καθοδήγηση τοῦ πάντα ζωντανοῦ στὴν καρδιά μας Μακαριστοῦ Γεωργίου ἀνέπτυξε μιὰ πλούσια σὲ προσφορὰ γιὰ τὸν λαὸ τῆς περιοχῆς μας δραστηριότητα, μιὰ καρποφόρα μὲ τὸν Δῆμο μας συνεργασία, πὸν τὴν κατέστησαν ἀκτινοβόλο γιὰ τὴν Ἑλλάδα παράδειγμα.

Ἀκριβῶς, γιατί ὁ λαὸς τῆς πόλης μας καὶ τῆς περιοχῆς μας μὲ μιὰ ἱστορική θρησκευτικὴ παράδοση, μὲ μιὰ μεγάλη παραδοσιακὴ κληρονομιά ἀπὸ τὶς ἀλησμόνητες πατρίδες, ἀνταπέδωσε καὶ ἀνταποδίδει μὲ τὴν ἀγάπη του καὶ τὴν μεγάλη ἐκτίμησή του αὐτὴ τὴν Μεγάλῃ Ὑπηρεσίᾳ Ἀγάπης στὸν Ἄνθρωπο.

Ἀκριβῶς γιατί ὁ Δῆμος μας χρόνια τώρα ἀνοίγει μὲ συνέπεια τὸν δρόμο τῆς συνεργασίας μὲ τὴν Ἐκκλησία γενικώτερα, μὲ τὴν Μητρόπολη Νικαίας εἰδικότερα, ἐκτιμώντας τὴν ἐνδύτητα πνεύματος, τὴν καλωσύνη, τὴν ἀκτινοβόλο ἀγάπη γιὰ τὸν Ἄνθρωπο, τοῦ Μακαριστοῦ Γεωργίου, στὰ αἰτήματα τοῦ ὁποῖου πρόθυμα ἀπαντήσαμε, τὸ χέρι πὸν μᾶς ἔτεινε μὲ ἀγάπη καὶ σεβασμὸ ἀσπασθήκαμε, βοηθώντας μὲ ὄσες δυνάμεις διαθέτουμε γιὰ τὴν εὐδόωση τοῦ θεαρέσιου ἔργου τῆς προσφορᾶς πρὸς τὸν Ἄνθρωπο. Ὑπηρετές καὶ μεῖς αὐτοῦ τοῦ ἔργου βοήθαμε ἄμεση συμπαράσταση καὶ ἀνταπόκριση ἀπὸ Ἐκείνον στὸ ἔργο μας.

Γι' αὐτὸ σήμερα τιμοῦμε τὴν ἐνθρόνισή Σας.

Γι' αὐτὸ σήμερα διακατεχόμεστε ἀπὸ μεγάλη χαρὰ, Δήμαρχος καὶ Δημοτικὸ Συμβούλιο, γιατί σήμερα ἀνεβαίνετε Ἐσεῖς στὸν Ἐπισκοπικὸ θρόνο, ἀνεβαίνει ἕνας ἀξίος ἱεράρχης μὲ σημαντικὸ ἐκκλησιαστικὸ ἔργο, μεγάλη καὶ βαθειὰ μόρφωση καὶ ἀδαμάντινη ἱστορία ἡθους, ἐργατικότητας καὶ προσφορᾶς. Καὶ ὅπως εἶχαμε τὴν δυνατότητα νὰ διαπιστώσουμε στὸν λίγο χρόνο πὸν ὅσες γνωρίσαμε, ἕνας ἄν-

θρώπος μὲ μεγάλη διάθεση γιὰ προσφορὰ καὶ ἀποτελεσματικότερη ἐργασία, μὲ σοβαρότατες ἰκανότητες συνδυασμένες μὲ ἀνθρωπιά, ἀμεσότητα, ζωντάνια, προσιτότητα, εὐκρίνεια, ζεστασιά στὴν ἐπικοινωνία μὲ τοὺς γύρω του καὶ μὲ μεγάλη κατανόηση γιὰ τὰ προβλήματα τῆς περιοχῆς.

Πιστεύουμε καὶ εἴμαστε σίγουροι ὅτι δὲν πρόκειται νὰ διαφενθοῦμε διὰ τὸ πρόσωπό Σας συγκεντρώνει ὅλες ἐκεῖνες τὶς ἀπαραίτητες προϋποθέσεις καὶ ἰκανότητες ὥστε νὰ ἀνταποκριθεῖτε μὲ σημαντικὰ γιὰ τὸ λαὸ καὶ τὸν κλήρο τῆς περιοχῆς ἀποτελέσματα στὸ βαρὺ καὶ ἱερὸ ἔργο πὸν ἀπαιτεῖ ἡ Μητρόπολη Νικαίας. Εἴμαστε σίγουροι ὅτι καὶ Σεῖς μὲ τὴν δική σας ἐντονη προσωπικότητα, ἐδφνία καὶ διορατικότητα θὰ συνεχίσετε καὶ θὰ δλοκληρώσετε τὸ μεγάλο ἔργο τοῦ προκατόχου Σας, θὰ ἀνοίξετε ἀκόμα πλατύτερα τὶς πύλες τῆς Ἐκκλησίας στὴν κοινωνία, θὰ ἀνοίξετε παραπέρα εὐρεῖς δρόμους εὐκρινουῶς συνεργασίας μὲ τὸ Δῆμο μας καὶ τοὺς κοινωνικοὺς φορεῖς τῆς περιοχῆς, θὰ βάλετε τὴν προσωπική σας σφραγίδα σὲ μιὰ νέα περίοδο πλούσιας δραστηριότητος καὶ προσφορᾶς ὥστε ὁ κλήρος τῆς πόλης μας ἐμπνευσμένος ἀπὸ τὴν καθοδήγησή Σας καὶ τὴν ἐπιμέλεια τῶν προβλημάτων του ἀπερίσπαστος νὰ ἀξιοποιήσει ὅλες τὶς δυνατότητες πὸν διαθέτει γιὰ τὸ καλὸ τῆς περιοχῆς.

Ἀπὸ τὴν πλευρά μας, Σᾶς ὑποσχεθήκαμε μεταφέρωντας ὅπως πιστεύω ἀκράδαντα τὴν ὑπόσχεση καὶ τῆς νέας Δημοτικῆς Ἀρχῆς τῆς ἐπόμενης τετραετίας μὲ ἐπικεφαλῆς τὴν ἀξία νέα Δήμαρχο, ὅτι ὄχι μόνο θὰ συνεχίσουμε ἀκόμα παραπέρα τὸ ἔργο τῆς συνεργασίας καὶ προσφορᾶς πρὸς τὴν Μητρόπολη Νικαίας ἀλλὰ ἐκτιμώντας τὶς ρηξικέλευθες πρωτοβουλίες Σας καὶ τὴν διάθεσή Σας γιὰ ἀποτελεσματικὴν συνεργασία θὰ μᾶς βρεῖτε ἐνθερμους συμπαραστάτες Σας.

Ἄλλὰ καὶ ἐγὼ προσωπικὰ συνεχίζοντας τὸν ἴδιο δρόμο στὸ νέο Δῆμο τοῦ γειτονικοῦ Πειραιᾶ τὸν ὁποῖο μετὰ ἀπὸ λίγο θὰ ἀναλάβω νὰ ὑπηρετῶ, θὰ συνεχίσω ὅσο μπορῶ νὰ σᾶς προσφέρω ἀνιδιοτελῶς τὴν βοήθειά μου ἀκριβῶς γιατί ἔχετε τὴν προσωπική μου ἐκτίμηση, ἀγάπη καὶ σεβασμὸ.

Ἄλλὰ καὶ ὅλοι οἱ Δῆμοι τῆς Μητροπόλεως Πειραιᾶ ὅσο καὶ οἱ Δῆμοι τῆς Μητροπόλεως Νικαίας ἔχουν πολλὰ κοινὰ προβλήματα.

Τὴν ἱερὴ στιγμή αὐτὴ περιορίζομαι νὰ Σᾶς ἀπενδύνω δλόθερμα τὸ Καλῶς Ὡρίσαστε καὶ ἐνώνοντας τὴν φωνή μου μὲ τὸν κλήρο καὶ τὸ λαὸ τῆς Νικαίας νὰ ἀναφωνήσω "Α ξ ι ο ς!!!

(Συνεχίζεται)

Η ΕΚΛΟΓΗ ΚΑΙ ΧΕΙΡΟΤΟΝΙΑ ΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΙΑΣ κ. ΜΕΛΙΤΩΝΟΣ

Τὴν Κυριακὴν, 28ην Ὀκτωβρίου, ἐν ἐπιβλητικῇ ἀτμοσφαίρᾳ καὶ μετ' ἐκδηλώσεων χαρᾶς καὶ τιμῆς, ἐτελέσθη ἐν τῷ Π. Πατριαρχικῷ Ναῷ, προεξαρχούσης τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, τοῦ Πατριάρχου, ἡ εἰς Ἀρχιερεῖα χειροτονία τοῦ Θεοφιλεστάτου ἐψηφισμένου Μητροπολίτου Φιλαδελφείας κ. Μελιτώνος.

Μετὰ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, τοῦ Πατριάρχου, συνεικτεύργησαν οἱ Σεβ. Μητροπολίται Γέρον Χαλκηδόνος κ. Βαρθολομαίος, Ροδοπόλεως κ. Ἱερώνυμος, Ἰμβρου καὶ Τενέδου κ. Φώτιος, Σταυρουπόλεως κ. Μάξιμος, Πριγκηποννήσων κ. Συμεών, Κολωνείας κ. Γαβριήλ, Πέργης κ. Εὐάγγελος, Λύστρων κ. Καλλίνικος, Δέρκων κ. Κωνσταντῖνος, Γερμανίας κ. Αὐγουστίνος, Μελιτηνῆς κ. Ἰωακείμ, Βελγίου κ. Παντελεήμων, Ἱερισσοῦ, Ἁγίου Ὄρους καὶ Ἀρδαμερίου κ. Νικόδημος καὶ Μιλήτου κ. Ἀπόστολος.

Κατ' αὐτὴν, παρέστησαν συμπροσενχόμενοι, οἱ Σεβ. Μητροπολίται Εὐχαΐτων κ. Τιμόθεος, Θεοδωρουπόλεως κ. Γερμανός καὶ Τρανουπόλεως κ. Γερμανός, οἱ Πανιερ. Μητροπολίται Ἀμφιπόλεως κ. Θεόκλητος, Σελευκείας κ. Κύριλλος, Λαοδικείας κ. Ἰάκωβος καὶ ὁ Θεοφιλ. Ἐψηφισμένος Μητροπολίτης Σεβαστείας κ. Δημήτριος, οἱ Θεοφιλ. Ἐπίσκοποι Ἀπαμείας κ. Σπυρίδων, Λαμνάρου κ. Μακάριος καὶ Ἰαμνείας κ. Θεοφάνης, Ἐξαρχος τοῦ Παναγίου Τάφου ἐνταῦθα, ὁ μᾶς Ἀγιορειτῶν Πατέρων, κληρικοὶ ἐξ Ἑλλάδος, οἱ Ἐξοχ. κ. Εὐθύμιος Χριστοδούλου, Ἀναπλ. Ὑπουργὸς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας, κ. Βύρων Πολύδωρας, Ὑφυπουργὸς Προεδρίας Κυβερνήσεως, κ. Καλλιόπη Μπουρδάρη, Ἀναπλ. Ὑπουργὸς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων τῆς Ἑλλάδος καὶ ὁ πρ. Ὑπουργὸς Προεδρίας κ. Νικόλαος Θέμελης, ὁ Ἐντιμ. κ. Χριστόδουλος Λάζαρης, Ὑποπρόξενος τῆς Ἑλλάδος ἐν τῇ πόλει ἡμῶν, ὁ Ἐντιμολ. κ. Παναγιώτης Ἀγγελόπουλος, Ἀρχων Μέγας Λογοθέτης καὶ Μέγας Εὐεργέτης τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας μετὰ τῆς Εὐγενεστάτης συζύγου αὐτοῦ κ. Ἑλένης, Ἀρχοντίσσης τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, Ὀφφικιάλλοι τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μ. Ἐκκλησίας, Νομικοὶ Σύμβουλοι τῶν Πατριαρχείων, Ἐκπαιδευτικοί, ὁ Ἐντιμ. κ. Κωνσταντῖνος Καρᾶς, πατὴρ τοῦ νεοχειροτονηθέντος μετὰ τῶν τέκνων αὐτοῦ Γεωργίου, Ἰωάννου καὶ Σωτηρίας, ἐξ Ἀθηνῶν, καὶ πλείστοι ἄλλοι προσκυνηταὶ ἐντεῦθεν καὶ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ.

Κατὰ τὴν χειροτονίαν τοῦ νέου Μητροπολίτου Φιλαδελφείας, ὁμιλῶν ἡ Α. Θ. Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ. Δημήτριος εἶπεν:

Ἱερότατε Μητροπολίτα Φιλαδελφείας, ὑπέριμε καὶ ἔξαρχε Λυδίας καὶ Πρόεδρε Βενετίας κύριε Μελιτών, ἀδελφεῖ ἐν Κυρίῳ καὶ συλλειτουργεῖ λίαν ἀγαπητέ,

Ναί! Ἀδελφὸς ἡμῶν ἀπὸ τῆς σήμερον, τῇ χάριτι τοῦ Κυρίου, σὺ ὁ μέχρι χθὲς πρόθυμος διάκονος

Ἐκ. Μητροπολίτης Φιλαδελφείας κ. Μελιτών.

καὶ θεράπων τῆς ἡμῶν Μειριότητος καὶ πάντων. Καὶ σὲ τιμᾷ τὸ γεγονός ὅτι, κατὰ τὸ Μικρὸν Μήνυμα, ἀμέσως μετὰ τὴν παμνηρεὶ ἀνάδειξίν σου εἰς Ἐπίσκοπον τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, ἐδήλωσας ἐπὶ Συνόδου διὰ τὴν παραμείνης κυριολεκτικῶς διάκονος, παραμένων καὶ ἐφεξῆς ἐπικεφαλῆς τοῦ Γραφείου τῆς Ἁγίας καὶ Ἱεραῆς Συνόδου καὶ τῶν συναφῶν ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ὑπηρεσιῶν.

Εἰς τὸν ἱερόν τοῦτον γῶρον καὶ εἰς τὴν ἁγίαν ταύτην διακονίαν διέπρεφες μέχρι σήμερον, διακριθεὶς διὰ τὸν ζῆλον καὶ τὴν ἐργατικότητά σου, τὴν φιλοτιμίαν καὶ τὴν προθυμίαν σου, τὴν ὑποδειγματι-

κὴν ἀφοσίωσιν εἰς τὸ καθῆκον καὶ τὸ ζωηρὸν ἐνδιαφέρον σου διὰ τὴν προώθησιν τῶν συμφερόντων τῆς Ἐκκλησίας, καὶ ταῦτα πάντα ἀπὸ φυλακῆς πρωίας μέχρι νυκτός, ἐνίοτε δὲ καὶ ἀπὸ νυκτός μέχρι φυλακῆς πρωίας, ὅταν ἐπείγουσα ἀνάγκη τῆς Ἐκκλησίας τὸ ἀπῆτει. Οὐδέποτε ἠρνήθης ὑπηρεσίαν, οὐδέποτε δυσανασχέτησες, οὐδέποτε προέβαλες κόπωσιν, ἐνῶ πολλάκις ὑπῆρχε πράγματι αὕτη, διὰ τὰ ἀποφύγης ἀντιπόκρισιν εἰς τὰς πολλαπλᾶς ὄντως ἀπαιτήσεις τῶν Συνοδικῶν Γραφείων, εἰς τὰ ὁποῖα ἀπὸ δεκαεξαετίας πιστῶς διακονεῖς.

Καὶ ἦλθεν ἡ στιγμή κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ Ἐκκλησία ἤμειπε τοὺς κόπους σου ἐν τῇ δικαιοκρασίᾳ αὐτῆς καὶ σὲ ἀνύρωσεν εἰς τὸ μέγα τῆς ἀρχιερωσύνης ἀξίωμα, σὺν τῇ ἐντολῇ νὰ συνεχίσῃς τὴν ἀποδοτικὴν προσφορὰν σου. Καὶ σὺ ὅπως πάντοτε μέχρι τοῦδε, οὕτω καὶ τὴν φορὰν ταύτην ἀγογγύτως ἀπεδέχθης τὴν ἐντολὴν καὶ κύρας τὸν αὐχένα ἀπήνησες τῇ Ἐκκλησίᾳ: αἰδοῦ ὁ δούλος Κυρίου, γένοιτό μοι κατὰ ρῆμά σου». Καὶ τὸ ρῆμα τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ρῆμα Κυρίου, ἐφ' ὅσον αὕτη εἶναι ὁ εἰς τοὺς αἰῶνας παραινόμενος Χριστός.

Συνεργός, λοιπόν, ἐν Κυρίῳ τοῦ Πατριάρχου σου καὶ τῶν λοιπῶν ἐνταῦθα ἁγίων ἀδελφῶν, ἔρχεσαι νὰ συνεχίσῃς μαζί μας τὴν ἐν ταπεινώσει καὶ ἀνεξανιλῆτῳ ἀγάπῃ ὑπηρεσίαν καὶ προσφορὰν τοῦ Φαναρίου ὡς παράγοντος πνευματικῆς οἰκοδομῆς καὶ πολιτισμοῦ πρὸς τὰ ἐγγύς καὶ τὰ μακρὰν τέκνα του καὶ πρὸς ὅλην τὴν ἀνθρωπότητα. Διότι, «Τὸ Φανάρι, ὅπως λέγει σύγχρονος συγγραφεὺς, ἀσχοληθεὶς μὲ τὰ κατ' αὐτό, εἶναι μία πραγματικότητα πὸν σημαδεύει —συνειδητὰ ἢ ὑποσυνειδητὰ— τὴν ζωὴν ὅλων μας, σχετικῶν καὶ ἀσχετιῶν, γιατί φανερώνει μία τραγωδία: Τῇ Μάνα ἐκεῖνη πὸν ἔχοντας χάσει μέσα ἀπὸ τὶς παράξενες ἱστορικῆς συνθήκες τὰ δικά της τὰ σαρκικά παιδιὰ, γίνεται σιοργικὴ Μάνα γιὰ τὰ παιδιὰ ὅλου τοῦ κόσμου, διδάσκαλος φιλόανθρωπος, ποιμένας ἀγαθὸς γιὰ ὅλην τὴν Οἰκουμένην...

»Τὸ Πατριαρχεῖο μὲ κάθε του διάλογο σιωπᾶ καὶ μὲ τὴ σιωπὴ του συνδιαλέγεται. Τὸ Πατριαρχεῖο φανερώνει καὶ μαρτυρεῖ τὸν ἀληθινὸ δρόμο, ἀφοῦ οὐσιαστικὰ καὶ ἀσταμάτητα ζεῖ καὶ τρέφεται ἀπὸ τὸ Παῦλειο «οὐκ ἔχομεν ὧδε μένουσαν πόλιν, ἀλλὰ τὴν μέλλουσαν ἐπιζητοῦμεν».

Χαίρομεν διότι ἔχεις θαθεῖαν συνείδησιν τῆς τιμῆς, τὴν ὁποίαν ἀποτελεῖ διὰ σὲ καὶ δι' ἡμᾶς αὐτοὺς καὶ διὰ πάντα ἕτερον τὸ διακονεῖν ἐν ταῖς αὐλαῖς ταύταις, ἧτοι ἀπὸ τῶν ἱερῶν πνευματικῶν ἐπάλλξεον τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας. Καὶ μὲ τὴν συναίσθησιν ταύ-

την συνέχισε τὴν προσφορὰν σου ἐν τοῖς συνοδικοῖς Γραφείοις, καὶ δὴ ἐν τῇ Ἁγίᾳ καὶ Ἱερᾷ Συνόδῳ, τῷ βουλευτηρίῳ τούτῳ, ἐνθα ἐν φόβῳ Θεοῦ συζητοῦνται καὶ θεωροῦνται τὰ ἀπασχολοῦντα τὴν Ἐκκλησίαν ζητήματα καὶ ἐνθεν ἐκπορευόνται αἱ ἀποφάσεις αὐτῆς, εἰς οἰκοδομὴν τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, εἰς παρηγορίαν καὶ ἐνίσχυσιν τῶν πιστῶν καὶ εἰς ἐδραίωσιν τῆς ἀγάπης, τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ἐν ἀνθρώποις εὐδοκίας.

Συγχαίρομέν σοι πατρικῶς ἅπαξ ἔτι ἐπὶ τῇ τιμητικῇ προκρίσει τῆς Ἐκκλησίας καὶ ὁμοῦ μετὰ σου συγχαίρομεν καὶ τῷ Γέροντί σου καὶ τοῖς κατὰ σάρκα πατρὶ καὶ ἀδελφοῖς σου καὶ ἅπασιν τοῖς ὁμοχωρίοις καὶ φίλοις σου καὶ ἐπικαλούμεθα ἐπὶ πάντας τὴν χάριν καὶ τὴν ἐδλογίαν τοῦ Παρακλήτου, τοῦ Ὁποίου ἡ πνοὴ ἐπλήρωσε σήμερον ὅλον τὸν οἶκον τοῦτον «σὺ εἴμεθα καθήμενοι». Ἄξιος!

Ἀπαντῶν ὁ χειροτονούμενος Σεβ. Φιλαδελφείας κ. Μελλίων εἶπεν:

Παναγιώτατε Πάτερ καὶ Δέσποτα,
Σεβασμία τῶν Ἱεραρχῶν χορεία,
Ἐξοχώτατοι κύριοι Ὑπουργοί,
Ἐντιμολογιώτατοι Ἀρχοντες,
Πατέρες καὶ ἀδελφοὶ ἐν Κυρίῳ,
Ἀγαπητοὶ μου φίλοι,

«Μικρὰν ἔχεις δύναμιν καὶ ἐτήρησάς μου τὸν λόγον καὶ οὐκ ἠρνήσω τὸ ὄνομά μου».

(Ἀποκ. 3,8)

Ὁ λόγος τῆς Ἱερᾶς Ἀποκαλύψεως οὗτος, ἀναφερόμενος εἰς τὸν Ἄγγελον, δηλαδὴ εἰς τὸν Ἐπίσκοπον, τῆς ἐν Φιλαδελφείᾳ Ἐκκλησίας, εἰς ὅλην τὴν λακωνικὴν αὐτοῦ βραχύτητα οικιαγραφεῖ ἐπιγραμματικῶς καὶ ὡς ἄριστα τὴν ἀντινομικὴν φύσιν τοῦ πιστοῦ δούλου τοῦ Θεοῦ, πὸν πρέπει νὰ εἶναι πᾶς ὁ εἰς τὸ ὄνομα Αὐτοῦ βεβαπτισμένος, ἰδιαιτέρως δὲ ὁ Ἐπίσκοπος.

Καθιστάμενος ἀπὸ τῆς σήμερον, Παναγιώτατε, ὡς ἐκ τῆς διὰ τῶν τιμῶν καὶ σεπιῶν χειρῶν Σου καὶ τῶν συλλειτουργῶν Σου ἁγίων Ἀρχιερέων χειροτονίας μου εἰς τὸν τρίτον καὶ ὑψιστον βαθμὸν τῆς ἱερωσύνης, ταπεινὸς διάδοχος τοῦ Ἀγγέλου τῆς Ἐκκλησίας Φιλαδελφείας, καὶ τοῦ ἔργου τῶν ἁγίων Ἀποστόλων ἐλάχιστος συνεχιστής, ἀναλογίζομαι ἐν τρόμῳ ὅτι τῷ ὄντι ὅση καὶ ἂν εἶναι ἡ κατὰ κόσμον δύναμις καὶ προσπάθεια τοῦ ἀνθρώπου, δὲν ἐξαρκεῖ εἰς ἐπιτέλειαν τοιαύτης ὑπερανθρώπου ἀποστολῆς. Καὶ ἐν τούτοις δὲν ἀποδειλιῶ, διότι γνωρίζω ὅτι ἐν

πάση τῇ ὁμολογουμένη ἀδυναμίᾳ μου ἠλεήθην μεγάλως ὑπὸ τοῦ Θεοῦ νὰ τηρήσω ἀπαρέγκλιτον τὴν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ παιδιόθεν ἐνταξιν καὶ κλησίν μου, νὰ ὑπηρετήσω ὅση μοι δύναμις μέχρι σήμερον αὐτὴν καὶ νὰ θιώσω τὰς μέχρῃ τοῦδε ἡμέρας τῆς ταπεινῆς μου ζωῆς ἐν συνεχείᾳ ἐπικλήσει τοῦ ὀνόματος τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς Παναγίας Μητρὸς Του.

Τὴν πισιότητα καὶ ἀφοσίωσιν αὐτὴν προβάλλει ἐπικαίρως καὶ ἡ ἀνωτέρω φράσις τῆς Ἀποκαλύψεως ὡς μοναδικὴν ἐλπίδα καταξιώσεως τοῦ εἰς τὸν χρόνον τοῦ Κυρίου ζυγὸν διὰ θίου ἀφιερουμένου ἀνθρώπου.

Μὴ διαθέτων, λοιπόν, Παναγιώτατε, ἄλλους τίλους εὐγενείας ἢ κατὰ κόσμον περιγραμμένας πέποιθα διὰ τὸ ἄμειρον ἔλεος τοῦ καλέσαντός με Ἰησοῦ Χριστοῦ θὰ ἐπιβλέψῃ, διὰ τῶν εὐχῶν Σας, καὶ ἐπὶ τὴν ἰδικὴν μου ταπεινώσιν, διὰ νὰ μὲ ἀναδείξῃ ἐν τῷ Ἀμπελώνι Του ἀντάξιον τῶν Ὑμετέρων προσδοκιῶν ἐργάτην τοῦ Εὐαγγελίου.

Ἄλλωστε, ἐν τῇ ὡς ἄνω περιγραφῇ τοῦ ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ ἀδυναμίᾳ θριάμβου τοῦ θείου ἔλεους, ὅλοι ἡμεῖς, οἱ τὰ ἐπιᾶνθα σκηνώματα τοῦ Κυρίου καὶ τὴν Κιβωτὸν τοῦ Γένους φυλάσσοντες, διαβλέπομεν ὁ καθείς μας ὄχι μόνον τὴν ἰδικὴν του φυσιογνωμίαν καὶ ἐν ταπεινώσει πορείαν, ἀλλὰ καὶ συνόλης τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας τὸν ἱερὸν δόλιχον, ὅστις, ἂν καὶ ἐσχάτως διακονεῖται ὑπὸ ὀλίγων καὶ κατὰ κόσμον ἀδυνάτων ἀνθρώπων, ὅμως εὐλογεῖται πάντοτε δαφιλῶς ὑπὸ τοῦ Κυρίου, τοῦ θραβεύοντος τὸν πόθον καὶ τὸ φρόνημα καὶ τὴν πρόθεσιν ὑπὲρ πάσαν ἄλλην προϋπόθεσιν καὶ κατὰ κόσμον καταβολήν.

* * *

Ἄλλ' ἐκ τῆς προσωπικῆς σήμερον Πεντηκοστῆς μου μόλις ἐξερχομένου, Παναγιώτατε Αὐθέντα καὶ Δέσποτα, ἐπιτρέψατέ μοι, πρωτίστως πρὸς Ὑμᾶς νὰ στρέψω τοὺς εὐγνώμονας ὀφθαλμούς καὶ νὰ ἐκφράσω τὰς ἀπείρους εὐχαριστίας μου δι' ὅσα παρὰ τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας παιδιόθεν, καὶ παρὰ τῆς Παναγιώτητος Σου ἰδιαιτέρως, ἀπὸ τῆς εἰς τὴν Πατριαρχικὴν Αὐλὴν εἰσόδου μου μέχρι σήμερον ἐδέχθην ἐδεργεσίας, αἱ ὅσαι καὶ μὲ ἐστήριξαν μεγάλως εἰς τὸ νὰ ἀνταποκριθῶ κατὰ δύναμιν εἰς τὰς ἐκάστοτε ἀνατεθείσας μοι ἱερὰς ὑποχρεώσεις καὶ τιμητικὰς εὐθύνas.

Ἐν τῷ σεπτῷ καὶ ἰλαρῷ προσώπῳ τῆς Ὑμετέρας Θεοφρουρήτου Κορυφῆς, Τιμώτατε Πάτερ, ἠτένισα πάντοτε τὴν πισιοτέραν ἔκφρασιν τῆς πατρικῆς στοργῆς, τὴν ἐπιεικεστέραν κρίσιν τῆς ἐν Θεῷ

καρτερίας, τὴν σταθερωτέραν ποδηγεσίαν ἐν ἀποστολικῇ ἀπλότητι, διὸ καὶ εἶχον καὶ ἔχω πάντοτε τὴν βεβαιότητα ὅτι, ἀκόμη καὶ κατὰ τὰς κρισιμωτέρας στιγμὰς τῶν ἐν τῇ Διοικήσει ἀναποφεύκτων δυσχερειῶν καὶ κινδύνων καὶ ἐν ὥρᾳ δειλίας, ὄντως «συνεπορεύετο μεθ' ἡμῶν», διὰ τῆς Ὑμετέρας Παναγιώτητος, ὁ Θεός. Διὰ θίου παντός, Παναγιώτατε, Σᾶς εἶμαι εὐγνώμων καὶ ὑπόχρεως διὰ τὴν πατρικὴν Σας πρὸς με στήριξιν καὶ ἐνίσχυσιν, εἰς τὴν ὁποίαν ὀφείλω τὴν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ σήμερον διακονίαν μου.

Ἄλλὰ καὶ πρὸς πάντας τοὺς ἁγίους Συνδικοὺς Ἀρχιερεῖς πολλὰς ὀφείλω χάριτας διὰ τε τὴν ἐκδηλωθεῖσαν ἐκάστοτε ἐπ' αὐτῶν ἐμπιστοσύνην πρὸς τὸ ταπεινὸν μου πρόσωπον, κατὰ τὴν ἀπὸ τῶν καιρῶν θέσεων τῶν Συνδικῶν Γραφείων ἐκτενῆ συνεργασίαν, καὶ διὰ τὰς πολυτίμους αὐτῶν ὑποδείξεις καὶ συμβουλὰς, αἵτινες μὲ ἐχειροαγόγησαν εἰς τὴν κατὰ τὸ δυνατὸν καλύτεραν ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων μου, καὶ διὰ τὴν τιμίαν καὶ ὁμόθυμον ψηφόν των καὶ διὰ τὴν συμμετοχὴν των εἰς τὴν σημερινὴν θείαν πανδαισίαν.

Μὲ ὅλως ὅμως ἰδιαιτέρως εὐγνωμοσύνην καὶ συγκίνησιν ἀναφέρομαι, κατὰ τὴν ἱερὰν αὐτὴν ἡμέραν, εἰς τὴν σεπτὴν μνήμην τοῦ μακαριστοῦ Γέροντος καὶ κορυφαίου ἐν Ἱεράρχαις Μητροπολίτου Χαλκηδόνος κυροῦ Μελλίτωνος, ὅστις δὲν μοι ἐκληροδότησεν μόνον τὸ πολύτιμόν του ἔργομα, τὸ ὁποῖον ἐτίμησε διορθοδόξως, διαχριστιανικῶς καὶ διεθνῶς, ἀλλὰ πρὸ πάντων με ἐδίδαξε διὰ τοῦ ζῶντος παραδείγματός του τὴν ἄκραν ἀφοσίωσιν εἰς τὸν πάνσεπτον Οἰκουμενικὸν Θρόνον· τὴν πορείαν ἐθύνης καὶ τὴν μέχρις αὐτοθυσίας διακονίαν εἰς τὰ ἐν γένει ἱερὰ τῆς Ἐκκλησίας συμφέροντα, τέλος δὲ καὶ τὴν ἐν ἀνάγκαις καὶ θλίψεσι καρτερίαν καὶ ἄνευ γογγυσμοῦ ὑποταγὴν εἰς τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου. Τὴν φωτεινὴν προσωπικότητά Του πάντοτε θὰ ἀναπολῶ καὶ θὰ διδάσκωμαι καὶ θὰ ἀναπαύωμαι ἐν ὥρᾳ θλίψεως ἐξ αὐτῆς.

Εἰς τὸν Σεβασμιώτατον Γέροντά μου Μητροπολίτην Χαλκηδόνος Βαρθολομαῖον, μετὰ τοῦ ὁποῖου συνδέομαι ἀπὸ τῶν παιδικῶν μου χρόνων καὶ ὁ ὁποῖος ὑπῆρξε πολύτιμος σύμβουλος καὶ ὁδηγός μου καὶ ἐθρησθήθη νὰ μὲ χειροτονήσῃ εἰς Διάκονον ἀλλὰ καὶ σὺδέποτε ἐπαύσατο καθοδηγῶν με διὰ τῆς συνετῆς συμβουλῆς του ἐν τε τῇ διακονίᾳ μου εἰς τὴν Πατριαρχικὴν Αὐλὴν καὶ εἰς τὸν ἐν γένει θίου μου καὶ τὸν ὁποῖον διαδέχομαι ἀπὸ τῆς σήμερον εἰς τὸν Θρόνον τῆς λαχούσης μοι Ἁγιωτάτης Μητροπόλεως Φιλαδελφείας· ἐπιθυμῶ νὰ ἐκφράσω καὶ κατὰ τὴν στιγμήν ταύτην, ἐπὶ τὸ ἐπισημότερον, τὸν λόγον τῆς ἀ-

πέιρου εὐχαριστίας μου καὶ τὴν βαθεῖαν μου εὐγνωμοσύνην.

᾿Ωσαύτως ἐπιθυμῶ νὰ μνημονεύσω, ἐν ψυχῇ συντριμμένη, τῆς ἀειμνήστου μητρὸς μου Στυλιανῆς, ἡ ὁποία ἀνυστάσιως ἐμερίμνησε νὰ μὲ ἀναθρέψῃ ἐν παιδείᾳ καὶ νοσησίᾳ Κυρίου, ἀλλὰ καὶ ἐν πτωχείᾳ πολλῇ διατελοῦσα εἰργάσθη μετὰ τῶν παρόντων σήμερον ἐνιαῦθα πατρός μου Κωνσταντίνου καὶ τῶν ἀδελφῶν μου ὑπερανθρώπως διὰ νὰ καταστήσουν δυνατὴν τὴν εἰς τὰ γράμματα πορείαν μου· καὶ ἐκ τῆς τοιαύτης ἐθελουσίας ἠσθένησεν ἀνάτως ἡ μήτηρ μου καὶ κυριολεκτικῶς ἐθυσιάσθη ὑπὲρ ἐμοῦ. Τὸ αὐτὸ ἐπραξάν καὶ ὁ πατήρ καὶ οἱ ἀδελφοί μου ἐργαζόμενοι ἐν Ἰμβρῷ κατ' ἀρχάς καὶ ἀπάρτιδες ἐν συνεχείᾳ, διὰ τὴν μόρφωσίν μου. Ἀπὸ τῆς θέσεως ταύτης ἀναγνωρίζω τὰς θυσίας των, ἐκφράζω πρὸς τὴν μνήμην τῆς μητρὸς μου καὶ πρὸς τοὺς ἐν ζωῇ πατέρας καὶ ἀδελφούς μου τὴν βαθεῖαν εὐγνωμοσύνην καὶ εὐχαριστίαν μου.

Καὶ τοὺς λοιποὺς σεβασμίους Ἱεράρχας τοῦ Θρόνου ἐνιαῦθα, τοὺς διδασκάλους μου, καὶ ὅλους ἰδιαιτέρως τοὺς ἐν τῇ Πατριαρχικῇ Αὐλῇ συναδέλφους μου, μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν ἅγιον Πρωτοσυγκελλεύοντα ἀλλὰ καὶ τοὺς λοιποὺς τιμίους συνεργάτας μου ἐν τῷ Γραφείῳ τῆς Συνόδου, οἱ ὅποιοι πάντοτε ἐν ἀδελφικῇ σιοργῇ καὶ κατανοήσει συνειργάσθησαν καὶ συνεργάζονται μετ' ἐμοῦ κατ' οἰονδήποτε τρόπον, ὀφείλω νὰ εὐχαριστήσω ἐγκαρδίως καὶ νὰ εὐχηθῶ ὅπως ἀποδίδῃ ἐκάστῳ ὁ Κύριος (κατὰ τὴν καρδίαν αὐτοῦ).

Πρὸς ὅλους τοὺς εὐγενῶς προσελθόντας εἰς τὴν κορυφαίαν σήμερον χαρὰν μου σεβασμίους Ἱεράρχας καὶ πολυτίμους φίλους, μὲ ἐπικεφαλῆς τοὺς ἐξοχωτάτους κυρίους Ὑπουργούς, εἴτε ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἔσπευσαν νὰ παρευρεθῶν ἐνιαῦθα εἴτε ἐκ διαφόρων σημείων τῆς Πόλεως, καθὼς καὶ πρὸς τοὺς ὁμοπατριῶτες μου Ἰμβριούς· ἐπιθυμῶ νὰ ἐκφράσω πρὸς ὅλους ὑμᾶς τοὺς παρόντας, καὶ πρὸς ἕνα ἕκαστον κατ' ὄνομα τὰς θερμότητας τῶν εὐχαριστιῶν μου.

Ἄς μοι ἐπιτραπῇ τέλος νὰ ἀπευθύνω τὰς θερμὰς εὐχαριστίας μου πρὸς τὸν «εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν πρόθυμον» Ἀρχοντα Μ. Εὐεργέτην καὶ Μ. Λογοθέτην τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας Παναγιώτην Ἀγγελόπουλον μετὰ τῆς ἐριτίμου συζύγου αὐτοῦ Ἑλένης, Ἀρχοντίσσης τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, καὶ πρὸς τὴν οἰκογένειάν των, εἰς τὴν εὐδέθειαν καὶ φιλογένειαν τῆς ὁποίας καὶ ὀφείλεται ἡ ἀνέγερσις τοῦ Πατριαρχικοῦ τούτου Οἴκου, διὰ τὴν τιμητικὴν των παρου-

σίαν ἐνιαῦθα κατὰ τὴν μοναδικὴν ταύτην ἡμέραν τῆς ζωῆς μου.

* * *

Τὸ λοιπόν, Παναγιώτατε καὶ Θεϊότατε Δέσποτα, διαβεβαιούμαι καὶ ἀδθις τὴν τε Ὑμετέραν Σεπτὴν Κορυφὴν καὶ τὴν Μητέρα Ἐκκλησίαν ὅτι καὶ ἐφεξῆς δὲν πρόκειται νὰ φεισθῶ κόπων καὶ μόχθων ὑπὲρ τοῦ κλέους καὶ τῆς εὐσταθείας τοῦ πανιέρου Οἰκουμενικοῦ Θρόνου καὶ τοῦ Γένους μας, ὅση μοι δύναμις ἐργαζόμενος.

Καὶ νῦν, ἐλλόγησόν με, Δέσποτα ἄγιε, ταῦτα ὑποσχόμενον. Ἔστισαν δέ μοι ἡ Παναγία καὶ Ὁμοούσιος καὶ Ζωαρχικὴ Τριάς καὶ ἡ Πατριαρχικὴ Ὑμῶν εὐχὴ βοηθός καὶ συνοδός καὶ ἀντιλήπτωρ διὰ θίου. Πολλὰ τὰ ἔτη Σας, Παναγιώτατε!

Ἐν τέλει τῆς Θ. Λειτουργίας, ὁ νεοχειροτονηθεὶς Μητροπολίτης Φιλαδελφείας κ. Μελίτων, ἀνελθὼν εἰς τὸν Θρόνον ἐποίησεν ἀπόλυσιν καὶ διένειμεν εἰς τὸ πικρὸν Ἐκκλησίασμα τὸ ἀντίδωρον.

Ἀκολούθως ἐδόθη δεξιῶσις ἐν τῇ Αἰθούσῃ τοῦ Θρόνου τῶν Πατριαρχείων, παρουσία τῶν ὡς ἄνω ἐλλεκτῶν, καθ' ἣν ἡ Α. Θ. Παναγιώτης, ὁ Πατριάρχης συνεχάρη πατρικῶς τὸν νεοχειροτονηθέντα, ἐξάρας ἰδιαιτέρως τὸν ζῆλον, τὴν ἐργατικότητα καὶ τὴν ἀποδοτικὴν μέχρι τοῦδε διακονίαν αὐτοῦ τῇ Μητρὶ Ἐκκλησίᾳ, ἐν συνεχείᾳ δὲ ὁ νέος Ἱεράρχης ἐν συγκινητικῇ προσλαλιᾷ ἠὲ χαρίστησεν εὐλαβῶς τὴν Α. Θ. Παναγιώτητα καὶ τὴν σεβασμίαν Ἱεραρχίαν τοῦ Θρόνου διὰ τὴν προσγενομένην αὐτῷ ὑψίστην τιμὴν καὶ ἐδέχθη ἀκολούθως τὰ θερμὰ συγχαρητήρια καὶ τὰς εὐχὰς πάντων τῶν προσελθόντων.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Ὁ νέος Ἱεράρχης τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, κατὰ κόσμον Δημήτριος Καρᾶς, γεννηθεὶς κατὰ τὸ ἔτος 1951 εἰς τὸ χωρίον Ἀγρίδια τῆς νήσου Ἰμβροῦ, ἀπὸ εὐσεβεῖς γονεῖς, τὸν Κωνσταντίνου καὶ τὴν Στυλιανῆν, ἐγαλονχήθη χριστιανοπρεπῶς καὶ ἀφοῦ ἤκουσε τὰ πρῶτα γράμματα ἐν τῇ γενετείρᾳ αὐτοῦ παρηκολούθησε τὴν μέσσην ἐκπαίδευσιν εἰς τὴν Μεγάλην τοῦ Γένους Σχολὴν καὶ τὸ Ζωγράφειον Γυμνάσιον καὶ ἐπεράτωσεν αὐτὰς ἀποφοιτήσας ἐκ τοῦ Λυκειακοῦ Τμήματος τῆς κατὰ Χάλκην Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς.

Ἀκολούθως, ἀποσταλεὶς ὡς ὑπότροφος τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὴν Θεσσαλονίκην, πρὸς συνέχισιν τῶν σπουδῶν αὐτοῦ, λόγῳ τῆς ἀναστολῆς τῆς λειτουργίας τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης (1971), ἐσπούδασε

Η Α.Θ.Π. Ο ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ Κ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΕΙΣ ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ ΑΘΩΣ (21-27 Σεπτεμβρίου 1990)*

Τὸ πρωὶ τῆς Κυριακῆς 23 Σεπτεμβρίου ἐψάλλη σὺν Πρωτάτο Ὁρθροσ καὶ κατόπιν τελέσθηκε Πατριαρχικὴ Θεία Λειτουργία, στήν ὁποία παρέστη ὁ Παναγ. Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ. Δημήτριος, ὁ ὁποῖος καὶ μίλησε πρὸς τοὺς παρευρεθέντες ἀναπτύσσοντας σπουδαῖες θεολογικὰς ἔννοιες:

«Οὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανόν, εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, ὁ ὢν ἐν τῷ οὐρανῷ» (Ἰωάν. 3,13).

Συνηγμένοι σήμερον περὶ τὴν εὐχαριστιακὴν ἱρά-

(*) Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 633 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 18/1990 τεύχους.

τὴν ἱερὰν ἐπιστήμην ἐν τῷ Ἀριστοτελείῳ Πανεπιστημίῳ, ἐξ ἧς καὶ ἀπεφοίτησε τὸ 1974.

Ζῶν ἐντόνωσ τὰς οἰκογενειακὰς ὀρθοκεντρικὰς αὐτοῦ καταβολὰς, ἅμα τὸ πέρας τῶν σπουδῶν του ἐχειροτονήθη εἰς τὸν α' βαθμὸν πῆς ἱεροσύνης (4.8.74) ὑπὸ τοῦ πνευματικοῦ πατρὸς αὐτοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Φιλαδελφείας, ὁ ὁποῖος καὶ τὸν μετωνόμασε εἰς Μελίτωνα, δὸς αὐτῷ τὸ τετιμημένον ὄνομα τοῦ πολιοῦ Γέροντος Χαλκηδόνης Μελίτωνος. Εὐθύς ἀμέσως διωρίσθη Κωδικογράφος τῆς Ἀγίας καὶ Ἱερῶς Συνόδου. Ἀπὸ τῆς θέσεως ταύτης ὑπῆρξε μέχρι τῆς 28ης Φεβρουαρίου 1984, ὅτε καὶ προήχθη εἰς τὴν κενωθεῖσαν τότε θέσιν τοῦ Ὑπογραμματέως.

Ἐν τῷ μεταξὺ μετεξεπαιδεύθη εἰς τὴν Γαλλίαν καὶ Ἀγγλίαν, ἐσυνώδευσε εἰς πολλὰς Ἀντιπροσωπείας τὸν γεραρὸν καὶ σοφὸν Ἱεράρχην τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Γέροντα Χαλκηδόνης κυρὸν Μελίτωνα, ὡς προσωπικὸς αὐτοῦ γραμματεὺς καὶ συμμετέσχεν ἐπίσης ὡς γραμματεὺς εἰς ἐπισήμους Ἀντιπροσωπείας τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὰ Διορθόδοξα καὶ Διαχριστιανικὰ συνέδρια.

Ἀνηγορεύθη Διδάκτωρ τῆς Θεολογίας κατὰ τὸ ἔτος 1986 ὑπὸ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Θεσσαλονίκης, ὑποστηρίξας τὸ θέμα «Ἡ νῆσος Ἰμβρος, Συμβολὴ εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν της», ἔτυχε δὲ τοῦ βαθμοῦ «ἄριστα». Ἡ ἐπιστημονικὴ αὐτοῦ ἐργασία ἐδημοσιεύθη ἀργότερον τύποις ἐν Θεσσαλονίκῃ (1987).

πέζαν τοῦ Κυριακοῦ Δείπνου, ἠκούσαμεν καὶ ἀθῆς τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ γὰ καταγάξῃ τὰς φρένας μας καὶ γὰ κατανύσῃ τὰς ψυχὰς μας.

Ἀπὸ τὴν σύντομον εὐαγγελικὴν περικοπὴν τοῦ Ἰωάννου πὸν ἠκούσαμεν, σκόπιμον κρίνομεν γὰ ἀποσπάσωμεν τοὺς ἀνωτέρω κεντρικοὺς λόγους, καὶ γὰ τοὺς μελετήσωμεν ἀπὸ κοινοῦ σήμερον ἐνταῦθα, ὡς ἐχοντίας ἰδιαιτέραν, ὡς θὰ ἴδωμεν, ἐπικαιρότητα εἰς τὸν Ἱερόν τοῦτον Τόπον, τὸν περισσότερον ἴσως παντὸς ἄλλου προσομοιάζοντα μὲ τὸν οὐρανόν. Ὅντως ὁ Ἄθως εἶναι «ἡ πύλη τοῦ οὐρανοῦ».

Οἱ λόγοι «οὐδεὶς ἀνεβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανόν»,

Ὡς Ὑπογραμματεὺς παρέμεινε μέχρι τῆς 19ης Δεκεμβρίου 1987, ὅτε καὶ προήχθη εἰς τὴν θέσιν τοῦ Ἀρχιγραμματέως τῶν Συνοδικῶν Γραφείων.

Ἐκ τῆς ὑπευθίνου ταύτης θέσεως συνώδευσε τὸν Παναγιώτατον Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην κ.κ. Δημήτριον τὸν Α' ἐπισκεφθέντα τὰς Ὁρθοδόξους Ἐκκλησίας, τὴν Αὐτοῦ Ἀγιότητα τὸν Πάπαν Ρώμης Ἰωάννην Παῦλον τὸν Β', τὴν Αὐτοῦ Χάρिता τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Καντουαρίας Δρα Robert Runcie καὶ τὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον Ἐκκλησιῶν.

Ὁ νέος Μητροπολίτης Φιλαδελφείας διακρίνεται διὰ τὴν ἀφοσίωσιν αὐτοῦ πρὸς τὴν Μητέρα Ἐκκλησίαν καὶ τὸν σεπτὸν Προκαθήμενον Αὐτῆς, διὰ τὴν ἐργατικότητά του, διὰ τὸ ἀνύστακτον αὐτοῦ ἐνδιαφέρον πρὸς τὸ καθήκον, τὴν συγγραφικὴν ἰκανότητά του, διὰ τὸν ἄψογον χειρισμὸν τῆς πατρῶας γλώσσης, μαθητεύσας παρὰ τῷ Ἀρχοντι Μεγάλῳ Πρωτονοταρίῳ τῆς Ἀγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλῃς Ἐκκλησίας καὶ ἀεμνήστω Καθηγητῇ Ἐμμανουὴλ Φωτιάδῃ, τὸ εἰπροσήγορον τοῦ ὕφους του, τὴν ταπεινοφροσύνην του, τὸν σεβασμὸν καὶ τὴν ἀγάπην του πρὸς τοὺς μεγαλυτέρους καὶ τοὺς μικροτέρους του καὶ τὴν διάθεσίν του πρὸς θεραπείαν τῶν ἀναγκῶν ὅπουδήποτε ὑπάρχωσιν αὐται. Πρὸς τούτους, εἶναι ἐκ χαρακτῆρος τολμηρός, ἐνθουσιώδης, δέκτης τῶν μηνυμάτων τῆς ἐποχῆς μας καὶ ἄγρυπνος ὑπερασπιστὴς τῶν δικαιωμάτων καὶ προνομίων τοῦ Ἀποστολικοῦ καὶ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου.

εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς...», σκοπὸν ἔχουν πρωτίτως νὰ ἐπισημάνουν τὴν *μ ο ν α δ ι κ ὀ τ η τ ι α* τοῦ προσώπου καὶ τοῦ ἔργου τοῦ Κυρίου, τὰ ὁποῖα οὐδεμίαν ἐπιδέχονται σύγκρισιν ἢ καὶ ἀπλοῦν παραλληλισμὸν πρὸς τὸ πρόσωπον καὶ τὸ ἔργον οἰουδήποτε ἄλλου θεοσκευτικῷ ἡγέτιον τῆς ἱστορίας. Διότι ὑπῆρξαν, καὶ ὑπάρχουν καὶ σήμερον ἀνυψῶς, ὡς γνωρίζομεν, ἀρκετοὶ μελετηταὶ τῆς θεοσκείας, οἱ ὁποῖοι δὲν ἠξιώθησαν νὰ ἀντιληφθῶν τὴν μοναδικότητα ταύτην τοῦ ὑπερφυοῦς προσώπου καὶ ἔργου τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ὡς ἐκ τούτου δὲν ἦτο δυνατὸν καὶ τῆς Ἐκκλησίας τὴν μοναδικότητα νὰ ἐκτιμήσουν, ἦν Ἐκεῖνος ἴδρσε διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος. Ἐὰν δὲ εἶναι κατάκριτοι οἱ θύραθεν ἐκεῖνοι μελετηταί, οἵτινες δὲν ἀντελήφθησαν τὴν μοναδικότητα τοῦ προσώπου καὶ τοῦ ἔργου τοῦ Χριστοῦ, πολλῶ μᾶλλον κατάκριτοι εἶναι ἐκεῖνοι ἐκ τῶν χριστιανῶν, οἵτινες καίτοι διὰ τοῦ Βαπτίσματός των ὁμολόγησαν ὅτι «οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἢ σωτηρία· οὐδὲ γὰρ ὄνομά ἐστιν ἕτερον ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τὸ δεδομένον ἐν ἀνθρώποις ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς» (Πράξ. 4,12), ἐν τούτοις εἰς τὸν ὄλον ὑπόλοιπον βίον των συμπεριφέρονται ὡς ἐὰν οὐδεμίαν οὔτοι ἀνέλαθον διάφορον ὑποχρέωσιν τῶν ὑπολοίπων ἀνθρώπων, διὸ καὶ εἶναι εὐεπίφοροι, ὡς ἐκεῖνοι, εἰς πᾶσαν πλάνην *θ ρ η σ κ ε υ τ ι κ ο ὕ σ υ γ κ ρ η τ ι σ μ ο ὕ*, καὶ ἐν τελικῇ ἀναλύσει εἰς τὴν ἰδίαν κατάληξιν, ἥτοι τῆς *ἡ θ ι κ ῆ ς ἀ δ ι α φ ο ρ ί α ς*, τῆς *σ χ ε τ ι κ ο κ ρ α τ ί α ς* καὶ τοῦ *κ ο σ μ ο θ ε ω ρ η τ ι κ ο ὕ μ η δ ε ν ι σ μ ο ὕ*.

Μία ἄλλη παραπλησία ἐρμηνεία τῶν λόγων «οὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανόν, εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς...» εἶναι ἡ τὴν αὐτὴν τοῦ Κυρίου μοναδικότητα ὑπογραμμίζουσα, διὰ τῆς ἐπισημάνσεως τῆς ἀπολύτου *τ α ν τ ὀ τ η τ ο ς* τοῦ ἱστορικοῦ Ἰησοῦ, ὡς ἐνανθρωπήσαντος Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ, πρὸς τὸν «συνάναρχον Πατρὶ καὶ Πνεύματι» προαιώνιον Λόγον τοῦ Θεοῦ, περὶ τοῦ ὁποῖου ἐκτενῶς ὁμιλεῖ ὁ πρόλογος τοῦ κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγελίου. Πόσον δὲ ἀπαραίτητος εἶναι διὰ τοὺς πιστοὺς ὅλων τῶν αἰώνων ἢ τὴν ταυτότητα ἱστορικοῦ Ἰησοῦ καὶ προαιωνίου Λόγου ὑπογραμμίζουσα διδασκαλία αὕτη τῆς Ἐκκλησίας κατεφάνη ἀνάκαθεν ἐκ τῶν διαρκῶς ἐπανερχομένων, ὑπὸ νεότερα ἀπλῶς ὀνόματα, ἀρχαίων αἰρέσεων τοῦ Ἀρειανισμοῦ, τοῦ Ἡμιαρειανισμοῦ ἢ τοῦ Πελαγיאρισμοῦ, διὰ τῶν ὁποίων τίθεται ἐν κινδύνῳ ἢ πίστις εἰς ὀλόκληρον τὸ ὑπερφυοῦς ἔργον τῆς θείας Ἀπολυτρώσεως.

Ἀκριβῶς ὅμως, πρὸς θεικωτέραν θεμελίωσιν

τῆς τοιαύτης τόσον καιρίας Χριστολογικῆς ἀληθείας, ἢ Ἐκκλησία διετύπωσεν ἐκτενέστερον τὴν λεγομένην περὶ *ὑ π ο σ τ α τ ι κ ῆ ς ἐ ν ὡ σ ε ω ς* τῶν δύο φύσεων τοῦ Χριστοῦ διδασκαλίαν, καὶ δὴ ὑπὸ τοὺς ἀπαραβάτους Χαλκηδονεῖους ὄρους τοῦ «ἀσυγχύτως» καὶ «ἀδιαιρέτως» τῶν δύο φύσεων. Τὸ ὅτι δὲ ἡ θεμελιώδης αὕτη διδασκαλία δὲν παρέμεινε ὡς τὸ ἀπρόσιτον καὶ ἀκατανόητον περιεχόμενον δογματικῶν Ὁρῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων, ἀλλ' ἐβιῶθη ἐμπραγμάτως διὰ τῆς λατρείας καθ' ὅλους τοὺς αἰῶνας ὑπὸ τῶν πιστῶν, μαρτυροῦν πλείστα ὅσα χωρία τῶν λειτουργικῶν μας κειμένων, ἰδίᾳ δὲ ἡ θεοπεσία ἐκείνη στροφῆ τοῦ Ἀκαθίστου Ὑμνου, ἔνθα ψάλλομεν «ὄλος ἦν ἐν τοῖς κάτω καὶ τῶν ἄνω οὐδόλως ἀπῆν, ὁ ἀπερίγραπτος Λόγος» (Στίχοις Γ').

Ἐὰν ὁ ἄνθρωπος δὲν πιστεύσῃ ὅτι ἡ *π α ρ ο υ σ ὶ α* τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ κόσμῳ εἶναι συγχρόνως τόσον ἀπόλυτος ὅσον καὶ ἡ *ὑ π ε ρ β α τ ὀ τ η ς Του*, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἔχη *θ ε ο π ρ ε π ῆ* καὶ *σ ω σ τ ι κ ῆ ν* ἅμα περὶ Θεοῦ ἀντίληψιν, ὅποτε ἀνάλογον θὰ εἶναι καὶ τὸ *ἦ θ ὅ ς* του εἰς τὸν παρόντα κόσμον τῆς ἀπεράντου συγχύσεως καὶ τῶν παντοίων πειρασμῶν.

Μία τρίτη καὶ τελευταία ἐρμηνεία τῶν λόγων «οὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανόν, εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς...» θὰ εἶχεν ἴσως μεγαλύτεραν σπουδαιότητα διὰ τὸν ἀσκητικῶς ἀγωνιζόμενον πιστόν, διὸ καὶ ἀκριβῶς εἶπομεν εἰσαγωγικῶς ὅτι οἱ λόγοι οὗτοι ἔχουν ἰδιάζουσαν ἐπικαιρότητα ἐνταῦθα, εἰς τὸν τόπον τῆς πλέον χαρακτηριστικῆς κατὰ Θεὸν ἀσκήσεως. Ἡ ἐρμηνεία αὕτη, τυγχάνουσα ὁπωσοῦντε χαρακτηριστικῶς πρακτικωτέρου, οὐκ ἦτιον διατηρεῖ εἰς τὸ ἀκέραιον τὸ δογματικὸν κῆρος τῶν δύο προηγουμένων ἐρμηνειῶν, ἐπὶ τῶν ὁποίων καὶ μόνον στηρίζεται αὕτη.

Πρόκειται δηλαδὴ διὰ τὸ *μ ἔ τ ρ ο ν* καὶ τὸν *γ ν ὡ μ ο ν α ἀξιολογήσεως* τῆς ἐν γένει ἠθικῆς προσπαθείας τοῦ χριστιανοῦ, τὸ ὁποῖον μέτρον, διὰ τῶν ὡς ἄνω λόγων τοῦ Κυρίου, τίθεται εἰς ἄμεσον συνάρτησιν ὄχι πρὸς ταύτην ἢ ἐκείνην τὴν συγκεκριμένην ἠθικὴν πράξιν ὡς «κατόρθωμα» ἐν τῇ ἐννοίᾳ ἐνὸς ἐν τελικῇ ἀναλύσει ἀνευλαβοῦς *ἐ ν ε ρ γ η τ ι σ μ ο ὕ*, ἀλλ' ἀντιθέτως ἐξαρτᾶται ἀπολύτως ἐκ τοῦ βαθμοῦ τῆς ταπεινώσεως ὥστε κατὰ τὸ μέτρον τῆς *κ ε ν ὡ σ ε ω ς*, νὰ ἐπακολουθήσῃ, ὡς ἄνωθεν δωρεά, τὸ *π λ ῆ ρ ω μ α* τῆς χάριτος, ἥτοι ἢ κατὰ χάριν θέωσις.

Κατὰ τὴν τρίτην ταύτην ἐρμηνείαν τοῦ Εὐαγγελικοῦ χωρίου δυνάμεθα, ἐλευθέρως ἀναπτύσσοντες τὸ

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Χαλκηδόνος κ. Βαρθολομαῖος χοροστατεῖ στὸν πανηγυρικό Ἑσπερινὸ στὸν ἱερό ναὸ τοῦ Πρωτάτου.

νοούμενον, γὰ εἴπωμεν ὅτι διὰ τὰ ἀναβῆ τις εἰς τὸν οὐρανόν, δέον οὖν ὁ ὁ ρ ἄ ν ι ο ν γὰ ταπεινωθῆ, ἥτοι τὴν αὐτήν, οὕτως εἰπεῖν, ἀπόστασιν γὰ κατέλθῃ. Καὶ οὕτω καθίσταται ἀκόμη σαφέστερον τὸ ὅτι ἡ θ ἔ ω σ ι ς, ὡς ὑψιστον ἐφετὸν κατὰ Χριστόν, οὐδὲν ἄλλο δύναται γὰ σημαίνει ἢ τὴν ταπεινώσιν καὶ ἀλλοίωσιν, τὴν ὁποίαν οἱ Πατέρες χαρακτηρίζουν διὰ τοῦ «τὰ θεῖα παθεῖν».

Ἐκ πάντων τούτων ἀντιλαμβάνεσθε, ἀδελφοὶ καὶ τέκνα ἐν Κυρίῳ περιπόθητα, διατὶ εἶπομεν ἐξ ἀρχῆς, ὅτι οἱ ὑπογραμμισθέντες λόγοι τοῦ σημερινοῦ Εὐαγγελικοῦ ἀποσπάσματος κέκτηνται ἰδιαιτέραν ἐπικαιρότητα διὰ τὸν Ἀγιώνυμον τοῦτον Τόπον, ἐν τῷ ὁποίῳ ἠλεήθητε ἀπὸ Θεοῦ γὰ ἀσκήτε τὴν ἰσόβιον μετανοϊάν σας ὑπὸ τὴν σκέπην καὶ διὰ τῶν ἀενάων προσευχῶν τῆς Θεομητορῆς.

Ἐχοντες πάντοτε κατὰ νοῦν τὸ εὐδόκιστον τοῦ ἀνθρώπινου βίου, πολλὴν ἀσφαλῶς θὰ ἀντιῶμεν τὴν παρηγορίαν πάντοτε —τόσον σεῖς οἱ ἐπιταῦθα ἀσκούμενοι, ὅσον καὶ ἡμεῖς οἱ ἐν τῷ κόσμῳ διακονοῦντες—

ἐκ τῆς θεβαιότητος, ὅτι ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ εἶναι καὶ ὁ δυνάμενος γὰ ἐπιβλέψῃ ἐπὶ τὴν ταπεινώσιν ἡμῶν, καὶ, διατελῶν ἐν ἀναποσπάσῳ ἐνότητι πρὸς τὸ ὁ προσελάβετο καὶ ἠγίασεν ἡμέτερον φύραμα, θὰ παράσχη καὶ εἰς ἡμᾶς τὸν κατὰ τὸ μέτρον τῆς δωρεᾶς Του ἁγιασμόν, πρὸς τὸν ὁποῖον καὶ ἀποβλέπομεν διὰ παντὸς ἐν τῷ παρόντι βίῳ. Γένοιτο».

Μετὰ τὴ Θ. Λειτουργία λιτανεύθηκε γύρω ἀπὸ τὸν Ἱ. Ναὸ τοῦ Πρωτάτου ἡ ἐφέστια ἱερὰ εἰκόνα τοῦ «Ἄξιόν ἐστιν». Τὸ μεσημέρι στὸ γεῦμα ποὺ παρέθεσε πρὸς τιμὴν τοῦ Παναγιωτάτου ἡ Ἱερὰ Κοινότητα, ὁ Παναγιώτατος ἐξεφώνησε τὸν ἀκόλουθο λόγο:

«Τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

Βαθυτάτη συγκίνησις διακατέχει ἡμᾶς καὶ τὴν τιμίαν συνοδείαν ἡμῶν, διότι ἠξιώθημεν ὑπὸ τῆς χάριτος τοῦ Κυρίου γὰ ἐπισκεφθῶμεν τὸν ἅγιον καὶ ἐλλογημένον τοῦτον χώρον, τὸν καθηγιασμένον διὰ τῶν προσευχῶν καὶ τῶν σκληρῶν πνευματικῶν ἀ-

Ὁ Πανηγυρικός προέστηται στήν πανηγυρική Πατριαρχική Θ. Λειτουργία, πού τελέστηκε στόν ἱερό ναό τοῦ Πρωτάτου. ■

γῶνων ἀναριθμήτων ἐπωνύμων καί ἀνωνύμων θεοφόρων ὁσίων πατέρων, τῶν ὁποίων τὰ δίκαια καί τετελειωμένα πνεύματα περιίπτανται καί σκέπουν διά τῆς πρὸς Θεόν ἀκαταπαύστου μεσιτείας τῶν τῆν Ἁγιώνυμον ταύτην μοναστικήν Πολιτείαν. Δοξολογίαν ἀναπέμπομεν ἐκ μέσης καρδίας πρὸς τὸν φιλόανθρωπον Θεόν, διότι ἐδώρησατο τῇ Μετριότητι ἡμῶν τὸν μέγαν τοῦτον σταθμὸν τῆς Πατριαρχείας ἡμῶν, τοῦ ὁποίου ἡ σημασία μόλις εἶναι ἀνάγκη νὰ τονισθῇ.

Ἡ σημασία τῆς ἐν τῷ μέσῳ ὑμῶν παρουσίας τῆς ἡμῶν Μετριότητος ὑπερβαίνει ἐκείνην τῶν λοιπῶν ἐπισήμων ἐπισκέψεων ἡμῶν, τὰς ὁποίας ἐπραγματοποιήσαμεν ἢ θέλομεν πραγματοποιήσει, σὺν Θεῷ, ἐν τῷ μέλλοντι, τοῦτο δὲ διὰ πολλοὺς λόγους. Καί πρῶτον μὲν, διότι οἱ δεσμοὶ τῆς Ἁγιώνυμον ταύτης Πολιτείας μετὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου εἶναι μακραίωνοι καί τόσοι ἀρχαῖοι ὅσοι καί ἡ μακραίων ἱστορία αὐτῆς. Οἱ δεσμοὶ οὗτοι διεμορφώθησαν καὶ ἐσφραγίσθησαν ἀπ' ἀρχῆς καὶ διὰ μέσου τῶν αἰώνων διὰ τῆς ἐκ τοῦ ἱεροῦ κέντρου τῆς Βασιλίδος μεταφρασεύ-

σεως ἐνταῦθα πνευματικῶν ἀγαθῶν καὶ τῆς παροχής ἐκεῖθεν πολιτειακῆς προστασίας κατὰ τοὺς Βυζαντινοὺς χρόνους, ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς ὅλης καὶ καθ' ὅλους τοὺς αἰῶνας παρασχεθείσης καὶ παρεχομένης προστασίας ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου πρὸς τὴν Ἀθωνικήν Πολιτείαν.

Τὴν σιοργὴν ταύτην τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας πλουσίως πάντοτε ἀναπέδωκεν ἡ Ἁγιώνυμος Πολιτεία στηρίζουσα καὶ ἐπισχύουσα τὸν Οἰκουμενικὸν Θρόνον εἰς δυσκόλους στιγμὰς καὶ παραμένουσα πιστὴ εἰς αὐτόν. Δὲν εἶναι τυχαῖον δι' Οἰκουμενικοὶ Πατριάρχαι ὡς οἱ ἀοίδιμοι Γρηγόριος ὁ Ε' καὶ Ἰωακείμ ὁ Γ' κατέφυγον εἰς τὸν ἅγιον τοῦτον χώρον εἰς δυσκόλους περιόδους τῆς πατριαρχευσέως τῶν, θεωρήσαντες οἰκτεῖον τὸ περιβάλλον καὶ εὐρόντες ἐν αὐτῷ πνευματικὴν καὶ ψυχικὴν θαλπωρὴν.

Ἐτερος λόγος, διὰ τὸν ὁποῖον θεωροῦμεν σταθμὸν τῆς Πατριαρχείας ἡμῶν τὴν ἐπίσκεψιν ἡμῶν ἐνταῦθα εἶναι τὸ γεγονός δι' ἐκτὸς τῶν πνευματικῶν καὶ ἱστορικῶν τούτων δεσμῶν ὑφίστανται καὶ κανονικοὶ

τιοῦτοι μεταξὺ τῆς Ἀγιωνύμου ταύτης Πολιτείας καὶ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου. Ὡς ἄριστα γνωρίζομεν ἅπαντες ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ, οὐδεὶς ἀπολύτως δύναται νὰ διατελῇ ἄνευ σχέσεως πρὸς ὠρισμένον ἐπίσκοπον, τῆς σωτηρίας τοῦ ἀνθρώπου ἀδυνατίου οὐσης ἐκτὸς τῆς Ἐκκλησίας, τῆς δὲ Ἐκκλησίας οὐσης ἀδιανοήτου ἄνευ ἐπισκόπου. Τὰς ἀληθείας ταύτας τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως καλῶς γνωρίζει τὸ Ἀγιώνυμον τοῦτο Ὅρος, καὶ διὰ τοῦτο ἢ μετὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου σύνδεσις αὐτοῦ δὲν εἶναι ἀλλῆ ἐγκαιριακὴ ὑπόθεσις, ἀλλὰ στοιχεῖον αὐτῆς ταύτης τῆς ὑποστάσεώς του.

Ὡς ὁ κανονικὸς Ἐπίσκοπος τοῦ τόπου τούτου ἐρχόμεθα πρὸς ὑμᾶς, δοσιώτατοι πατέρες καὶ ἀδελφοί, κομίζοντες τὴν πατρικὴν εὐλογία καὶ ἀγάπην ἡμῶν καὶ ἔτοιμοι νὰ ἐνωτισθῶμεν μετὰ προσοχῆς τὰ αἰτήματα καὶ τὰς ἀγωνίας ὑμῶν. Αἱ κατὰ καιροῦς ἀποστελλόμεναι ἐνταῦθα ἐξαρχαὶ ἡμῶν ἐπιλαμβάνονται πάντοτε τῶν ἐκάστοτε ἀναφρομένων ζητημάτων, ἀλλ' ἢ ἐπιθυμία ἡμῶν νὰ ἐπισκεφθῶμεν ὑμᾶς προσωπικῶς ἀποτελεῖ ἔκφρασιν τῆς θαθείας ἡμῶν συνειδήσεως ὡς κανονικοῦ ὑμῶν ποιμένος καὶ πνευματικοῦ πατρὸς.

Ὁ Ἐπίσκοπος, ὡς γνωρίζομεν ἐκ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησιολογίας, δὲν εἶναι μόνον ὁ κατ' ἐξοχὴν προεσιὼς τῆς Θείας Εὐχαριστίας, ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ ὁποῦ καὶ μόνον δύναται νὰ τελεσθῇ τὸ μέγα τοῦτο Μυστήριον, ἀλλὰ καὶ ὁ ποιμὴν καὶ διδάσκαλος καὶ πατὴρ τῶν ἐμπειπιστευμένων αὐτῷ τέκνων. Ταῦτα γνωρίζετε καλῶς πάντες οἱ δοσιώτατοι πατέρες, ἀλλ' ἀναφέρονται καὶ ὑπομιμνήσκονται τὴν στιγμήν ταύτην, ἵνα καταστῇ ἐμφανὴς ἢ σπουδαιότης, ἢ ἀποδίδομεν εἰς τὴν ἐν τῷ μέσῳ ὑμῶν θεία συνάρσει παρουσίαν.

Τὴν σπουδαιότητα ταύτην ἐνισχύει ἔτι μᾶλλον καὶ εἰς ἀκόμη λόγος. Πρόκειται περὶ τῆς κρισιμότητος τῶν καιρῶν, εἰς τοὺς ὁποίους ζῶμεν σήμερον, καὶ τοῦ ρόλου, τὸν ὁποῖον καλεῖται νὰ διαδοματῆσθαι κατ' αὐτοὺς ἡ Ἀγιωτάτη Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία. Ἡ Ὁρθοδοξία, ὡς διεμορφώθη κατὰ τὴν περίοδον τῶν μεγάλων τῆς Ἐκκλησίας Πατέρων, δὲν εἶναι ἀρχαιολογικὸς θησαυρὸς, τὸν ὁποῖον καλούμεθα ἀπλῶς νὰ διαφυλάξωμεν, ὡς συμβαίνει μὲ τὰ πολλὰ καὶ πολύτιμα κειμήλια τοῦ παρελθόντος, τὰ ὁποῖα μὲ τὴν ἐπιμέλειαν διεφύλαξαν ὅπως ἰδιαίτερος αἱ Ἱερὰὶ Μοναὶ τοῦ Ἀγιωνύμου Ὅρους. Ἡ Ὁρθοδοξία εἶναι πάντοτε, καὶ μάλιστα εἰς τὰς ἡμέρας μας, ἐπίκαιρος, καθότι ἀποτελεῖ τὸ ὅ π ο ν ζ ω ἦ ς, ὁ δὲ σύγχρονος ἄνθρωπος εἰς τὴν σύγχυσιν καὶ τὰ ἀδιέ-

ξοδα, ποὺ ἀντιμετωπίζει, τούτου ἀκριβῶς ἔχει τὴν ἀνάγκην. Ὁ μοναχικὸς βίος, χωρὶς νὰ ἀναμιγνύεται ἀμέσως εἰς τὰ τοῦ κόσμου, παρέχει εἰς τὸν ἄνθρωπον πωξίδα πολύτιμον, ὅπουδήποτε καὶ ἂν εὐρίσκειται. Τὸ ἀσκητικὸν πνεῦμα εἶναι ἰδιαίτερος ἀναγκαῖον σημερον, διὰ νὰ περισωθῇ ἡ ζωὴ εἰς τὸν πλανήτην μας ἀπὸ τὸν ἀκόρεστον εὐδαιμονισμόν καὶ τὴν φιλαυτίαν τοῦ συγχρόνου ἀνθρώπου.

Ὁσιώτατοι καὶ ἀγαπητοὶ ἐν Κυρίῳ πατέρες, Κοινωνοῦντες τὰ ἀγαθὰ τοῦ Κυρίου ἐν τῇ τραπέζῃ ταύτῃ, τὴν ὁποῖαν παρέθεσε πρὸς τιμὴν ἡμῶν ἡ Ἱερὰ ὑμῶν Κοινότης θραχὺν μόνον χρόνον μετὰ τὴν ἐκ τῆς μεγάλης πωκαῖας φοβερὰν καταστροφὴν τοῦ δασικοῦ πλοῦτου τοῦ Ἀγίου τούτου Ὅρους, συνειδητοποιοῦμεν ἐπιτονώτερον τὸ πρόβλημα τῆς καταστροφῆς τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος, τὸ ὁποῖον ἔχει προσλάβει ἐπικινδύνους διαστάσεις εἰς ὅλον τὸν κόσμον. Ὁ Οἰκουμενικὸς Θρόνος διὰ Μηνύματος τῆς ἡμῶν Μετριότητος καὶ ἄλλων συναφῶν πρωτοβουλιῶν ἔχει ἐπιδείξει τὴν δέουσαν εὐαισθησίαν εἰς τὸ πρόβλημα τοῦτο, τὸ ὁποῖον ἀνυχῶς δὲν ἄφησεν ἄδικτον καὶ τὸν ἱερόν τοῦτον χώρον. Ἄς ἐνώσωμεν ὅλοι τὰς προσευχὰς ἡμῶν πρὸς τὸν Κύριον καὶ Δημιουργὸν τοῦ κόσμου, ἵνα διαφυλάξῃ τὴν δημιουργίαν Αὐτοῦ ἀπὸ παντὸς κακοῦ καὶ ἵνα ἀποκαταστήσῃ τὴν δεινῶς πληγεῖσαν, κλίμασιν οἷς Ἐκεῖνος οἶδε, φυσικὴν ζωὴν καὶ εἰς τὸ Ἀγιώνυμον Ὅρος. Ἡ προστάτις τοῦ Ἀγίου Ὅρους Ὑπεραγία Θεοτόκος ἐρχόμεθα νὰ σέπη αὐτὸ πάντοτε καὶ νὰ παρέχῃ εἰς πάντας ὑμᾶς τὴν ὑψηλὴν καὶ ἀμετάπτωτον αὐτῆς προστασίαν.

Ἡ Μετριότης ἡμῶν μετὰ τῶν συνοδῶν αὐτῆς εὐχαριστοῦμεν ὑμῖν ἀπὸ καρδίας διὰ τὴν τράπεζαν ταύτην τῆς ἀγάπης. Ἐπευλογοῦντες ὑμᾶς πατρικῶς παρακαλοῦμεν ὅπως μὴ πάσχητε δεόμενοι τοῦ Κυρίου καὶ ὑπὲρ τῆς Μητροῦς Ἐκκλησίας ἐν ταῖς πρὸς Αὐτὸν ἐντεύξεσιν ὑμῶν.

Ἡ χάρις καὶ τὸ ἔλεος τῆς ὑπεροσίου καὶ ἀδαιρέτου Τριάδος εἶη μετὰ πάντων ὑμῶν».

(Συνεχίζεται)

I. M. XATZHΦΩΤΗΣ

Δ/γτῆς τοῦ Γραφείου Τύπου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου

Παρακαλοῦνται ὅσοι ἀποστέλλουν ταχυδρομικὰς ἐπιταγὰς πρὸς τὰ περιοδικὰ «Θεολογία», «Ἐκκλησία» καὶ «Ἐφημέριος», νὰ σημειώσουν καὶ τὴν αἰτία τῆς ἀποστολῆς.

Η ΠΟΙΜΑΝΤΟΡΙΚΗ ΕΠΙΣΚΕΨΙΣ ΤΗΣ Α.Θ.Π. ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜ. ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ Κ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΕΙΣ Η.Π.Α.* (2-29 Ἰουλίου 1990)

Θέμα τῆς Συνελεύσεως ἦταν τὸ χωρίο πρὸς Ἐφεσίους 5,8-9 «Ὡς τέκνα φωτὸς περιπατεῖτε· ὁ γὰρ καρπὸς τοῦ Πνεύματος ἐν πάσῃ ἀγαθῶσυνῃ καὶ δικαιοσύνῃ καὶ ἀληθείᾳ», πὸν ἀποτελέσει καὶ τὸ ἀντικείμενο τῆς ἐμπνευσμένης ὁμιλίας τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Β. καὶ Ν. Ἀμερικῆς κ. Ἰακώβου, ὁ ὁποῖος στάθηκε ἰδιαίτερα σὲ κάθε μιὰ ἀπὸ τὶς ἕννοιες ἀγαθῶσυνῃ, δικαιοσύνῃ καὶ ἀλήθειᾳ σὲ σχέση μετὰ τὴν προσωπικὴ ζωὴ τοῦ καθενός, ἀλλὰ καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς καὶ κοινοτικῆς ζωῆς. Εἶπε ὁ Σεβασμιώτατος:

«Ἀνοίγω τὰ μάτια μου καὶ τὴν καρδιά μου πρὸς πλατεῖα. Γιὰ νὰ σὰς ἰδῶ ὅπως σὰς θέλω, ὅπως σὰς ὀνειρεύομαι. Μετὰ τὸ μέτωπο καθαρὸ καὶ ὑψηλόν. Τὸ προσεύχομαι νὰ διαδίδετε σταθερὰ, περήφανα, χωρὶς δισταγμούς, χωρὶς φόβους. Μετὰ τὸ πρόσωπο, τὰ μάτια, τὴ διανόηση, τὴ συνείδηση, τὴν καρδιά, τὴν ψυχὴ καὶ τὰ χέρια γεμάτα φῶς. Καὶ νὰ φέρνετε τὸ φῶς μαζί σας, ὅπου κι ἂν πορεύεσθε. Καὶ νὰ εἶναι ὅλο φῶς ὅ,τι σκέπτεσθε, ὅ,τι λέγετε καὶ ὅ,τι κάνετε. Ὁ δρόμος μπροστὰ σας εὐχόμαι νὰ εἶναι φωτισμένος ἀπὸ τὸ Ἅγιο Φῶς. Ἐνας δρόμος πὸν νὰ μὴ πέφτει ἐπάνω του καμμιὰ οκιά εἴτε ἀπὸ τὰ σύννεφα σκοτεινῶν λογισμῶν ἢ ἀπὸ ὁποιαδήποτε ἐγκόσμια οκιά. Κι ὅταν ξεκινᾶτε, κι ὅταν μεσουρανεῖτε κι ὅταν βραδυνάζει. Θέλω, παρακαλῶ τὸ Θεόν, νὰ βλέπετε φῶς μπροστὰ σας καὶ νὰ ὀδηγεῖσθε ἀπὸ αὐτό. Τίποτε ἄλλο.

Μὴ λησμονεῖτε τὸ στίχο, πὸν προηγεῖται αὐτοῦ πὸν διάλεξα γιὰ θέμα αὐτῆς τῆς ὁμιλίας. Λέγει τὸ ἐξῆς: «Ἦτε γάρ ποτε σκότιος, νῦν δὲ φῶς ἐν Κυρίῳ» (Ἐφ. 5,8). Σὰν «τέκνα Θεοῦ» εἴσθε κληρονόμοι Του καὶ συγκληρονόμοι μαζί μετὰ τὸ Χριστὸ (Ρωμ. 8,17). Ἀναμενόμενο λοιπὸν εἶναι γιὰ τὸ χριστιανὸν νὰ ζεῖ μετὰ τὸ φῶς, νὰ τρέφει τὴν ψυχὴ καὶ τὴ σκέψη του μετὰ φῶς καὶ νὰ περπατεῖ μέσα σὲ φῶς.

Προλόγισα εἶτι τὴν ὁμιλία μου, γιὰ νὰ σὰς ἔχω καθ' ὅλη τὴ διάρκειά της μαζί μου, καθὼς θὰ δια-

πραγματεύομαι τὶς τρεῖς φάσεις τοῦ φωτός, τοῦ Ἁγίου Πνεύματος: τὴν ἀγαθῶσυνῃ, τὴ δικαιοσύνη καὶ τὴν ἀλήθεια. Αὐτὲς οἱ φάσεις συνθέτουν τὸ τριφασικὸ φῶς, πὸν ἐκπέμπεται ἀπὸ τὴν Ἁγία Τριάδα: τὸν Πατέρα, τὸν Υἱὸ καὶ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα. Πόσο ὁμοφωνα τὸ λέγει τὸ ἐξαποστειλάριον τῆς Πεντηκοστῆς: «Φῶς ὁ Πατήρ, φῶς ὁ Λόγος, φῶς καὶ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, ὅπερ ἐν γλώσσαις πρῶτα τοῖς ἀποστόλοις ἐπέμφθη, καὶ δι' αὐτοῦ πᾶς ὁ κόσμος φωταγωγεῖται. Τριάδα σέβειν Ἁγίαν». Τὸ φῶς λοιπὸν εἶναι ἐκεῖνο, ἀπὸ τὸ ὁποῖο πρέπει νὰ φωταγωγεῖται ὅλος ὁ χριστιανικὸς κόσμος.

Ἡ πρώτη φάση ἢ καρπὸς τοῦ φωτός εἶναι ἡ ἀγαθῶσυνῃ. Κι ὄχι ἀπλῶς ἡ ἀγαθῶσυνῃ ἀλλὰ ἡ «πᾶσα ἀγαθῶσυνῃ». Ὁλόκληρη, σὲ ὅλη τὴν πληρότητα. Τὴν εἶδαμε σήμερον σὲ πρόσωπο τοῦ Πατριάρχου μας. Στὴν ὁμιλία του. Στὸν τρόπο, μετὰ τὸν ὁποῖο ἄρθρωνε τὶς λέξεις μία πρὸς μία. Στὸ ὅλο ὕψος του. Σὲ ὅλο τὸ χριστιανικὸ ἦθος του. Ἦσαν πᾶσα ἡ ἀγαθῶσυνῃ ἀπλωμένη σὲ ὅλη τὴν ἐμφάνιση καὶ παρουσία του.

Μὲ τέτοια παρόμοια ἀγαθῶσυνῃ, ὅσο δυσκολοκаторῶτη κι ἂν εἶναι, πρέπει νὰ χαράξουμε τὸ δρόμο μας, νὰ τὸν περπατοῦμε δὲ τόσο προσεκτικὰ, ὥστε οὔτε παραπατήματα οὔτε λοξοδρομήσεις νὰ σημειωθοῦν κατὰ τὴν Ἑλληνικὴ Ὁρθόδοξο χριστιανικὴ μας πορεία.

Εἶναι γνωστὸ βέβαια πὸς οἱ δρόμοι, πὸν ἀκολουθοῦμε στὴ ζωὴ δὲν περνοῦν ὅλοι ἀνάμεσα ἀπὸ φῶς. Περνοῦν κι ἀπὸ σκοτεινοὺς ἢ ἀπὸ μισοφροισμένους δόλιχους, πὸν εἶναι οἱ ἀνθρώπινοι λογισμοί. Σκοτεινότεροι ὅμως, καὶ γι' αὐτὸ πρὸς ἐπικίνδυνον, εἶναι οἱ δρόμοι πὸν περνοῦν ἀπὸ μαύρους ὑπολογισμοὺς ἢ καὶ παραλογισμούς, ὄχι ἀσυνήθιστους οἶσους σημερινούς ἀνθρώπους. Αὐτοὶ οἱ τελευταῖοι διάδρομοι γίνονται δαίδαλοι. Μέσα σ' αὐτοὺς χανόμαστε καὶ χάνουμε τὴ συναίσθηση τῶν δικῶν μας ἁμαρτιῶν, κακιῶν κι ἀδυναμιῶν, χωρὶς τὴν ἐλπίδα νὰ ἐξέλθου-

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 636 τοῦ ὑπ' ἀρ. 18/1990 τεύχους.

με ἀπὸ αὐτοῦς, ἂν δὲν ἐκπέμπει ἡ ἀγαθωσύνη τὸ φῶς της.

Αὐτοὶ δὲ οἱ ἄνθρωποι, ποὺ χάνονται χωρὶς τὸ καθοδηγητικὸ αὐτὸ φῶς εἴμαστε ἐμεῖς οἱ ἴδιοι, ποὺ ἀπὸ πολυσύνθετη ψυχρὴ σὺνθεση, ἐπηρεασμένοι ἀπὸ ἄλλους, τοὺς τὰχα διανοούμενους καὶ προσοδευτικούς, χάνουμε τὴν αἴσθησιν τοῦ ἑαυτοῦ μας, γινόμεστε μεμψιμοῖροι καὶ κακοὶ καὶ μὲ τὸν ἑαυτὸ μας καὶ μὲ τοὺς ἄλλους, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ σπρώχνουμε τὸν ἑαυτὸ μας καὶ τοὺς ἄλλους σὲ σκοτάδια πῶς θαθεῖα. Ἀπὸ αὐτὰ τὰ τρισθὰδα σκοτάδια μᾶς καλεῖ νὰ ἀνέλθουμε σὶδ φῶς τῆς χριστιανικῆς ἡμέρας ἢ φωνῆ τοῦ Θεοῦ καὶ ἢ κλήσιν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ποὺ μᾶς θέλει φωτόμορφους, γεμάτους ἀγαθωσύνη σὶς σχέσεις μας μὲ τοὺς ἄλλους.

Καθὼς σκεπτόμαστε αὐτὲς τὶς ἡμέρες γιὰ τὸ πῶς θὰ κάνουμε τὴν Κοινότητα, τὴν Ἐκκλησία καὶ τοὺς ἑαυτοὺς μας πῶς ἱκανοὺς νὰ ἐμπνεόνται καὶ νὰ ὀδηγῶνται ἀπὸ τὸ φῶς τῆς ἀγαθωσύνης, θὰ εἶναι πρὸς τὸ πνευματικὸ καὶ ἠθικὸ μας ὄφελος νὰ ψάξουμε μέσα μας γιὰ περισσότερο φῶς: φῶς πίστεως καὶ ἀρετῆς. Γιατὶ ἂν τὸ φῶς τὸ ἐν ἡμῖν σκότιος ἐστί, τὸ σκότιος πόσον; (Ματθ. 6,23).

Ἐὰς κάνουμε λοιπὸν πλήρη χρῆσιν τοῦ φωτός τῆς Ὁρθοδοξίας, ποὺ μᾶς προσφέρει πάντοτε ἢ μόνη πηγὴ του, τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο. Καὶ μὲ μιὰ δυνατὴ ἐσωτερικὴ παρόρμησιν, ποὺ μᾶς ἔρχεται ἀπὸ τὸ Ἁγιο Πνεῦμα, ἄς ἀπλώσουμε τὰ χέρια πρὸς τὸ φῶς καὶ τὶς ἐκλάμψεις του, ζωηρεύοντας πῶς πολλὴ τὴν ἐκλάμψιν τῆς ἀγαθωσύνης. Σὲ βαθμὸ ποὺ νὰ καταναγάξει τὸ πρόσωπό μας καὶ ὅλη μας τὴ ζωὴ. Τῆς ἀγαθωσύνης, ποὺ κατὰ τὸν Ἀπόστολο εἶναι ὁ πρῶτος καρπὸς τοῦ Πνεύματος, ὅπως ἄλλοτε τονίζεται σὶς ἐπιστολές του πρὸς τοὺς Ῥωμαίους 15, 14, πρὸς Γαλάτας 5, 22, πρὸς τοὺς Ἐφεσίους 5, 9 καὶ σὶ τὴ Β' πρὸς Θεσσαλονικεῖς 1, 11.

Σὰν Ἐκκλησία τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, τοῦ Ἀποστόλου τῶν Ἐθνῶν, τοῦ δικοῦ μας Προστάτου Ἀποστόλου, πρέπει νὰ δίνουμε προτεραιότητα σὶ τὴν ἀγαθωσύνη καὶ σὰν ψυχικὴ διάθεσιν καὶ σὰν πράξιν. Σὶ τὴν Ἐκκλησία μας δὲν ἔχει θέση οὔτε ἢ κακία οὔτε ἢ κατάκρισιν οὔτε ἢ ἐκδίκησιν οὔτε ἢ ἐχθρότητα. Τὴν πρῶτη θέση μετὰ τὴν ἀγιότητα ἔχει ἢ ἀγαθωσύνη, πᾶσα ἢ ἀγαθωσύνη, ὅχι μόνον μέρος της ἢ μόνον σὲ ὠρισμένες περιπτώσεις. Ἡ ἀγαθωσύνη θὰ μᾶς δώσει τὸ δικαίωμα νὰ ζητοῦμε ἀπὸ τοὺς ἄλλους ἀγαθωσύνη. Αὐτὴν τὴν ἀγαθωσύνη ποὺ ἐκτείνεται σὲ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους καὶ πρὸς τὴ φύσιν καὶ πρὸς τὰ ζῶα. Αὐτὴ τὴν ἀγαθωσύνη, ποὺ θὰ γέμιζε τὴν

κτίσιν ἀπὸ τὴ χαρὰ τῆς ἀποκάλυψιν τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, ποὺ τόσο περιμένει (Ῥωμ. 8,19). Καὶ μαζί μὲ τὴν κτίσιν, καὶ τὴν ψυχὴ ὅλων τῶν πιστῶν.

Ἡ ἀγαθωσύνη, λοιπὸν, καὶ μάλιστα ἢ πᾶσα ἀγαθωσύνη ποὺ εἶναι καρπὸς τοῦ Πνεύματος, ἄς εἶναι τὸ ζητούμενο ἀπὸ ὅλους μας. Ἐνα τέτοιο ἐπίτευγμα θὰ μᾶς βοηθοῦσε νὰ συνειδητοποιήσουμε τὴ χριστιανικότητά μας καὶ νὰ τὴν κάνουμε δείχτιν σὶ τὴν πορεία μας ἀνάμεσα ἀπὸ τὸ σημερινὸ κόσμον, ποὺ τὸν πνίγει μέσα σὶ τὸ αἷμα ἢ κοινωνικὴ ἐξαθλίωσιν καὶ κακία.

Μιὰ τέτοια ἀληθινὴ καὶ ἰσχυρὴ ἀγαθωσύνη θὰ μᾶς ἱκάνωνε νὰ ἀπλώσουμε τὰ χέρια μας σ' ἕνα ἄλλο καρπὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος: τὴ δικαιοσύνη. Τὴ δικαιοσύνη, ποὺ θὰ ἔπρεπε νὰ ἀρχίζει ἀπὸ τὸν ἔλεγχον τοῦ ἑαυτοῦ μας μὲ μιὰ δυναμικὴ προσπάθειαν αὐτογνωσίας. Εἶχε δίκαιον ὁ Προφήτης, δταν κήρυττε: «Δικαιοσύνην μάθετε οἱ ἐνοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς» (Ἡσ. 26,9). Ἡ κοινωνικὴ μας ἀγωγὴ εἶναι τέτοια σὰν νὰ μὴν ἔχουμε ἀκούσει ποτε τὴν ἐντολὴ αὐτὴ. Οὔτε καὶ φαίνεται δὲ ἀπὸ τὶς πράξεις μας, ὅτι τὴν ἔχουμε προσέξει ποτε, σὶ τὴν περιορισμένη ἔστω μελέτη μας τῆς Ἁγίας Γραφῆς. Μόνον ἢ δικαιοσύνη ἂν γίνετὶ πράξιν μπορεῖ νὰ μᾶς ὀδηγήσει σὶ τὸ δρόμον τοῦ φωτός, ὅπου ὀφείλουμε νὰ θαδίζουμε καὶ σὰν ἄτομα καὶ σὰν μέλη τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς κοινωνίας.

Οἱ πῶς πολλοὶ ἀπὸ ἐμᾶς σὶ τὴν ἀτομικὴ, οἰκογενειακὴ, κοινωνικὴ καὶ ἐθνικὴ μας ζωὴ μιλοῦμε γιὰ τὴ δικαιοσύνη, σὰν νὰ εἶναι κάτι ξένο ἀπὸ μᾶς, σὰν νὰ ἀφορᾷ μόνον τοὺς ἄλλους. Τὴ δικαιοσύνη τὴ θέλουμε δικαίωσιν γιὰ τὸν ἑαυτὸ μας. Αὐστηρὴ καὶ ἀδέκαστη προκειμένου γιὰ τοὺς ἄλλους. Δὲν ἀντιλαμβάνομαστε πῶς ἀδικοῦμε τὸν ἑαυτὸ μας, δταν τὸν σιεροῦμε ἀπὸ τὴ χριστιανικὴ εὐαισθησία καὶ διακριτικότητα ποὺ θὰ ἔπρεπε νὰ ἦταν κριτήρια, δταν κρίνουμε τοὺς ἄλλους. Γι' αὐτὸ καὶ μὲ πνιγμένη τὴ φωνὴ ἀπὸ ἄλλος ἔγραφε ὁ ψαλμοδός: «Ἐλεος καὶ ἀλήθεια συνήντησαν, δικαιοσύνη καὶ εἰρήνη κατεφίλησαν» (Ψαλμ. 84,11), ἀναφερόμενος σὶ τὴν ἔλλειψη ἐλέους καὶ ἀλήθειας ἀπὸ τὴν κρίσιν τῶν ἀνθρώπων. Ἐβλεπε πῶς γιὰ τοὺς συγχρόνους του τὰ κριτήρια ἔπρεπε νὰ εἶναι τὸ ἔλεος καὶ ἢ ἀλήθεια, ποὺ μόνον αὐτὰ θὰ μποροῦσαν νὰ φέρουν σὶς σχέσεις τῶν ἀνθρώπων δικαιοσύνη καὶ εἰρήνη. Πῶς ἐπομένως ἢ δικαιοσύνη, σὰν ἔννοια καὶ σὰν πράξιν, θρίσκει τὴ συμπλήρωσή της, δταν γίνετὶ κοινωνικὴ χριστιανικὴ δικαιοσύνη καὶ ἀρχίζει νὰ διέπει τὶς σχέσεις τῶν ἀνθρώπων, τῶν ἐθνῶν καὶ τῶν θρησκειῶν.

Δικαιοσύνη λοιπὸν ἄς μάθουμε «οἱ ἐνοικοῦντες

ἐπὶ τῆς γῆς». Εἶναι τὸ ἐπίταγμα τῶν καιρῶν. Τὸ κέλευσμα τοῦ Θεοῦ, γιὰ νὰ τεθεῖ τέραμα σὴν ἀνθαιρεσία καὶ τὴν ἀδικία. "Ὅλοι νὰ πιστέψουμε, πὼς ἡ δικαιοσύνη δὲν πρέπει νὰ ὑποχωρεῖ σὴν συμβιβαστικότητα ἢ τὴν ὁποιαδήποτε σκοπιμότητα, σὰν αὐτὴν πὸν παρουσιάζεται σὰν «σκοπὸς πὸν ἀγιάζει τὰ μέσα».

Σὰν χριστιανοὶ Ὁρθόδοξοι ὀφείλουμε νὰ δίνουμε σὴν δικαιοσύνη προτεραιότητα ὅταν συμβαίνει νὰ ἐκφέρουμε μεγαλόστομες κρίσεις γιὰ τὰ κοινοτικά, τὰ ἐθνικά καὶ τὰ ἐκκλησιαστικά μας πράγματα. "Ἄς ὀδηγούμαστε πάντοτε ἀπὸ τὴ θεομὴ σύσταση τοῦ Ἐυαγγελιστοῦ Ἰωάννου: «Τὴν δικαίαν κρίσιν κρίνατε» (Ἰωάν. 7,24).

Δικαιοσύνη, καὶ μάλιστα χριστιανική, εἶναι καιρὸς νὰ μάθουμε καὶ νὰ ἐφαρμόζουμε κι ἐμεῖς οἱ Ἕλληνες Ὁρθόδοξοι, ὅταν ξεκινῶμε γιὰ οἰαδήποτε πορεία κοινοτικῆς ἀνάπτυξης καὶ προόδου. Μὲ αὐτὸ τὸ πνεῦμα συντάχθηκαν οἱ ἱεροὶ κανόνες, ἀπὸ τοὺς ὁποίους πῆραν τὴν ἔμπνευσή τους τὰ συντάγματα, οἱ κοινοτικοὶ κανονισμοὶ καὶ οἱ ἐκκλησιαστικὲς διατάξεις, ὥστε ἀπόσκοπτα νὰ βαδίζουμε πρὸς τὰ ἐμπρός. Καὶ νὰ ἀφήνουμε πίσω μας τὶς ὅποιες θελητὲς ἢ ἀθέλητες παρανοήσεις καὶ παρερμηνεῖες, πὸν πολλὰς φορὲς ἀνέκοψαν τὴν προοδευτικὴ κοινοτικὴ μας συγκρότηση, λειτουργία καὶ δραστηριότητα.

Οἱ Γενικὲς Ἐκκλησιαστικὲς Συνελεύσεις, ὅπως λόγου χάριν ἡ παρούσα, θεσμοθετήθηκαν ἀπὸ τὶς Κοινοτικὲς μας μέσῳ τῶν ἀντιπροσώπων τους, γιὰ νὰ νομοθετοῦν διατάξεις μὲ χριστιανικὴ περίοια, πρόνοια καὶ φροντίδα. Τέτοιες διατάξεις πὸν νὰ συντελοῦν σὴν διαμόρφωση πειθαρχημένης ἐκκλησιαστικῆς ἐνότητας καὶ σὴν διασφάλιση τῆς ὁμαλότητος σὴν κοινοτικὴ μας ἐξέλιξη. Ἡ χρησιμότητα ἀλλὰ καὶ ἡ ἀξία τῶν ἀποφάσεων τῶν Κληρικολαϊκῶν μας συνελεύσεων καταδεικνύεται, ὅταν μὲ τὴ σωστὴ κατανόηση κι ἐφαρμογὴ τους ἐμπεδώνεται ἡ τάξη, κατοχυρώνεται ἡ νομιμοφροσύνη, παγιώνεται ἡ ἐνότητα σὴν ἐκκλησιαστικὴ μας ὀργάνωση κι ἀπαρτίζονται ἡ συνείδηση, ὅτι δὲν εἴμαστε σωματεῖο, ἀλλ' αὐτὸ καθεαυτὸ τὸ σῶμα τῆς Ἐκκλησίας πὸν εἶναι ὁ Χριστός. Ἡ ἐκκλησιαστικὴ μας κοινότητα χρειάζεται νὰ κάνει «πιστεύω» τῆς καὶ βίωμά της τὸ ὅτι δὲν εἴμαστε ξένοι καὶ πάροικοι, ἀλλὰ συμπολίτες τῶν Ἁγίων καὶ οἰκεῖοι τοῦ Θεοῦ, ἐποικοδομηθέντες ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων καὶ προφητῶν, ὄντος ἀκρογωνιαίου λίθου αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ (Ἐφ. 2, 19-21).

Μὲ τέτοια ὀλοκληρωμένη χριστιανικὴ αὐτογνωσία θὰ μπορούσαμε χωρὶς κανένα δισταγμὸ καὶ φόβο νὰ

μυθῶμε σὸν δρόμο τοῦ φωτός καὶ θαρρετὰ καὶ μὲ βῆμα σταθερὸ νὰ δρασκελίσουμε τὸ κατώφλι τοῦ ΚΑ' αἰῶνα μὲ παλμὸ τραγουδιστό, συνταιριασμένο ἀπὸ τὴ συγχορδία, συνεχῶς ἀνανεουμένων τῶν ἐκκλησιολογικῶν ἐννοιῶν καὶ βιωμάτων. "Ἔτσι θὰ δικαιώνουμε τὴν προσδοκία τῶν ἐπερχομένων γενεῶν καὶ θὰ ἀποφεύγουμε τὴν ἐνδικὴ μισθαποδοσία γιὰ κάθε τυχὸν παράδοση καὶ παρακὴ τῶν διατεταγμένων (Ἐβρ. 2,3).

«Ὡς τέκνα φωτός», λοιπὸν, «περιπατεῖτε». Αὐτὸ εἶναι τὸ σύνθημά μας. Τὸ δὲ «ἐν πάσῃ ἀγαθωσύνῃ καὶ δικαιοσύνῃ καὶ ἀληθείᾳ» τὸ μέτρο μας. Τὸ 2000 δὲν ἀπέχει πολὺ. Βραχὺς ὁ δρόμος ὡς ἐκεῖ. Τραχὺς ὅμως καὶ δύσβατος. Τὸν κάνει τραχύτερο ἀκόμη ἡ τάση πὸν ἔχουμε νὰ τὸν ἀποφεύγουμε στὰ δυσκολοπέραστα σημεῖα του. Κι ὄχι μονάχα νὰ τὸν ἀποφεύγουμε, ἀλλὰ νὰ τὸν ἀποφεύγουμε ψευδόμενοι σὸν ἐαυτὸ μας, ἀφοῦ δὲν ἔχουμε μάτια γιὰ τὴν ἀλήθεια. Φοβόμαστε, γιὰτὶ δὲν εἴμαστε ἔτοιμοι νὰ τὸν διαβοῦμε «ἐν πάσῃ ἀγαθωσύνῃ καὶ δικαιοσύνῃ καὶ ἀληθείᾳ». Κι ὅμως θὰ τὸν διανύσουμε, ἔστω καὶ σέροντας τὰ βήματά μας. Αὐτὸ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸ βαθμὸ τῆς ἐτοιμότητός μας. Οἱ δρόμοι τῆς χριστιανικῆς ζωῆς δὲν εἶναι εὐκόλοι οὔτε ἴσοι. "Ἄν ἦταν, ὁ Ἡσαΐας δὲν θὰ ἐφώναζε τὸ «εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ» (Λουκ. 3,5) οὔτε τὴν ἀνάγκη νὰ μετατραποῦν «οἱ σκολιοὶ σὲ εὐθείες». Ἰδιαίτερα, ὅταν οἱ δρόμοι αὐτοὶ περνοῦν ἀπὸ θουνά, πὸν στήνονται ἀπὸ χίλιων εἰδῶν ἰδεολογικὰ καὶ θρησκευτικὰ ἀναχώματα. Αὐτὰ γιὰ νὰ ἰσιώσουν χρειάζεται ὑπεύθυνη, συνειδητὴ, προσωπικὴ ἐργασία. Κι ἐμεῖς οὔτε τὴν προθυμία ἔχουμε οὔτε τὸ θάρρος νὰ ἀναμετρηθοῦμε μὲ τὴν πραγματικότητα. Ἀκόμη κι ὅταν τὸ βλέπουμε κατακάθαρα πὼς τὸ καθήκον μας εἶναι τὸ «ἀληθεύοντες ἐν ἀγάπῃ» ὁ ἕνας πρὸς τὸν ἄλλον.

Πόσο μακρὰ ὅμως στεκόμαστε ἀπὸ τὴ σωστὴ θεώρηση τοῦ δυσχερέστατου αὐτοῦ χρέους. Δὲν φαίνεται νὰ μᾶς συγκινεῖ ἡ σκέψη τοῦ πὼς θὰ πορευθοῦμε πρὸς τὸν ΚΑ' αἰῶνα. Οὔτε νὰ μᾶς ἀνησυχεῖ τὸ «τί τέξεται ἡ ἐπιούσα». Ἡ ἐπιβίωσή μας σὰν Ἐκκλησίας σὸν ΚΑ' αἰῶνα καὶ πέρα ἀπὸ αὐτὸν εἶναι κάτι, πὸν χρειάζεται πολλὴ σκέψη, σειρὰ ἀπὸ συσκέψεις, γιὰτὶ δὲν ἀποκλείεται κάποτε νὰ ὑποτινησθεῖ ἡ ἰδιαιτερότητα κι ἡ λειτουργικὴ καὶ μωστηρικὴ παράδοση τῆς Ἐκκλησίας μας. "Ἄς ἰδοῦμε, λοιπὸν, κατὰματα τὴν πραγματικότητα καὶ τὴν ἀλήθεια χωρὶς φωνὲς ὑστερικῆς ἢ ἀνεύθυνους συντηρητισμοῦς ἢ φιλελευθερισμοῦς. "Ἄς μὴ μᾶς διαφεύγει ἡ προειδοποίηση τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, ὅτι «ἐκάστου τὸ

ἔργον φανερόν γενήσεται... ἢ γὰρ ἡμέρα δηλώσει αὐτό» (Κορ. 3,13).

Ἡ ἀλήθεια σὰν λόγος καὶ σὰν πράξη ἔχει τὴ δύναμη νὰ μᾶς λυτρῶνει ἀπὸ τὴν ψευδαίσθηση καὶ τὴν ψευδολογία. Ὅσοι θέλουν καὶ ζητοῦν καὶ ἀπὸ τοὺς ἄλλους νὰ ζοῦν τὴν ἀλήθεια, ὀφείλουν νὰ τὸ κά- νουν οἱ ἴδιοι μὲ ἀναπεπταμένο τὸ πρόσωπο, φωτισμέ- νο ἀπὸ τὸ Πνεῦμα, τὸ «φωτίζον πάντα ἄνθρωπον ἐρ- χόμενον εἰς τὸν κόσμον» (Ἰωάν. 1,9). Καὶ ἀσκία- σιο ἀπὸ τὴ «σκιά τοῦ νόμου» (Ἐβρ. 10,1) ἢ τὰ σύν- νεφα ἀμφίβωλον ἢ δίβωλον λογισμῶν (Λουκ. 24, 17). Ἄς σταθῶν μπροστὰ στὴν ἀλήθεια μὲ τὸ πρόσω- πο τηλαυγές, ὅπως θὰ ἔλεγε ὁ Πίνδαρος.

Εἶναι καιρός, εἶναι καθήκον μας, νὰ καταπια- στοῦμε ἀποφασιστικά μὲ τὸ θαρραλέωτερο ἀπὸ ὅλα τὰ ἐγχειρήματα: Νὰ ἀρρωσταθῶμε μὲ θέληση καὶ ἀποφασιστικότητα καὶ στέκοντας ἐπάνω σὲ γερὰ ἔ- δαφος τῆς ἀλήθειας νὰ ἀρχίσουμε τὸ βᾶδισμά μας μὲ πλήρη συναίσθηση τῶν εὐθυνῶν μας «ὡς τέκνα φωτός... ἐν πάσῃ ἀγαθῶσυνῃ καὶ δικαιοσύνῃ καὶ ἀ- ληθείᾳ».

Τὰ προβλήματα ἐσωτερικῆς ἐνότητος, ἀναθεώρη- σης κατὰστατικῶν ἢ κανονισμῶν, ἢ προσαρμογῆ, ἢ ὑποταγῆ σὲ γράμμα καὶ τὸ πνεῦμα τῆς ἐκκλησια- στικῆς καὶ ἐθνικῆς μας ἐνότητος, ἢ βαθύτερη πνευ- ματικότητα τῶν κοινοτικῶν μας θέσεων, ἢ διαφανέ- στερη καὶ ἠθικώτερη προσωπικὴ καὶ κοινοτικὴ πολι- τεία, ἢ οικονομικὴ καὶ ἀκαδημαϊκὴ ἐπάροχια γιὰ τὰ ἐκκλησιαστικά καὶ ἐκπαιδευτικά μας ἰδρύματα, ἢ πλη- ρέστερη διαφώτιση, ἢ διδασκαλία καὶ οἰκοδομὴ τῶν πιστῶν μὲ μελετημένο καὶ ἐμπνευσμένο κήρυγμα, κα- θῶς καὶ ἡ ραδιοφωνικὴ καὶ τηλεοπτικὴ πληροφόρηση τῆς διακονίας μας πρέπει νὰ εἶναι ἀπὸ τίς πρώτες προτεραιότητες τῶν ἐνδιαφερόντων μας.

Ἡ συμπράταξις τῆς Ἐκκλησίας καὶ κοινωνίας σὲ μιὰ κοινὴ ἀντιμετώπιση τῶν πνευματικῶν καὶ ἠθι- κῶν κακῶν τῆς ἐποχῆς μας. Ἡ συνεργασία Ἐκκλη- σίας καὶ οἰκογένειας στὴ μάχη τῆς ἐπικράτησης τῆς θρησκευτικῆς ἐνότητος σὰν ρυθμιστῆ τῶν πράξεων μας. Ἡ ἱεραποστολή, ἡ θρησκευτικὴ ἀγωγή, ἡ παι- δεία, ἡ ἐκκλησιαστικὴ μουσικὴ καὶ συμπροσευχή. Ἡ θεμελίωση τῆς νεολαίας πάνω σὲ ἀρραγῆ ἑλληνορθό- δοξὴ ταυτότητα. Ἡ ἐκκλησιαστικὴ καὶ διεκκλησια- στικὴ δραστηριότητα γιὰ τὰ παγκόσμιος σημασίας προβλήματα, ὅπως ἡ κοινωνικὴ δικαιοσύνη καὶ ἡ κα- ταπολέμησις τῶν μωρίων κακῶν τοῦ σημερινοῦ ἀμο- ραλισμοῦ, ὅλα αὐτὰ δὲν τακτοποιοῦνται μὲ ἄρθρα στὶς ἐφημερίδες οὔτε μὲ τὴ δημιουργία κινήσεων ἢ κινή- μάτων μὲ ἐντυπωσιακὰ ὀνόματα καὶ συνθήματα, ἀλ-

λά μόνο μὲ στροφές καὶ τομές ποὺ θὰ ἐπιβάλλει ἡ βαθεῖα ἀντικειμενικὴ μελέτη καὶ συζήτηση κάτω ἀπὸ τὸ φῶς τῆς ἀλήθειας ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ.

Σὲ ἀνάλυση, παρουσίαση, ἀντικειμενικὴ θεώρη- ση, σὲ βάθος μελέτη καὶ συλλογικὴ δράση καὶ ἀντί- δραση πρὸς αὐτὰ καλούμεθα ὅλοι μας κατὰ τὴ δε- καετία αὐτὴ ποὺ ἀπομένει γιὰ τὴ συμπλήρωση τοῦ Κ' αἰῶνα. Σὲ μᾶς ὅλους ἀπομένει τὸ χρέος νὰ ἀσχο- ληθοῦμε εἰδικὰ μὲ τὴ μελέτη τοῦ πῶς θὰ κάνουμε βίωμά μας τὸ σύνθημα αὐτῆς τῆς Συνέλευσης.

Τὸ χαίρομαι πολὺ, ποὺ τὸ σύνθημα αὐτὸ τὸ ὑψώ- νει ὅλο φῶς μπροστὰ στὰ μάτια μας ἡ Ἐκκλησία μας σήμερα ἐδῶ κάτω ἀπὸ τὴν εὐλογία τοῦ Πατριάρ- χη μας. Καὶ μάλιστα (πόσο ταιριαστὰ) στὴν πρωτεύου- σα τῆς χώρας μας, ποὺ ξεκίνησε μὲ σύνθημά της τὸ «ἐμπιστευόμαστε τὸν ἐαυτὸ μας στὸ Θεόν».

Πόσο χαίρομαι ἀλήθεια, ποὺ μᾶς ἀπευθύνει ἡ Ἐκκλησία μας τὴν παρότρυνση αὐτὴ στὴν ἀρχὴ τοῦ Ἰουλίου, τοῦ πιὸ ζεστοῦ μήνα τοῦ ἔτους. Θὰ ἤθελε πολὺ νὰ ἴδει μὲ πόσο ἰδρώτα θὰ ποτίσουμε τὸ σύν- θημα «ὡς τέκνα φωτός περιπατεῖτε...» γιὰ νὰ γίνει μιὰ μέρα καρπὸς τοῦ πνεύματος καὶ ἀληθινὸ βίωμα.

Δοξολογῶ τὸ Θεό, ποὺ κάτω ἀπὸ τὴ θεϊκὴ μα- τιά Του καὶ τὴν πατρικὴ ἐποπτεία τοῦ Πατριάρχη μας ξεκινοῦμε «κατὰ σκοπὸν διώκοντες» τὴν πνευ- ματικὴν μας ὠρίμανση μέσα στὰ πλαίσια τῆς ἐκκλη- σιαστικῆς καὶ πολιτιστικῆς μας παράδοσης.

Ἄς θυμόμαστε, ἀδελφοὶ καὶ τέκνα ἐν Χριστῷ προσφιλεῖ, πῶς τὸ σύνθημα, ποὺ μᾶς δίνεται σήμερα ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία μας ἐδῶ στὴν Ἀμερικὴ, τὴ Βό- ρεια καὶ τὴ Νότια εἶναι κέλευσμα ἱστορικὸ, ποὺ μᾶς συστρατεύει σὲ μιὰ πορεία φωτός μὲ προβολεῖς τὴν ἀγαθῶσυνῃ, τὴ δικαιοσύνη καὶ τὴν ἀλήθεια.

Παναγιώτατε, ὡς ἐδξαριστῶ, ὡς ἐδξαριστοῦμε ὅλοι μας ποὺ προσεύχεσθε μαζί μας στὶς ἱστορικὲς αὐτὲς σιγμές. Σᾶς παρακαλοῦμε νὰ μᾶς θυμᾶστε πάντα στὶς πρὸς τὸν Κύριον ἐντεύξεις Σας. Σ' ἐμᾶς ἐδῶ εἶναι καὶ θὰ παραμείνει δλόφρηξη ἢ προσευχή. Αὐτὴ ποὺ θὰ ψάλομε τώρα γιὰ νὰ ἀπηγεῖ μέσα Σας καὶ μετὰ τὴν ἐπιστροφή στὴν καθέδρα Σας. Τὴν προσευχή, ποὺ μὲ εὐλάβεια, ἀγάπη καὶ ἀφοσίωση συγνὰ ἀναπέμπουμε:

Δημητρίου τοῦ Παναγιωτάτου καὶ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου πολλὰ τὰ ἔτη!».

(Συνεχίζεται)

I. M. ΧΑΤΖΗΦΩΤΗΣ

Δ) γτῆς τοῦ Γραφείου Τύπου τῆς Ἱ. Συνοδου

Ἐπιστολαὶ πρὸς τὴν «Ἐκκλησίαν»

ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ ΑΘΩΝΙΑΔΟΣ ΣΧΟΛΗΣ — ΤΙΜΟΘΕΟΣ ΠΑΠΑΜΙΧΑΗΛ

Ἀξιότιμον Κύριον
 Εὐάγγελον Θεοδώρον
 Ὁμότιμον Καθηγητὴν
 Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανμορίου Ἀθηνῶν
 καὶ Διευθυντὴν τοῦ Περιοδικοῦ «Ἐκκλησία»
 Ἐ ν τ α ὕ θ α

Ἀγαπητέ μου Ἀδελφικὲ φίλε,
 καὶ Ἐλλογιμώτατε Ὁμόσχολε
 Κύριε Καθηγητά,

Κατὰ τὴν ὀλιγόλεπτον συζήτησίν μας εἰς τὸ Γραφεῖόν σας τοῦ περιοδικοῦ «Ἐκκλησία», τὸ ὁποῖον ἐπαξίως διευθύνετε, ὅτε κατ' ἀρχὰς τοῦ παρελθόντος μηνὸς Νοεμβρίου ἐ.ἔ. Σᾶς ἐπεσκέφθην καὶ Σᾶς προσέφερα «Τιμῆς ἔνεκεν» τὸ μικρὸν βιβλίον μου «Χρονικὸν κ.λπ.», ἐνεθυμήθημεν τὰ φοιτητικὰ μας χρόνια καὶ μάλιστα ἐμνημονεύσατε ἀρκετὰ ὄνόματα γνωσῶν μας φοιτητῶν κατὰ σειρὰν ἐπιτυχίας, ἐν οἷς καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ἀειμνήστου Ἀρχιμανδρίτου Τιμοθέου (Μιχαήλ) Παπαμιχαήλ, ὡς δευτέρου ἐπιτυχόντος μετὰ ἀπὸ Σᾶς, τὸν πρῶτον.

Ἡ ἀνάμνηση, ἀγαπητέ, τοῦ κληρικοῦ τούτου, ὁ ὁποῖος ἀπεβίωσε, νέος ἔτι ὢν, εὐρισκόμενος ἐν Γαλλίᾳ δι' ἀνωτέρας θεολογικᾶς σπουδᾶς, βαθύτατα μετ' ἐπιτυχίας, ἀλλὰ καὶ ἐσᾶς ὁμοίως, ὡς ἀντελήφθην, ἐκ τοῦ θανμασμοῦ σας πρὸς τὸν ἐξαιρετικὸν τούτον συμφοιτητὴν μας, κληρικόν.

Καὶ ἐπειδὴ αἰσθάνομαι φιλικὴν καὶ ἀδελφικὴν ἐποχρέωσιν νὰ συμβάλω εἰς τὴν μεταξὺ τῶν συμφοιτητῶν ἀδελφῶν μας διατήρησιν τῆς ἀγαθῆς μνήμης τοῦ μακαριστοῦ ἀδελφοῦ Τιμοθέου Ἀρχιμανδρίτου Παπαμιχαήλ μεθ' οὗ εἶχον τὴν εὐτυχίαν νὰ συνδεθῶ μετὰ τῆς ἐν Χριστῷ ἀγάπης καὶ ἐκτιμῆσεως νὰ συναναστρέφωμαι καὶ συνδιαιτῶμαι μετ' αὐτοῦ ἐπὶ μίαν πενταετίαν ὡς συμμαθηταὶ καὶ οἰκότεροφοι τοῦ ἐν Ἀγίῳ Ὁρει - Ἀθῶ οἰκοτροφείου τῆς κατὰ τὰ ἔτη 1930 - 1931 ἐπανιδρυθείσης, τῆς περιφήμου πάλαι ποτὲ διαλαμπράσης Ἀθωνιάδος Ἱερατικῆς Σχολῆς, σπουδάζοντες ἐν αὐτῇ, Σᾶς προσφέρω μετὰ χαρᾶς μίαν ἀναμνηστικὴν φωτογραφίαν μας ληφθεῖσαν τὸν Ἰούνιον τοῦ 1935 ἐν Καρναῖς Ἀγίου Ὁρους -

Ἀθῶ ὅπου ὡς γνωστὸν εὐρίσκεται καὶ λειτουργεῖ ἡ Ἱερατικὴ αὕτη Σχολή.

Ἐβγάλαμεν τὴν φωτογραφίαν αὐτὴν εἰς ἀνάμνησιν τοῦ εὐτυχοῦς γεγονότος τῆς ἀποφοιτήσεώς μας ἐκ τῆς Σχολῆς ταύτης, ἔχοντες ἀνὰ χεῖρας τὸ ἀπολυτήριόν του ἕκαστος ἐξ ἡμῶν.

Εἰς τὸ μέσον τῆς φωτογραφίας εἰκονίζομαι ὁ ὑποφαινόμενος, ἐκ δεξιῶν μου δὲ εἰκονίζεται ὁ ἀειμνήστος Τιμόθεος Παπαμιχαήλ.

Σημειωτέον δὲ ὅτι οἱ εἰκονιζόμενοι πέντε συμφοιτηταὶ εἴμεθα οἱ πρῶτοι ἀπόφοιτοι τῆς ἐπανιδρυθείσης ὡς ἄνω Σχολῆς, κατόπιν πενταετοῦς φοιτήσεώς μας ἐν αὐτῇ.

Εἰς τὴν ἐν λόγῳ φωτογραφίαν ἰστάμεθα καὶ εἴμεθα οἱ ἐξῆς:

Εἰς τὸ μέσον τῆς φωτογραφίας εἰκονίζομαι ἐγὼ ὁ ὑποφαινόμενος, ὡς ἀδελφὸς καὶ διάκονος τότε τῆς Ἱερατικῆς Μονῆς Μεγίστης Λαύρας Ἀγίου Ὁρους, (κατὰ κόσμον Εὐάγγελος Μανούκιος). Δεξιόθεν ἐμοῦ εἰκονίζεται ὁ ἀειμνήστος Τιμόθεος (Μιχαήλ κατὰ κόσμον) Παπαμιχαήλ, δόκιμος τῆς Ἱ. Μονῆς Κουιλουμοσίου καὶ μετ' αὐτὸν εἰκονίζεται ὁ Συνέσιος (Κτενᾶς τὸ κατὰ κόσμον ἐπώνυμον αὐτοῦ) μοναχὸς τῆς Ἱ. Μονῆς Φιλοθέου. Ἐξ ἀριστερῶν μου εἰκονίζεται ὁ πατὴρ Ὀνούφριος, μοναχὸς καὶ ἀδελφὸς τῆς Ἱ. Μονῆς Μεγίστης Λαύρας Ἀγίου Ὁρους καὶ τέλος παρ' αὐτὸν ὁ πατὴρ Δαμασκηνός, διάκονος καὶ ἀδελφὸς τῆς Ἱ. Μονῆς Δοχειαρίου Ἀγίου Ὁρους.

Ὁ ἀειμνήστος Ἀρχιμανδρίτης Τιμόθεος Παπαμιχαήλ, πεπρωτισμένος μετὰ πολλὰς ἀρετὰς, διεκρίνετο διὰ τὴν ἀγάπην του πρὸς τὸν Μοναχικὸν Βίον καὶ

ΠΤΥΧΕΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙ ΑΓΙΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ ΣΤΗΝ ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ*

Τοιοιτοτρόπως συγκεκριμενοποιούνται οι μεγάλες γραμμές μιᾶς Ἐκκλησιολογίας τῆς κοινωσίας. Μέσα στην ὄντολογικὴ ἐνότητα τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ, ὅπου ὅλοι εἴμεθα μέλη, τὸ Πνεῦμα μεταβάλλει τὰ πρόσωπα, καθαγιαίνει καθένα μέσα στην ἰδιαιτερότητά του, μέσα στην μοναδική του κλήση. Διότι κατὰ τὴν Πεντηκοστή, ὅπου ὅλοι οἱ μαθητὲς ἦσαν συγκεντρωμένοι, οἱ γλώσσες τοῦ πυρός «ἄφθησαν αὐτοῖς διαμεριζόμεναι, καὶ ἐκάθισαν ἐφ' ἓνα ἕκαστον αὐτῶν» (Πράξ. 2,4). Ἐν τῷ Χριστῷ καὶ ἐν τῷ Πνεύματι, κατ' εἰκόνα τῆς Τριάδος, ὁ καθένας καλεῖται νὰ γίνῃ διακοινωνικὸ πρόσωπο, πού θὰ μετέχει στην θεανθρώπινη ζωὴ τὴν ὁποῖαν μᾶς παρέχουν τὰ Μυστήρια. Μέσα στὸ Πνεῦμα ἢ ἴδια ἢ Ἐκκλησία καλεῖται νὰ γίνῃ ἓνας ὁργανισμὸς πίστεως καὶ ἀγάπης.

Ἡ Γραφή καὶ ἡ Παράδοσις σχεδὸν ταυτίζονται τὸ Πνεῦμα μετὰ τὴν Κοινωνία. Στὸν καθένα (κατὰ τὸ μέτρο τοῦ ριζώματός του μέσα στην κοινωνία «τῶν Τιμίων Δώρων» καὶ «τῶν Ἀγίων») ἡ κοινωνία αὐτὴ ἀποβαίνει «καθολικὴ συνείδησις», συνείδησις συμφώνως μετὰ τὴν πληρότητα μιᾶς Ἀληθείας πού εἶναι ἡ Ἀγάπη.

Διὰ τοῦτο καὶ ἡ Ἐγκύκλιος ἐπιστολὴ τῶν Ἀνατολικῶν Πατριαρχῶν, τὸ 1848, ὑπενθύμισε ὅτι ἔάν οἱ Ἐπίσκοποι εἶναι οἱ «κριτὲς» τῆς Ἀληθείας, ὅλοι οἱ πιστοὶ πρέπει νὰ εἶναι οἱ «ἀσπίδες» τῆς, οἱ ἐνσυνείδητοι ὑπερασπιστὲς τῆς. Ἡ πνευματικὴ ἐξουσία, λοιπόν, δὲν δύναται νὰ λειτουργήσῃ παρὰ μόνον σὲ πλήρη συμφωνία μετὰ τὴν ὀλικὴ συνείδηση τῆς Ἐκκλησίας.

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 644 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 18/1990 τεύχους.

τὴν μελέτην τῶν Ἀγίων Γραφῶν καὶ τῶν συγγραμμάτων τῶν Ἀγίων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ εἰρημένος Ἀρχιμανδρὴς ἐπέτρεξε νὰ ἰδρῶσει ἐντὸς τῆς Ἱερατικῆς Σχολῆς ὁμάδα Μελετητῶν τῆς Ἀγίας Γραφῆς.

Τοῦτα Σᾶς γράφω, ἀγαπητὲ ἐν Πνεύματι ἀδελφέ, γνωρίζων τὴν καλὴν καὶ ἀγαθὴν διάθεσιν καὶ ἐκτίμησιν, ἣν τρέφετε πρὸς τὸν Ἱερόν Κλήρον καὶ τὸν Μοναχισμόν καὶ ἰδιαιτέρως πρὸς τὸ Ἅγιον Ὄρος.

Ταῦτα ἱστορῶ πρὸς ὑμᾶς ἐπὶ τῇ ἐνκαιρίᾳ τῆς συμπληρώσεως ἐξηκονταετίας ἀπὸ τῆς ἐπανιδρύσεως

Διὰ τοῦτο καὶ ὠρισμένες σύνοδοι ἀπερρίφθησαν, ἐνῶ ἄλλες τοπικαὶ σύνοδοι ἐγνώρισαν τὴν καταξίωση τῆς διδασκαλίας τους στὸ σύνολο τῆς Ἐκκλησίας.

Ταυτοχρόνως, ἡ κοινωνία αὐτὴ ἐν τῷ Πνεύματι πρέπει νὰ εἶναι ἡ Κοινωνία τῶν τοπικῶν Ἐκκλησιῶν, ὑπὸ τὴν ἰδιότητά τους ὡς εὐχαριστιακῶν συνάξεων. Ἡ κοινωνία αὐτὴ ὁργανώνεται γύρω ἀπὸ μία ἱεραρχία τῶν κέντρων τῆς ἐνότητος», Μητροπόλεων, Πατριαρχείων, τοῦ κάθε χώρου πού ἔχει ἀναλάβει τὴν διακονία τῆς κοινωσίας, οὕτως ὥστε νὰ μὴ ἐπέλθει ἀπομόνωσις τῶν τοπικῶν Ἐκκλησιῶν.

Διαφυλαγμένη μέσα στὸ χρόνο, ἡ Ἐκκλησιολογία τῆς κοινωσίας ἐκφράζεται μέσα στην ἀλήθεια τῆς Παράδοσης. Ἡ Παράδοσις εἶναι ἡ ζωὴ τοῦ Πνεύματος μέσα στὸ ἐκκλησιαστικὸ Σῶμα τοῦ Χριστοῦ, εἶναι ἡ «πνευματοσφαῖρα» πού ἐπιτρέπει νὰ διακρίνομε τὴν Ἀποκάλυψη καὶ νὰ δώσουμε μιὰ πιστὴ μαρτυρία περὶ τῆς κοινωσίας μέσα στὶς μεταβλητὲς συντεταγμένες τῆς Ἱστορίας. Ἀπὸ ἐδῶ πηγάζει ἡ σημασία (μέσα στην Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία) τῆς ἐννοίας τοῦ «Πατρός», εἴτε στὸ διανοητικὸ εἴτε στὸν ἀσκητικὸν χῶρον, οἱ ὁποῖοι ἄλλωστε εἶναι ἀδιαίρετοι διότι ἡ ἀληθινὴ θεολογία δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι παρὰ μία μυστικὴ θεολογία. Ἡ συμφωνία τῶν Πατέρων καὶ τὸ πνεῦμα τους, μᾶς εὐαισθητοποιῶν στην μυστικότητα τῆς Παράδοσης. Γι' αὐτὸ δὲν μποροῦμε νὰ ἀγνοήσουμε τὶς μέγιστες ἐκφράσεις τῆς Παράδοσης αὐτῆς καὶ κυρίως τοὺς κανόνες πίστεως Ἐπτὰ Οἰκουμενικῶν Συνόδων. Μιὰ τέτοια ἀγνόησις θὰ ἐσήμαινε ἄρνηση ὅτι ὁ Χριστὸς ἀνέστη, ὅτι ἐνίκησε τὴν φθορὰ καὶ τὴν ἀνακολουθία τῆς Ἱστορίας, θὰ ἐσήμαινε ἀποκοπὴ ἀπὸ τὸν μεγάλο πο-

τῆς παλαιφαίου καὶ πάλαι ποτὲ διαλαμψῆς πνευματικῆς ἡμῶν τροφῆς Ἀθωνιάδος Σχολῆς, ἣς σπουδαστῆς καὶ ἀπόφοιτος ἐπῆρξε ὁ ἀείμνηστος ἀδελφὸς Ἀρχιμανδρὴς Τιμόθεος Παπαμιχαήλ, οὐτινος ἡ φωτογραφία ἐπιρροωνεῖ τὴν ἐν ἡμῖν ἀνάμνησιν αὐτοῦ, καὶ οὐτινος ἡ μνήμη ἔστω αἰωνία.

Διατελῶ μετ' ἐξαιρέτου τιμῆς καὶ ἀπειρου ἀγάπης,

Ὁ ἐν Χριστῷ ἀδελφός

Ἀρχιμ. ΕΥΔΟΚΙΜΟΣ ΜΑΥΡΙΚΗΣ

ι. Προϊστάμενος Ἱ. Ν. Ὁσίου Μελετίου Σεπολίων

ταμό τῆς ζωῆς καὶ τῆς κοινωνίας τῶν Ἁγίων, ποταμὸ πού ἀποτελεῖ τὴν Διαθήκη τοῦ Πνεύματος.

Ἡ πίστις αὐτὴ πρέπει νὰ εἶναι δημιουργικὴ, διότι, λέγει ὁ Ἅγιος Εἰρηναῖος Λυδῶνος, ἡ πίστις πού φυλάσσεται προσεκτικῶς «σὰν ἓνα ποτὸ ἀξίας μέσα σ' ἓνα πολύτιμο βάζο καὶ ἀνανεώνεται ἀλλὰ καὶ ἀνανεώνει τὸ βάζο πού τὸ περιέχει»¹⁰. Ἡ Παράδοσις προσβλέπει, ἐπίσης, πρὸς τὸν ἐρχόμενο Χριστό, καὶ τὸ Πνεῦμα, ἐνούμενο μὲ τὶς πάντοτε καινούργιες δημιουργίες, ἐμπνέει ἀπὸ γενεὰ σὲ γενεὰ καὶ ἀπὸ πολιτισμὸ σὲ πολιτισμὸ, ἓνα «Ἄσμα Ἀσμάτων» πού οὐδέποτε τερματίζεται. Ἡ «πατρότης», τὴν ὁποία τιμοῦμε στὴν Ἐκκλησία, εἶναι μία γόνιμος πατρότης.

Ὁ σκοπὸς τῆς Χριστιανικῆς ζωῆς ἐμφανίζεται, λοιπόν, ὡς μία ἀπόκτησις τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ἡ Μυστηριακὴ χάρις, εὐσυνειδήτως ἀφομοιωμένη ἀπὸ τὴν ἄσκησι καὶ τὴν προσευχὴ, προκαλεῖ ὀλίγον τὴν «πνευματικοποίηση» τῆς καρδιάς, τοῦ κέντρου αὐτοῦ ὅπου συγκεφαλαιώνεται ὅλη μας ἡ ὑπαρξις καὶ ὅπου ὅλες οἱ δυνάμεις μας συγκεντρώνονται μέσα στὴν δοξολογία καὶ στὴν ἀγάπη. Μία ἰδιαίτερη «εὐαισθησία» ξυπνᾷ μέσα στὸν ἄνθρωπο ἡ ὁποία δὲν εἶναι αἰσθητοῦ χαρακτήρος, ἡ «εὐαισθησία τοῦ Πνεύματος», ἡ δυνατότης νὰ «αἰσθανθοῦμε τὸν Θεὸ» πέρα ἀπ' ὅλα καὶ στὸ βάθος ὄλων. Τὸ Πνεῦμα ἐνεργοποιεῖ μέσα μας τὴ Χάρη τοῦ βαπτίσματος, μᾶς ὁδηγεῖ μέσα ἀπὸ ἀλλεπάλληλους θανάτους καὶ ἀναστάσεις, μᾶς «ἐνδύει» μὲ τὸν Χριστὸ τῆς «Κενώσεως», ἀκολούθως δὲ μὲ τὸν Χριστὸ τῆς Μεταμορφώσεως. Στὴν μοναστικὴ παράδοσι, τὸ πνευματικὸ στοιχεῖο ἐμφανίζεται τοιοῦτοτρόπως ἀναπόσπαστα ὡς «σταυροφόρο» καὶ «πνευματοφόρο», ἐκεῖνο πού φέρει τὸν σταυρὸ καὶ τὸ πνεῦμα. Ἡ «μνήμη τοῦ θανάτου» ἀποβαίνει «μνήμη τοῦ Θεοῦ», ὁ ὁποῖος σαρκῶνται καὶ «γενέται θανάτου» γιὰ νὰ μᾶς ἀπελευθερώσει. Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, εἰς τὰ πρόσωπα πολλῶν μεγάλων ἀσκητῶν τῆς, γνωρίζει ἓνα «βάπτισμα τοῦ Πνεύματος», τὸ ὁποῖο εἶναι ἡ ἀπόκτησις προσωπικῆς συνειδήσεως τῆς βαπτισματικῆς χάριτος. Τὸ «βάπτισμα» αὐτὸ «τοῦ Πνεύματος» λαμβανόμενο μέσα σὲ μιὰ ἐξαιρετικὴ ταπεινώσι, ταυτίζεται μὲ τὸ «δῶρο τῶν δακρύων» τῆς μετανοίας ἔπειτα δὲ τῆς εὐγνωμοσύνης καὶ τῆς χαρᾶς, τῶν «ἀσκητικῶν δακρύων» πού ἀποβαίνουν «πνευματικὰ δάκρυα» καὶ τὰ ὁποῖα προσφέρουν στὸν ἄνθρωπο μιὰ γλυκύτητα, μιὰ τρυφερότητα τῆς ὑπαρξις καὶ μιὰ ἀστήρευτη ἰκανότητα ὑποδοχῆς. Ἡ ἀναπνοὴ αὐτοῦ τοῦ μοναχοῦ εἶναι ταυτισμένη μὲ τὸ ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ, γίνεται μιὰ ἀναπνοὴ

10. Κατὰ Αἰρέσεων, ἐνθ' ἄνωτ.

θεϊκὴ πού διαδηλώνει ἀκαταπαύστως τὸν Λόγο. Αὐτὸς ὁ μοναχὸς «ἀναπνέει τὸ Πνεῦμα», ὅπως λέγει ὁ Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Σιναΐτης¹¹.

Ὁ νοῦς του «κατέρχεται» καὶ γίνεται ἓνα μὲ τὴν καρδιά του, κι αὐτὴ ἡ καρδιά - πνεῦμα φλογίζεται καὶ μεταδίδει τὸ Πνεῦμα στὶς αἰσθήσεις, στὰ σώματα καὶ σὲ ὀλόκληρο τὸ κοσμικὸ περιβάλλον. Ὁ ἄνθρωπος δὲν εἶναι πλέον νομικός, πιεζόμενος δηλαδὴ ἔξωθεν γιὰ νὰ προσευχηθεῖ καὶ νὰ «τηρήσει τὶς ἐντολές», ἀλλὰ γίνεται πνευματικός: ἐπανευρίσκει τὴν ἀληθινὴ του φύση (τὴν ἀχώριστο ἀπὸ τὴν χάρη), οἱ «ἀρετές» του μετέχουν πλέον στὶς «θεῖες ἐνεργείες», πορεύεται ἀπὸ τὸ «κατ' εἰκόνα» στὸ «καθ' ὁμοίωσιν». Προσεύχεται πλέον ἀδιαλείπτως, μὲ ὅλη του τὴν ὑπαρξι, ἀκόμα καὶ μὲ τὶς κινήσεις τοῦ σώματος ἐκφράζει τὴν μεγάλη κοσμικὴ δοξολογία.

Τότε ἀκριβῶς ἐμφανίζονται οἱ «καρποὶ τοῦ Πνεύματος»: Ἡ μυστηριακὴ πτυχὴ τῶν ὄντων καὶ τῶν πραγμάτων, ἡ ἔννοια τοῦ σύμπαντος σὰν λειτουργίας καὶ τῆς ἱστορίας σὰν ἀποκάλυψης. Ὁ πνευματικὸς ἄνθρωπος λαμβάνει τὰ χαρίσματα τῆς ἐνεργοῦς ἀγάπης: Ἀντιλαμβάνεται τὴν ὄντολογικὴ ἐνότητα ὄλων τῶν ἀνθρώπων ἐν Χριστῷ καὶ λαμβάνει τὸ δῶρον τοῦ «οἴκτου», τῆς «συμπαθείας», ὑπὸ τὴν ἰσχυρὴ ἔννοια τοῦ νὰ «συμπάσχεις». Τὸ Πνεῦμα δημιουργεῖ μέσα του τὸ στοιχεῖο τῆς «διακρίσεως», γίνεται γέροντας, στὰ ρετς, ἓνας πραγματικὸς «πνευματικὸς πατέρας» πού ἀφυπνίζει, ἐλευθερώνει, θεραπεύει καὶ μερικὲς φορὲς προφητεύει.

Μέσα στὸ φῶς ὄλων αὐτῶν τῶν δεδομένων πρέπει νὰ ἀντιληφθοῦμε (καὶ αὐτὸ θὰ εἶναι ὁ ἐπιλόγος μου), ὅτι ἡ ζωὴ μέσα στὸ Πνεῦμα ἀποτελεῖ τὸ βάθος (μ' ἓναν ἀθόρυβο ἀλλὰ πραγματικὸ τρόπο) ὀλόκληρης τῆς ἀνθρώπινης ὑπαρξις. Τὰ πραγματικὰ χαρίσματα δὲν προκαλοῦν θόρυβο, εἶναι ὅμως περισσότερο διαδεδομένα ἀπ' ὅ,τι νομίζουμε. Φέρνουμε στὸ νοῦ μας τὴν παρατήρησι τοῦ KIERKEGAARD μέσα στὸ Ἡμερολόγιό του: «Ἡ εὐρεῖα ἱστορικο - κοσμικὴ ἐξέλιξις... ἐνορχηστροῦται μ' ἓναν τρόπο καθόλου θαυμαστό, ἐνῶ ἡ Βίβλος μᾶς διδάσκει ὅτι τὰ πάντα περικλείουν ἓνα θαῦμα»¹². Ἡ χάρις τοῦ θαύματος, τὸ νὰ μαγεύεται κανεὶς μπροστὰ στὴν κάθε ζωὴ καὶ τὸ νὰ ὑποδέχεται τὸν ἄλλον ὡς ἀποκάλυψη, ἡ χάρις τοῦ νὰ δίδεις εἰς τοὺς ἀνθρώπους (σὲ χρόνους, μάλιστα, ἐπικράτησις τοῦ μηδενισμοῦ) αὐτὸ πού ὁ TILLICH ὠνό-

11. Petite Philocalie de la priere de Coeur, coll «livre de vie» No 83-84, p. 185.

12. Papirer, Copenhagen 1967-1970, Vol. 2, p. 560.

ΕΙΣΒΟΛΗ ΤΩΝ ΑΙΡΕΣΕΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΑΡΑΘΡΗΣΚΕΙΑΣ ΣΤΙΣ ΧΩΡΕΣ ΤΟΥ ΑΝΑΤΟΛΙΚΟΥ ΣΥΝΑΣΠΙΣΜΟΥ *

"Αν έλθει κάποια ομάδα και πει, αναγνωρίζω τον 'Ιησού Χριστό, όχι όμως σαν μοναδικό και ανεπαγάληπτο και υποστηρίζει ότι δίπλα του μπορεί να σταθεί ο Κρίσνα, ο Βούδδας, ο Σαϊ Μπάμπα ή όποιος άλλος, αυτός δεν αναγνωρίζει ούτε όμολογεί τον 'Ιησού Χριστό με την έννοια που υπογραμμίζει ή αγία Γραφή.

"Αν κάποιος μās πει πώς ο Χριστός ήταν ο Μέγας Διδάσκαλος τής εποχής του, ενώ σήμερα έχουμε το «ζωντανό Μέγα Διδάσκαλο», όπως το κάνει ή όργάνωση Ράντα Σουάμι και τα παρακλάδια της, αυτός δεν όμολογεί τον 'Ιησού Χριστό τής αγίας Γραφής και οδηγείται από το πνεύμα τής πλάνης. Οι έμπειρίες που παρουσιάζει δεν προέρχονται από το πνεύμα τής αληθείας. "Αν κάποιος μās πει πώς δέχεται τον Χριστό και προσεύχεται σ' αυτόν, όπως ένας άλλος προσεύχεται στον Κρίσνα, στο Σαϊ Μπάμπα ή όπου άλλο, δεν προσεύχεται στον 'Ιησού Χριστό, αλλά σε δαιμόνιο, το όποιο ο 'Ίδιος μετασχημάτισε σε Χριστό!

'Εκείνος που πραγματικά όμολογεί τον 'Ιησού Χριστό με την έννοια τής Γραφής, δεν τον έχει σαν «σύμβολο διαλογισμού» ούτε σαν «διαλογιστική συλλαβή», αλλά τον αναγνωρίζει σαν συγκεκριμένο και ανεπαγάληπτο πρόσωπο, σαν μονογενή Υίο του Θεού, όμοούσιον με τον Πατέρα. 'Αντίθετα ένας 'Ινδουϊστής, που παρακινεί τους χριστιανούς να χρησιμοποιούν στην προσευχή ή στο διαλογισμό το όνομα ή το πρόσωπο του Χριστού, δεν θα είχε καθόλου δυσκολία να ένθαρρύνει κάποιον άλλο να διαλογίζεται, χρησιμοποιώντας

(*)Συνέχεια εκ τής σελ. 645 του ύπ' αριθ. 18/1990 τεύχους.

μαζε «το κουράγιο τής ύπαρξης», ή χάρις του να έμβαθύνεις στην ανθρώπινη ύπαρξη (μέσα σε κοινωνίες και πολιτισμούς) διά τής ζωής και τής όμορφιάς, όλα αυτά είναι χαρίσματα του Πνεύματος. 'Εφ' όσον ο Χριστός 'Ανέστη, εφ' όσον έλαβε χώραν ή Πεντηκοστή, το Πνεύμα συνιστά έκτοτε το 'Ίδιο βάθος τής καθημερινής ύπαρξής μας, μεταβάλλει μυστικώς έντός μας την άγωνία σε έμπιστοσύνη, εξαφανίζει το θάνατο μέσα στο φως. Είναι ή πνοή μας, ή χαρά μας, ή παρηγοριά και ή ζωή μας που υπερβαίνει τον θάνατο. Γι' αυτό θα ήθελα να κατακλείσω τα γραφόμενά μου με την προσευχή μου στον Παράκλητο που βρίσκεται

σαν διαλογιστικό «σύμβολο» τον ώκεανό, το φεγγάρι ή τή φλόγα ενός κεριού!

"Όλα τα συστήματα και όλες οι ομάδες, γκουρου-στικές, ψυχολατρείες, νεογνωστικές κ.ο.κ., που κηρύττουν την αυτοσωτηρία με διάφορες τεχνικές, κάτω από την ήγεσία και τις οδηγίες του «άρχηγού», δεν όμολογούν τον 'Ιησού Χριστό σαν μοναδικό Σωτήρα. Παραδέχονται ταυτόχρονα και «άλλους θεούς» και «σωτήρες», κατασκευάζουν γι' αυτούς είδωλα, τα προσκυνούν και τα λατρεύουν!

Οι πνευματικές έμπειρίες ανθρώπων που δεν μένουν στη διδαχή του Χριστού, δεν προέρχονται από το Πνεύμα τής αληθείας, για το όποιο μιλάει ή αγία Γραφή (Β' 'Ιω. 9).

Το μέτρο κρίσεως είναι λοιπόν το πρόσωπο του Χριστού και ή διδαχή του Χριστού. 'Ο χριστιανός, που θα θελήσει να αποκτήσει πνευματικές έμπειρίες μακριά από το πρόσωπο του Χριστού και τή δίωση τής διδαχής του Χριστού, κινδυνεύει να παροδηγηθεί από το πνεύμα τής πλάνης, με έμπειρίες επικίνδυνες για την πνευματική του ζωή.

"Ενα άλλο γνώρισμα τής γνησίας χριστιανικής έμπειρίας, που τή διαχωρίζει από την έμπειρία του πνεύματος τής πλάνης, είναι το ταπεινό φρόνημα και το φρόνημα μετανοίας. Το πνεύμα τής πλάνης καλλιεργεί στον άνθρωπο την έπαρση, την ύπεροχη απέγαντι στους άλλους. Δεν είναι τυχαίο το γεγονός ότι όλες οι παραθρησκευτικές ομάδες καλλιεργούν στα θύματά τους το συναίσθημα τής ύπεροχής, το φρόνημα του «υπερανθρώπου», το όποιο άλλωστε ύπόσχονται. "Ας το δούμε αυτό στις έπαγγελίες τής «'Εκκλησίας

στην αρχή κάθε ακολουθίας στην 'Εκκλησία μας:

Βασιλεϋ Ουράνιε, Παράκλητε, το Πνεύμα τής 'Αληθείας,

ό πανταχού παρών και τα πάντα πληρών,
ό θησαυρός των αγαθών και ζωής χορηγός,
έλθε και σκήνωσον εν ήμιν, και καθάρισον ήμās από πάσης κηλίδος,
και σῶσον αγαθές τās ψυχάς ήμῶν.

(Τέλος)

Πρωτοπρ. ΠΑΝΑΓ. - ΠΙΕΤΡΟΣ Χ. ΣΙΜΙΓΙΑΤΟΣ
Πρωτοσύγκελλος τής 'Ι. Μητροπόλεως Γαλλίας

της σαηεντόλοτξυ» του Ρόν Χάμπαρτ. Η κίνηση ύπο-
σχεται:

«Οί μεγάλοι άνθρωποι της ιστορίας γνώριζαν να έξαντλουν (τό πνευματικό τους δυναμικό). Άλλά, σύμφωνα με τον ALBERT EINSTEIN, έμεις οί καθημερινοί άνθρωποι χρησιμοποιούμε μόνο τό 10ο ο του πνευματικού μας δυναμικού. Ο L. R. HUBBART στο βιβλίο του DIANETIK δείχνει για πρώτη φορά γιατί αναγκάζομαστε να παραιτηθούμε από τό 90ο ο του πολύτιμου αγαθού μας. Παρουσιάζει όμως μιá μέθοδο, με τήν όποία όλο και περισσότερο μπορούμε να ελευθερώσουμε τά τεράστια πνευματικά μας αποθέματα. Η άμερικανική κυδέρηση ήταν τόσο έντυπωσιασμένη από τήν ανακάλυψή του, ώστε προσπάθησε να μονοπωλήσει τή γνώση του. Η άπάντηση του Χάμπαρτ ήταν ή δημοσίευση του βιβλίου με τό όποιο έκανε προσιτή σε όλους μας τή γνώση του. Τώρα μπορείτε να τό βρήτε στο βιβλιοπωλείο σας με 19.80 Γερμανικά Μάρκα...»!

Τέτοιους ισχυρισμούς για τήν χρήση της «μεθόδου» από κυδερνήσεις, έπιχειρήσεις, πανεπιστήμια... μπορούμε να βρούμε σε έντυπα προπαγάνδας πολλών τέτοιων κινήσεων, που συγκαταλέγονται στις λεγόμενες «ψυχολατρείες». Όμως εδώ αναφέρουμε τό άπόσπασμα αυτό για να γίνει φανερό τό «φρόνημα» που καλλιεργούν. Υπόσχονται να μεταβάλλουν τον καθένα σε Άϊνσταϊν ή σε «ύπεράνθρωπο», άρκει να διαθέσει μερικά χρήματα, να μπορεί να αγοράσει τά βιβλία και τά κούρς της κάθε ομάδος, που φυσικά οί τιμές κλιμακώνονται ανάλογα με τό «έπίπεδο εξέλιξης» του «άναζητητού»!

Οί έμπειρίες που προσφέρουν οί τεχνικές τέτοιων ομάδων δέν έχουν σχέση με τον Θεό των χριστιανών. Προέρχονται από διαφορετικό πνεύμα. Γιατί ή χάρις του Κυρίου μεταδίδεται μόνο στους ταπεινούς ενώ στους «ύπερηφάνους» αντίτάσσεται ό Θεός (Ίακ. δ' 6. Α' Πέτρ. ε' 5).

Ένα άλλο «μέτρο» με τό όποιο μπορούμε να μετρήσουμε τις «έμπειρίες» που δέν προέρχονται από τό Πνεύμα της άληθείας, είναι ή ελευθερία του Πνεύματος του Θεού, τό όποιο δέν είναι δυνατόν να έξαναγκασθεί. Το Πνεύμα πνέει όπου Έκεινο θέλει, όπως θέλει και στους ανθρώπους που Έκεινο εύαρεστεϊται να πνεύσει (Ίω. γ' 8. Α' Κορ. ιδ' 11. Έφ. εσ. α' 5. Έδρ. δ' 4).

Άντίθετα οί οργανώσεις αυτές, με τις τεχνικές τους, υπόσχονται σε κάθε περίπτωση άποτελέσματα. Χαρακτηριστική είναι ή άκόλουθη φράση από τήν κί-

νηση του «Ίπερβατικού Διαλογισμού» του Μαχαρίσι Μαχές Γιόγκι:

«Κάθε άνθρωπος μπορεί να γίνει ό υπεράνθρωπος του παρελθόντος!» (βλ. παραπομπή στο βιβλίο μας «Ψυχοναρκωτικά», σ. 69). Το όλο σύστημα των άποκρουφιστικών κινήσεων στηρίζεται σ' αυτή τή βάση: στην άποψη πως μπορούν να έξαναγκάσουν τό Πνεύμα. Όμως αυτή δέν είναι χριστιανική. Το «πνεύμα» που «έξαναγκάζεται» δέν είναι τό Πνεύμα του Θεού, αλλά τό πνεύμα της πλάνης!

Προσθέτουμε άκόμη και ένα τελευταίο «γνώρισμα» των γηγείων πνευματικών έμπειριών. Είναι οί καρποί του Πνεύματος, όπως τους περιγράφει ό άπόστολος Παύλος: αγάπη, χαρά, ειρήνη, μακροθυμία, χρηστότης, αγαθωσύνη, πίστις, πραότητα, εγκράτεια... (Γαλ. ε' 22-23). Πολλοί όπαδοί των ομάδων αυτών, που στην «άτραπό προς τον υπεράνθρωπο» άκολούθησαν τή συνταγή των ομάδων αυτών και χρησιμοποιήσαν τις διάφορες τεχνικές «αυτοεξελίξεως» και «αυτοσωτηρίας» άτέληξαν σε ψυχιατρικές κλινικές: δέν άπόκτησαν τους άληθινούς καρπούς του Πνεύματος: αγάπη, χαρά, ειρήνη... (για περισσότερα παραπέμπουμε στο βιβλίο μας «Πνευματικές Έμπειρίες στην Άναζήτηση Νσήματος Ζωής - Ένα καυτό ποιμαντικό πρόβλημα», Έκδ. «Πανελληνίου Ένώσεως Γονέων δια τήν Προστασία της Οικογενείας και του Άτόμου» — ΠΕΓ, Άθήνα 1989).

(Συνεχίζεται) Πρωτοπρ. ΑΝΤ. ΑΛΕΒΙΖΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

- ★ Έπισκόπου Άχελώου Εύθυμίου, ΑΘΩΟΣ (άπάντηση σε 56 έρείσματα της άπιστίας).
- ★ Πρωτοπρ. Γ. Μεταλληνού, Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΜΕΣΑ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ.
- ★ Καθηγ. Μάρκου Α. Σιώτη, ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΙΕΡΩΝ ΕΙΚΟΝΩΝ.
- ★ Καθηγ. Ίωάννου Φουντούλη, ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΕ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΑΠΟΡΙΕΣ, τόμοι Α' και Β'.
- ★ Καθηγ. Βλασίου Φειδά, ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΡΩΣΣΙΑΣ (988 - 1988).
- ★ Καθηγ. Άνδρ. Θεοδώρου, ΑΜΩΜΟΙ ΕΝ ΟΔΩΙ ΑΛΛΗΛΟΥΪΑ (έρμηνευτικό σχόλιο στη Νεκρώσιμη Άκολουθία).
- ★ Άγ. Γρηγορίου Νύσσης, ΕΙΣ ΤΟΝ ΒΙΟΝ ΤΟΥ ΜΩΥΣΕΩΣ (εισαγωγή, κείμενο, μετάφραση, σχόλια άρχιμ. Π. Μπρούσαλη).

«ΕΛΘΕ ΠΝΕΥΜΑ ΑΓΙΟΝ, ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΟΝ ΠΑΣΑΝ ΤΗΝ ΚΤΙΣΙΝ,»*

Μία 'Ορθόδοξη θεώρηση

Α' «ΖΩΗΣ ΧΟΡΗΓΕ — ΣΥΝΤΗΡΗΣΟΝ ΤΗΝ ΚΤΙΣΙΝ».

6. Ἡ Δημιουργία εἶναι ἔργο τοῦ Θεοῦ Πατρὸς, τὸ ὁποῖο ἐπετελέσθη διὰ τοῦ Λόγου καὶ τοῦ Πνεύματός Του (Γεν. 1,1-5), «τὰ δύο χέρια τοῦ Θεοῦ», κατὰ τὴν ἔκφραση ἐνὸς ἀπὸ τοὺς πρώτους Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, τοῦ ἁγίου Εἰρηναίου ἐπισκόπου Λυώνος. Τὸ μυστήριον, λοιπόν, τῆς δημιουργίας καὶ τῆς ὑπάρξεως ἔχει τὴν ρίζαν του στὸ θεῖο θέλημα τῆς Ἁγίας Τριάδος. Ὁ κόσμος ὑπάρχει ἐπειδὴ ὁ Θεός, ἡ Ἁγία Τριάς, θέλησε καὶ θέλει τὴν ὑπαρξή του. Ἡ δημιουργία εἶναι καρπὸς δωρεᾶς καὶ ὄχι ἀναγκαιότητος. Δὲν προϋπήρχε καὶ δὲν ἐμπεριέχει καμμία ἔμφυτη δυνατότητα γιὰ μία αὐτὴν ζωὴ καὶ μία αὐτο-ὑπαρξή. Μόνο μέσα ἀπὸ τὴν ἀδιάλειπτη σχέση τῆς πρὸς τὸν Θεὸ μπορεῖ νὰ ἀπολαύσει τὴν ζωὴν καὶ νὰ συνεχίσει τὴν ὑπαρξή της.

7. Ἡ ἐξάρτηση αὐτὴ ὅλης τῆς δημιουργίας ἀπὸ τὸν Θεὸ τὴν καθιστᾷ μία πραγματικότητα κοινωνίας. Τὸ Ἅγιο Πνεῦμα, ὡς Πνεῦμα κοινωνίας (Β' Κορ. 13,13), εἶναι «ζωῆς χορηγόν» (πρὸβλ. Β' Κορ. 3,6 καὶ Ἰω. 6,63) ἐπειδὴ ἀκριδῶς ὁδηγεῖ τὸν κόσμον σὲ μία κοινωνία μὲ τὸν Θεὸ καί, μ' αὐτὸ τὸν τρόπο, καθιστᾷ τὴν δημιουργία ἱκανὴ νὰ ὑπερβῆ ὅλους τοὺς περιορισμούς τῆς καὶ νὰ μετᾶσχει στὴν ζωὴ τοῦ αἰωνίου Θεοῦ, στὴν ζωὴ τῆς Ἁγίας Τριάδος. Ἀναγνωρίζοντας ἄρα ὅτι ὁ κόσμος οὔτε αὐτὸν ὑπάρκων εἶναι, οὔτε αὐτάρκης, ὁμολογοῦμε ταυτόχρονα ὅτι κάθε διακοπή τῆς κοινωνίας μὲ τὸν Θεὸ ἐπαναφέρει τὴν δημιουργία στὰ πλαίσια τῶν φυσικῶν τῆς περιορισμῶν καὶ τὴν ἀπειλεῖ μὲ τὸν θάνατον.

8. Ὁ κόσμος, ὁ ὁποῖος δημιουργήθηκε ἀπὸ τὸν Θεὸ «καλῶς λίαν», ζεῖ σήμερα μία κατάσταση ἀποσυνθέσεως καὶ κάτω ἀπὸ τὸν βαρὺ ζυγὸ τοῦ θανάτου. Κάθε ἐπὶ μέρους πτυχὴ τῆς φύσεως διώνει τὴν πραγματικότητα αὐτὴ ὡσὰν νὰ ἐπρόκειτο γιὰ μία «φυσικὴ» κατάσταση. Ἡ ζωὴ εἶναι τόσο πολὺ ζυμωμένη μὲ τὸν θάνατον, ὥστε κάθε δημιούργημα νὰ πορεύεται πρὸς τὴν διάλυση καὶ τὴν φθορὰ του ἀπὸ τὴ στιγμή πού δλέπει τὸ φῶς τῆς ὑπάρξεως.

9. Μὲ τὴν φυσικὴ αὐτὴ φθορὰ συνδέεται ἅμεσα καὶ μία πνευματικὴ καὶ ἠθικὴ φθορὰ, ἡ ὁποία εἶναι συνέπεια τῆς ἁμαρτίας. Φυσικὴ καὶ ἠθικὴ κακὴ εἶναι δύο ὄψεις τῆς αὐτῆς πραγματικότητος, ἡ ὁποία συνδέεται ἅμεσα μὲ τὴν σχέση τῆς δημιουργίας πρὸς τὸν Θεὸ. Ὁ κόσμος «συσταναίξει καὶ συνωδίνει» γιὰτι «ἡ κορωνίδα τῆς δημιουργίας», ὁ ἄνθρωπος, τὸν θεωρεῖ ἰδιοκτησία του καὶ ἀρνεῖται νὰ τὸν προσφέρει στὸν Θεὸ. Ἡ ἁμαρτία εἶναι κατ' οὐσίαν ἐπανάσταση ἐναντίον τοῦ Θεοῦ, ἡ αὐτο-ἀνακήρυξη τοῦ ἀνθρώπου ὡς σημείου τελικῆς ἀναφορᾶς τῆς κτίσεως καὶ ἡ αὐτο-θέωσή του. Αὐτὴ ἦταν ἡ πρόταση πού ὁ Διάβολος ἔκανε στὸν Ἀδάμ. Γι' αὐτὸ καὶ πρὸς τὴν δαίμονικὴ διάσταση τῆς ὑπάρξεως συνδέεται κάθε προσπάθεια τοῦ ἀνθρώπου νὰ θεωρήσει τὴν δημιουργία ἀνθρωποκεντρικὰ καὶ νὰ τὴν ἐκλάβει ὡς αὐτοσκοπὸ. Ὁ Διάβολος πειράζει συνεχῶς τὸν ἄνθρωπον, παρωτρύνοντάς τον νὰ θεωρεῖ τοὺς πάντες καὶ τὰ πάντα ἀντικείμενα ἡδονῆς καὶ ἱκανοποιήσεώς του. Ἔτσι, λοιπόν, ἡ ὑπαρξὴ θρίσκειται πάντα ἀντιμέτωπη μὲ τὴν δαίμονικὴ δύναμις, γι' αὐτὸ καὶ ὁ χριστιανὸς καλεῖται νὰ συνευθητοποιήσῃ ὅτι ἡ ζωὴ του πρέπει νὰ εἶναι μία ἀναμέτρηση μὲ τὸν Διάβολον. Τὸ Ἅγιο Πνεῦμα εἶναι τὸ «πνεῦμα δυνάμεως» (Ρωμ. 15, 19) πού ὁδηγεῖ τὸν ἄνθρωπον στὸν ἀγῶνα τῆς ζωῆς καὶ ἐναντίον ὅλων τῶν μορφῶν φθορᾶς καὶ θανάτου.

10. Δυνάμεις φθορᾶς καὶ θανάτου ἐνεργοῦν σὲ πολλὰς περιπτώσεις τῆς καθημερινῆς μας ζωῆς καὶ διεισδύουν στὴν πολιτιστικὴν μας ἐκδηλώσεις. Θὰ μπορούσαμε βέβαια νὰ παραθέσουμε μακροσκελέστατον κατάλογο τῶν δυνάμεων αὐτῶν. Ἄς περιοριστοῦμε ἄρα στὴν συνευθητοποίηση μερικῶν ζωτικῶν προβλημάτων τὰ ὁποῖα ἀντιμετωπίζομε σήμερα καὶ τὰ ὁποῖα εἶναι τὰ ἀκόλουθα:

α) ἡ κατάχρηση τῆς πυρηνικῆς ἐνέργειας γιὰ τὴν δημιουργία ὄπλων, πού μποροῦν νὰ καταστρέψουν κάθε εἶδος ζωῆς καὶ νὰ ἐνισχύσουν τὴν ἐκμετάλλευση καὶ καταδυναστεύση

β) ἡ ἐγκληματικὴ χρῆση πυρηνικῶν ὄπλων σὲ χώρες φτωχῶν καὶ ἀδυνάτων λαῶν, εἰδικώτερα στὸν χῶρον τοῦ Εἰρηνικοῦ, μὲ ἀποτέλεσμα τὴν ἀπογύμνωση τῶν λαῶν αὐτῶν ἀπὸ κάθε ἀνθρώπινη ἀξιοπρέπεια καὶ τὴν

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 651 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 18/1990 τεύχους.

στέρησή τους και από αυτήν ακόμη την δωρεά της ζωής·

γ) ή κατασκευή και έμπορία όπλων, τὰ όποια σέ πολλά σημεία τού κόσμου διαιωνίζουν τις συγκρούσεις και την πολιτική αστάθεια, πρὸς τὸ συμφέρον πάντοτε τῶν πλουσίων και ισχυρῶν ἔθνῶν τῆς ὕφης·

δ) ή ἐκμετάλλευση στὸ διεθνές ἐμπόριο και ή δαιμονική παρουσία πολυεθνικῶν ἐτασιῶν, αἱ όποίες ἀφαιμάσσουν τούς φτωχοὺς και ὑπονομεύουν την οικονομική ἀνάπτυξη τῶν ἐνδεῶν λαῶν·

ε) ή τραγική φθορά τού προσώπου τῆς γῆς, πού εἶναι συνέπεια μᾶς καταναλωτικῆς ζωῆς, ἀφανίζει την βιοσφαίρα και δολοφονεῖ την δωρεά τῆς ζωῆς·

ς) ή συναυτουργία κοινωνικῶν και οικονομικῶν δυνάμεων, οἱ όποίες ἐνισχύουν τὰ καθεστῶτα «APARTHEID» και γαλουχοῦν τις διακρίσεις μεταξύ φυλῶν, φύλλων και χρώματος τού δέρματος·

ζ) ή ἀρνηση κάθε δικαιώματος ἰδιοκτησίας στοὺς ἰθαγενεῖς πληθυσμούς και οἱ θίκες παραδιόσεις τῆς αὐτοδιαθέσεως και τῆς θεόδοτης ἀνθρώπινης ἀξιοπρέπειας·

η) ή ἀσυνείδητη και ἐγωϊστική ἐκμετάλλευση τῆς ζωῆς ἀπὸ μέρους τῆς γενετικής και βιοτεχνολογίας χωρίς καμμία συναίσθηση ὅτι τὸ μυστήριο τῆς ζωῆς εἶναι θεία δωρεά.

11. Βρισκόμενοι ἀντιμέτωποι μὲ ὅλα αὐτὰ τὰ προβλήματα, παρακαλοῦμε τὸ Ἅγιον Πνεῦμα νὰ παρέμβει και νὰ συντηρήσει την θεία δημιουργία. Ἀναγνωρίζουμε και ὁμολογοῦμε ὅτι μόνον ὁ Θεὸς μπορεί νὰ μᾶς χαρίσει την σωτηρία και ὅτι τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιο, τὸ «ζωῆς χορηγόν», μπορεί νὰ μᾶς δοθῆσει στήν ἀνύρεση κάποιας διεξόδου ἀπὸ τὸν φαῦλο αὐτὸ κύκλο στὸν όποιο ὀδηγεῖται ή δημιουργία, στὸν ἀγῶνα αὐτὸ ζωῆς και θανάτου, φωτὸς και σκότους.

12. Ἐπικαλούμενοι τὸ Ἅγιο Πνεῦμα, δὲν ἀποποιούμεθα θέβαια τὸ φορτίο τὸ όποιο ἔμεις οἱ ἴδιοι ὀφείλομε νὰ ἐπιμνησθοῦμε, οὔτε τις προσωπικές μας εὐθύνες. Γι' αὐτὸ και τὸ πρῶτο πράγμα τὸ όποιο ζητοῦμε ἀπὸ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα εἶναι νὰ μᾶς ὀδηγήσει σὲ μία αὐθεντική και εὐκρινῆ μετάνοια, σὲ μία ριζική δηλαδή ἀλλαγῆ τῆς ζωῆς και τῆς συμπεριφορᾶς μας, οὕτως ὥστε ἀπὸ την αὐτάρκεια και τὸν ἐγωκεντρισμὸ μας νὰ στραφοῦμε πρὸς την πραγματική ἀγάπη, την μέριμνα και την φροντίδα γιὰ τούς πλησίον και

γιὰ την δημιουργία τού Θεοῦ στὸ σύνολό της. Χωρὶς την μετάνοια αὐτή ὁ Θεὸς δὲ μπορεί νὰ παρέμβει, γιατί σέβεται την ἀνθρώπινη ἐλευθερία και ἐπιθυμεῖ την δική μας σ υ ν έ ρ γ ε ι α .

13. Ἡ μεταστροφή μας ἀπὸ τὸν ἐγωκεντρισμὸ πρὸς την κοινωνία μὲ τούς ἄλλους, ή θαθεῖα δηλαδή και ἀληθινή μετάνοια, ἔχει ὡς συνέπεια και την καταγγελία και καταδίκη ὄλων τῶν δαιμονικῶν δυνάμεων οἱ όποίες μᾶς ἐγκλωδίζουν στὸν ἰδιοτελῆ ἀτομικισμὸ μας. Ἔτσι γινόμεθα μέλη τού Σώματος τού Χριστοῦ, τὸ όποιο προσεφέρθη γιὰ την ζωῆ τῶν ἄλλων, γιὰ την ζωῆ ὄλου τού κόσμου. Μὲ τὸν τρόπο αὐτό, τὸ Ἅγιο Πνεῦμα καθιστᾶ την Ἐκκλησία Σῶμα Χριστοῦ, κοινωνία ή όποια ἀποτελεῖ σημείο ζωῆς μέσα στήν ὠδίνουσα δημιουργία και κηρύσσει ἕνα μήνυμα ἀπελευθερωμένο ἀπὸ κάθε ἐπίδραση τῶν δυνάμεων τῆς φθορᾶς και τού θανάτου. Τὸ ἅγιο Βάπτισμα, ὡς μυστήριο εἰσόδου στὸ σῶμα αὐτό, συνοδευόμενο ἀπὸ την μετάνοια, τὸν ἐξορκισμὸ ὄλων τῶν δαιμονικῶν δυνάμεων, τὸν θάνατο τού ἐγωϊστικοῦ συγκεντρωτισμοῦ μας και την αὐξήσή μας μέσα στήν «κοινωνία τῶν ἁγίων», εἶναι ή θύρα την όποία τὸ Ἅγιο Πνεῦμα ἀνοίγει πρὸς τὸν κόσμο γιὰ νὰ μπορέσει ὁ κόσμος νὰ ἀπολαύσει την ἀληθινή ζωῆ.

Τὸ ἅγιο Χρῖσμα, ὡς μυστήριο τῆς προσωπικῆς σφραγίδος τῆς δωρεᾶς τού Ἁγίου Πνεύματος, μᾶς θεραπεύει ἀπὸ την ἁμαρτία και μᾶς ἐνισχύει στὸν ἀγῶνα μας ἐναντίον τῶν δυνάμεων τού σκότους. Πάνω ἀπὸ ὅλα, ἔμως, ή θεία Εὐχαριστία μᾶς καθιστᾶ μετόχους τῆς ζωῆς τῆς ἁγίας Τριάδος στὸ Σῶμα τού Χριστοῦ και μᾶς ἐπιτρέπει νὰ προσφέρουμε, μαζί μὲ τὸν Χριστό, την κεφαλή τού νέου ἀνθρώπινου γένους, την δημιουργία στὸν Δημιουργό της: «Τὰ σὰ ἐκ τῶν σῶν, σοὶ προσφέρομεν κατὰ πάντα και διὰ πάντα». Ἡ μυστηριακή και εὐχαριστιακή αὐτή ἐμπειρία μᾶς ἐπιτρέπει νὰ ἐπιστρέψομε, ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι, την δημιουργία στὸν Θεό, ἀναγνωρίζοντας ὅτι δὲν εἴμεθα ἰδιοκτῆται τού κόσμου, ἀλλὰ ἐργάτες τού ἀμπελώνος. Τοῦτο ἐπιτυγχάνεται μὲ την ἐ π ἰ κ λ η σ η τού Ἁγίου Πνεύματος, γιατί μόνον τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιο, μέσα στὸ Σῶμα τού Χριστοῦ, μπορεί νὰ συντηρήσει την δημιουργία διὰ τῆς ἐνώσεώς της μὲ τὸν Θεό, την πηγῆ τῆς ζωῆς.

(Συνεχίζεται)!

Ἀπόδοση ἀπὸ τὰ ἀγγλικά

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ν. ΛΑΙΜΟΠΟΥΛΟΣ

Η ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΜΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΒΙΩΣΗ ΤΟ ΚΥΠΡΙΑΚΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΟΚΡΑΤΙΑΣ

(Ἐκ τῆς ἀποφῆς ἐθνικῆς καὶ ἐκπαιδευτικῆς)*

Ἔτσι, ὅταν τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου ἦρθε, μὲ τὸ γενικὸ ξεσηκωμὸ τοῦ Ραγιά στὴν ἡπειρωτικὴ Ἑλλάδα, ἡ Κυπριακὴ Ἐκκλησία μὲ σύσσωμο τὸ λαὸ της βρέθηκε στὶς ἐπάλξεις τοῦ ἀγώνα γιὰ τὴν ἐθνικὴ παλιγγενεσία. Ὅπως δὲ ὁ Λοῖζος Φιλίππου παρατηρεῖ «διὰ τῶν σκληρῶν θυσιῶν, τὰς ὁποίας ἡ νῆσος ὑπέστη τῷ 1821, κατέστησαν περισσότερον ἄρρηκτοι οἱ δεσμοὶ οἱ ἐνοῦντες τὴν Ἑλληνικὴν μεγαλὴν σπῆρον τὴν Μητέρα Πατρίδα. Ὁ δὲ θάνατος τῶν Κυπρίων Ἱεραρχῶν καὶ Κληρικῶν, ἀποτελεῖ μίαν ἀπὸ τὰς μάλλον τιμητικὰς σελίδες τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας τῆς νήσου. Συνεχίζουσα τὰς παραδόσεις της ἡ Ἐκκλησία τῆς νήσου, προσέφερεν εἰς τὸν βωμὸν τοῦ Γένους τοὺς Ἀρχηγούς καὶ τοὺς ἱερεῖς της, ὡς καὶ τὸ ἐκλεκτότερον τοῦ ποιμνίου της» (βλ. Ἐκκλησία Κύπρου ἐπὶ Τουρκοκρατίας, σελ. 208).

Δὲ νομίζουμε ὅτι χρειάζεται νὰ ἐπεκταθοῦμε πέρα ἀπὸ ὅσα ἡ μούσα τοῦ ἐθνικοῦ βάρδου τῆς Κύπρου, τοῦ Βασίλη Μιχαηλίδη († 1917), συνέθεσε γιὰ τὰ τραγικὰ γεγονότα τῆς 9ης Ἰουλίου 1821. Εἶναι αὐτὰ σ' ὄλους καλὰ γνωστά, δηλαδὴ ὅσα διαδραματίστηκαν τότε στὸ Σεράγι τῆς Λευκωσίας σὲ βάρος τοῦ Ἀρχιεπισκόπου καὶ Ἐθνάρχου Κυπριανοῦ, τῶν Μητροπολιτῶν Πάφου Χρυσάνθου, Κιτίου Μελετίου, Κυρηνεῖας Λαυρεντίου, τῶν ἄλλων Κληρικῶν καὶ λοιπῶν προκριτῶν τῆς Νήσου. Ἄλλωστε ὑπάρχει καὶ τὸ βιβλίον τοῦ Γεωργίου Ι. Κηπιάδη μὲ τίτλο «Ἀπομνημονεύματα τῶν κατὰ τὸ 1821 ἐν τῇ νήσῳ Κύπρῳ τραγικῶν σκηνῶν, Ἀλεξάνδρεια 1888», στὸ ὁποῖο μπορεῖ κανεὶς νὰ καταφύγει γιὰ πληρέστερη ἐνημέρωση.

Ἐκεῖνο πὸν θὰ πρέπει μᾶλλον νὰ ὑπογραμμίσουμε ἐδῶ εἶναι ὅτι, παράλληλα μὲ τὴ συντήρηση τῆς μνήμης τῶν Ἐθνομαρτύρων, ἔχουμε καθήκον ἔμπρακτα νὰ ἐκδηλώνουμε τὴν ὀφειλόμενη πρὸς αὐτοὺς τιμὴ μας, μὲ τὴν ἀθρόα προσέλευσή μας στὸ ἐτήσιο μνημόσυνό τους, πὸν γίνεται μπροστὰ στὸ Μανσωλεῖο τους, στὸν περιβόλο τοῦ ἱεροῦ ναοῦ τῆς Φανερωμένης.

Κι ἂν γιὰ λόγους πὸν δὲν εἶναι τοῦ παρόντος νὰ

ἀναφέρουμε, ἡ μαρτυρικὴ Κύπρος δὲν ἀπαλλάγηκε ἀπὸ τὸν Τουρκικὸ ζυγὸ μὲ τὴν ἐθνεγεροσία τοῦ 1821, ἀντίθετα δὲ πλήρωσε πολὺ ἀκριβὰ τὴ συμμετοχὴ της σ' αὐτὴν, ὥστόσο δὲν ἀπέβαλε τὸν πόθο οὔτε καὶ ὑπέστειλε τὴ σημαία τοῦ ἀγώνα γιὰ ἐθνικὴ ἀπελευθέρωση. Μὲ τὴν ἐκλογὴ νέας Ἱερασίας καὶ τὴν ἀνασύνταξη τῶν δυνάμεών της ἐνέτεινε τὶς προσπάθειές της γιὰ τὴν ἐπίτευξη τοῦ ἀμετάθετου στόχου τοῦ ἐθνικὰ ἀλύτρωτου λαοῦ της.

Προτοῦ συμπληρωθεῖ ἡ πρώτη δεκαετία ἀπὸ τὴν ἐθνεγεροσία τοῦ '21, πραγματοποιήθηκε ἡ πρώτη μετάβαση στὴν Κωνσταντινούπολη Κυπριακῆς ἀποστολῆς μὲ ἐπικεφαλῆς τὸ συνετὸ Ἐθνάρχη Πανάρετο (1827 - 1840). Ἀποτέλεσμα αὐτῆς τῆς ἐπίσκεψης ἦταν ἡ ἐξασφάλιση ἀπὸ τὴν Πύλη τῆς ἄδειας γιὰ συγκρότηση στὴ Λευκωσία, στὶς 4 Νοεμβρίου 1830, πλατιᾶς Συνέλευσης, κατὰ τὴν ὁποία ψηφίστηκε τὸ πρῶτο Σύνταγμα, πὸν διεῖπε τὶς σχέσεις τῶν Ὁρθόδοξων καὶ καθόριζε τὴ λειτουργία τοῦ Ὁργανισμοῦ γιὰ τὰ Κοινοτικὰ πράγματα. Στὴ Συνέλευση αὐτὴ λήφθηκαν ἀποφάσεις ἀναφορικὰ μὲ τὴ λειτουργία Σχολείων καὶ Νοσοκομείων.

Κατὰ τὸ ἔτος 1833, ἐπὶ ἐποχῆς τοῦ ἴδιου Ἀρχιεπισκόπου, ἔχουμε τὶς ἐξεγέρσεις τοῦ Νικολάου Θεσσαῖοι στὴ Λάρνακα καὶ τοῦ μοναχοῦ Ἰωαννίκιου στὴν Καρπασία. Παρὰ τὴ δυσἀρέσκεια πὸν προκάλεσαν στὶς Τουρκικὲς Ἀρχὲς τῆς Νήσου τὰ ἐπαναστατικὰ αὐτὰ κινήματα, δὲν εἶχαν σοβαρὲς γιὰ τὸ λαὸ συνέπειες, χάρις στὸ σωστὸ χειρισμὸ τους ἀπὸ τὸν Ἐθνάρχη Πανάρετο, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὸ λόγο, ἴσως, ὅτι αὐτὰ ἦταν μικρῆς ἔκτασης καὶ ἀνεπιτυχεῖ.

Ἐπὶ τὴν προεδρία τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Πανάρετου συγγλήθηκε καὶ δευτέρη Συνέλευση στὴν Ἀρχιεπισκοπή, τὸν Ἰούλιο 1838, μετὰ τὴν ἐπάνοδο ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολη τῆς δευτέρας Κυπριακῆς Ἀποστολῆς. Ἡ Συνέλευση αὐτὴ «μετερρῦθμισεν ἐπὶ τὸ κρεῖττον τὰ κοινὰ πράγματα καὶ ἐκανόνισε κοινοβουλευτικὸν σύστημα ἀνάλογον μὲ τὰς περιστάσεις τοῦ γένους». Σύμφωνα μὲ ὅσα ἀποφασίστηκαν σ' αὐτὴν ἐπιτεύχθηκε καὶ πάλι ἡ ἀναγνώριση τοῦ Ἀρχιεπισκό-

(*) Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 654 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 18/1990 τεύχους.

«ΤΟ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΟΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑ» ΕΙΣ ΤΗΝ ΥΜΝΟΛΟΓΙΑΝ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ*

Εἰς γενικὴν θεώρησιν ἡ νέα ἀσματικὴ Ἀκολουθία τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Πατρῶν Νικοδήμου παρουσιάζει ἰδιαιτέρον ἐνδιαφέρον πρῶτον διὰ τὴν πρωτοτυπίαν αὐτῆς, ὑπὸ τὴν ἔγγυσιον ὅτι δὲν ὑπάρχει εἰς τὰ λειτουργικὰ βιβλία τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας παρομοία αὐτοτελῆς Ἀκολουθία «ὑπὲρ προστάσεως τοῦ περιβάλλοντος» καὶ δεύτερον, διότι μὲ περίτεχον τρόπον, μὲ χάριν ποιητικῆς ἐκφράσεως, κατῳρίωσε νὰ διατυπώσῃ εἰς βραχυλόγους ὑμνολογικὰς προτάσεις, ὑψηλὰς θεολογικὰς ἀληθείας διὰ τὸ περιβάλλον, τὸ ἰδιαίτερον τῶν ὁπίων ἔγκαιται «εἰς τὴν εὐρείαν ἀγιογραφικὴν θεμελίωσιν καὶ τὴν ἐν πολλοῖς θεολογικῆν τεκμηρίωσιν τῶν πραγμάτων».

Πράγματι ἡ Ἁγία Γραφή καὶ ἡ Ὁρθόδοξος Πατερικὴ διδασκαλία εἶναι ἡ ψυχὴ καὶ ἡ σὰρκα τῆς νέας ποιητικῆς συνθέσεως τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου.

Ἐδικώτερον εἰς τὴν ἐν λόγῳ Ἀκολουθίαν παρατηρεῖται ἔννοιον τὸ ὑμνητικὸν καὶ ἐγκωμιαστικὸν στοιχεῖον διὰ τοῦ ὁποίου ἐξαιρεται ἡ πανσοφία τοῦ Θεοῦ, μὲ τὴν ὁποίαν ἐτεχνουργήθησαν διὰ μόνου τοῦ Λόγου Του «πάντα τὰ ὄρατα καὶ ἀόρατα». Εἰς τὰ προσόμοια τοῦ Ἑσπερινοῦ ἐξυμνεῖται τὸ φυσικὸν περιβάλλον ὡς «τῆς Σοφίας τοῦ Θεοῦ παγκαλὲς τεχνουργημα», ὡς «ἀλλιστος ναὸς τοῦ Σύμπαντος», «φωτὶ οὐρανοφεγγεῖ ὠραῖσμένοσ καὶ ἐκπαγλότατοσ», ἐνῶ ἐξαιρεται παραλλήλως ἡ παντοδυναμία καὶ ἡ ἀγαθότης τοῦ ἐν Τριάδι Θεοῦ «τοῦ τὰ πάντα τὰ ὄρατα καὶ τὰ ἀόρατα λόγῳ συστήσαντοσ». Κατακλείονται δὲ καὶ τὰ τρία προσόμοια τοῦ Ἑσπερινοῦ διὰ τῆς γνωστῆς ψαλμικῆς

(*) Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 658 τοῦ ὑπ' ἀρ. 18/1990 τεύχους.

που καὶ τῶν Μητροπολιτῶν ὡς ἰσόδιον «προεστώτων τῶν ραγιάδων».

Μὲ αὐτὴν τὴν ιδιότητα, σαράντα χρόνια ἀργότερα, τὸ 1878, ὁ τελευταῖος Ἀρχιεπίσκοπος ἐπὶ Τουρκοκρατίας καὶ πρῶτος ἐπὶ Ἀγγλοκρατίας, ὁ Ἐθνάρχης Σωφρόνιος (1865 - 1900), ὑποδέχτηκε τὸν πρῶτο Βρεταννὸ Ἀρμοστή στὴ Λευκωσία ἐκφράζοντας τὴν εὐχὴ καὶ τὴν ἐλπίδα, ὅτι ἡ Κύπρος ὑπὸ τὴν διοίκησιν τῆς Μεγάλης Βρεταννίας θὰ γνωρίσει τὴ δικαιοσύνη καὶ τὴν τάξιν καὶ εὐτυχέστερες γιὰ τὴν Πα-

ἐκφράσεως: «Ὡς ἐμεγαλύθη πάντα τὰ ἔργα σου Κύριε...».

Εἰς τὸ Δοξαστικὸν τοῦ Ἑσπερινοῦ ὁ ὑμνογράφος, ἀφοῦ διαζωγραφίζει ἐν ἀρχῇ τὴν μεγαλειώδη εἰκόνα τῆς Δημιουργίας καὶ τὰ ἔργα τοῦ Δημιουργοῦ, δέεται ἐν συνεχείᾳ ἱκετευτικῶς «Θεῷ τῷ Παντοκράτορι» καὶ γράφει:

«Ὅθεν συνέτισον ἡμᾶς καὶ ἰκάνωσον ἐργάζεσθαι καλῶς ἐν αὐτοῖς καὶ φυλάσσειν τὸ καταπίστευμα, αἰνοῦντές Σε τὸν Δημιουργὸν καὶ φιλόανθρωπον ἡμῶν Δεσπότην εἰς τοὺς αἰῶνας».

Εἰς τὰ Ἀπόστιχα γίνεται καὶ πάλιν λόγος διὰ τὴν ὑπὸ τοῦ παντοδυναμοῦ Θεοῦ Δημιουργίαν τοῦ κόσμου, κατὰ τὴν ὁποίαν

«ὁ τῶν Ἀγγέλων χορὸς, ὡς ἐγενήθη τὰ ἄστρα ἐδόξασε τὸν Κτίστην φωνῇ μεγάλῃ καὶ τὴν Σοφίαν αὐτοῦ, δημιουργικὴν τε θεῖαν δύναμιν, τὰ πάντα συνέχουσα»,

ἐνῶ εἰς τὸ 6' στιχηρὸν ἀναφέρεται ἀποκλειστικῶς εἰς τὸ «οἰκολογικὸν γὰρ πρόβλημα» καὶ εἰς τὰς συνεπειὰς τῆς ὑπὸ τῆς ὕλιστικῆς βουλμίας τοῦ ἀνθρώπου καταχρήσεως καὶ καταληστεύσεως τῆς φύσεως «διὰ νὰ ζῆ ἐν πολυτελείᾳ καὶ ἀνέσει καὶ ἀπανθρώπων πληθμονῇ»¹⁶. Γράφει χαρακτηριστικῶς:

«Ἐἴ τις ναὸν Θεοῦ καθαιρεῖ
τοῦτον τὸν δαίλιον φθείρει ὁ Κύριος.
Διόπερ οἱ ἀλλοιοῦντες θεοχαράκιους ροὰς
καὶ τὰς λειτουργίας ἄς διώρῃσε

16. Μήνυμα Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Δημητρίου εἰς περιβαλλοντολογικὸν συνέδριον Πάτμου (1988), εἰς Ἰ. Μ. Χατζηφώτη, Χρονικὸν 900ετηρίδος Ἰ. Μ. Ἁγ. Ἰωάννου Θεολόγου Πάτμου, Ἀθήνα 1988, «Ἐκκλησία», σ. 603.

τρίδα μας ἡμέρες θὰ ἀνατεῖλουν.

«Ἡ προσφώνησις τοῦ Κυρίου πρωθυεράρχου ἀπετέλεσε τὸ ἐπιστέγασμα τῆς μακρᾶς πολιτικῆς καὶ ἐθνικῆς δράσεως τῆς Κυπριακῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ τουρκοκρατίας» (Λοῦζου Φιλίππου, Ἡ Ἐκκλησία Κύπρου ἐπὶ Τουρκοκρατίας, σελ. 231).

(Συνεχίζεται)

ΑΝΔΡΕΑΣ Ν. ΠΑΠΑΒΑΣΙΛΕΙΟΥ
Δρ Θ. - Γυμνασιάρχης

τῆ Κτίσει ὁ Ὑψιστος / ὡς τριμένει λαμπρῶ αὐτοῦ,
οὐκ εὐσεβοῦσι / καὶ ὀργὴν θησαυρίζουσι
κομιζόμενοι τῆς φθορᾶς τὰ ἐπίχειρα...».

Θεολογικώτατος καὶ διδασκικώτατος εἶναι ὁ Κ α ν ὄ ν ο ς, ὁ ὁποῖος μὲ ὑποδειγματικὴν ἀκριβολογίαν ἀπτεται τῶν ἀντιστοιχῶν κεφαλαίων τῆς Κοσμολογίας, τῆς Ἀνθρωπολογίας καὶ τῆς Σωτηριολογίας. Παρατηρούμεναί τινες ἐπαναλήψεις οὐδόλως παραβιάπτουν τὴν ποιητικὴν καὶ διδασκικὴν ἀξίαν αὐτοῦ.

Εἰς τὰς ἐγγεὰ Ὡδᾶς τοῦ Κ α ν ὄ ν ο ς (ὡς γνωστόν ἢ δ' Ὡδῆ παραλείπεται κατὰ τὸ πλεῖστον εἰς τοὺς Κανόνους)¹⁷ ὁ ὕμνογράφος ἐπίσκοπος μὲ τὸν ποιητικόν του χρωστήρα, μὲ χρώματα ζωηρὰ καὶ ἐκφραστικὰ ἀπεικονίζει τὴν ὑπὸ τοῦ «πανοθενουργοῦ Δομήτορος» δημιουργίαν τῆς «θαυμαστῆς κτίσεως» «ἐκ τοῦ λόγου Του» μόνον, ἐνῶ παραλλήλως προτρέπει τὸν ἄνθρωπον νὰ ὑμνολογῇ τὸν Θεὸν «τὸν χορηγὸν τῆς ζωῆς, διδόντα ἀφθόνως δωρεὰς... καὶ κόσμου προνοοῦντα καὶ συντηροῦντα τὰ πάντα» (α' Ὡδῆ).

Προφανῆς εἶναι ἡ ἀναφορὰ τοῦ ὕμνογράφου εἰς τὴν ἀντιστοιχῶν ἀγιογραφικὴν καὶ πατερικὴν διδασκαλίαν περὶ «τεχνουργίας» τοῦ κόσμου ὑπὸ τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ:

«Κραταιᾶ ἐν δυνάμει / καὶ τῆ συνέσει τῆ σῆ
κόσμον εἰτεχνούρησας, Λόγω τῶ συνανάρχω σου,
Πάτερ οὐράνιε, σὺν τῶ ἐπιφερομένῳ
Πνεύματί Σου, Ἄναρχε· δόξα τῶ κράτει σου».
(α' τροπάριον γ' Ὡδῆς)

Διὰ τὰ ἐπιζήση ὁ ἄνθρωπος χρειάζεται νὰ ὑπάρχη τὸ κατάλληλον φυσικὸν περιβάλλον. Ἡ ἀλλοίωσις ὁμοῦ τῆς φυσιολογικῆς συστάσεως αὐτοῦ, πέρα τοῦ ὅτι ἐγκυμονεῖ σοβαροὺς κινδύνους διὰ τὴν ζωὴν, διαφαινόμενους ἤδη, ἐπιβάλλει τὴν ὑποχρέωσιν καὶ «τὸ χρέος» τῆς σωτηρίας τοῦ περιβάλλοντος, διὰ τῆς ἀναπτύξεως ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου τῆς συντηρητικῆς δραστηριότητος αὐτοῦ:

«Καθαρὰν καὶ ἀμόλυτον
φύσιν τοῦ ἀέρος καὶ γῆς καὶ ὕδατος
κατὰ χρέος διασώζωμεν,
πρῶτοί τε αὐτοὶ ἀγγιζόμεθα».

(γ' τροπάριον δ' Ὡδῆς)

Καὶ ἡ ε' Ὡδῆ τοῦ Κανόνος ἀναφέρεται σχεδὸν ἐξ ὁλοκλήρου εἰς τὸ «οἰκολογικὸν πρὸς ὁδὸν ἡμῶν» καὶ εἰς τὴν περιβαλλοντικὴν ἀπειλήν, ἢ ὁποία ὁδηγεῖ τὸν κόσμον ὅλον εἰς τὸ χεῖλος ἀποκαλυπτικῆς

αὐτοκαταστροφῆς. Διὰ τοῦτο ἡ κτίσις «συστενάζει καὶ συνωδίνει ἄχρι τοῦ νῦν» (Ρωμ. γ' 20), διαμαρτυρομένη διὰ τὴν κακὴν ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου μεταχείρισιν αὐτῆς:

«Σωτέρ μου, Χριστέ,
συνωδίνει κτίσις ἅπασα,
καὶ τὴν ἐλευθερίαν, ἐν στεναγμῶ
ἐκδεχομένη, ἐξαιτεῖται σὺν τοῖς δούλοις σου».
(α' τροπάριον ε' Ὡδῆς),

ἐνῶ εἰς τὸ ἐπόμενον ὁ ὕμνογράφος προτρέπει:
«...ἄνθρωπε, ... μὴ λυμαίνου θεοθέσια τῆς φύσεως».

Κατὰ τὴν ἀγιογραφικὴν καὶ πατερικὴν διδασκαλίαν ἢ διατάραξις τῶν ἀρμονικῶν σχέσεων τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὸν Θεὸν διὰ τῆς ἁμαρτίας, εἶχεν ὡς συνέπειαν καὶ τὴν ἀντιστοιχῶν διατάραξιν τῶν σχέσεων του μὲ τὸ φυσικὸν περιβάλλον. Τοῦτο τονίζεται εἰς τὸ γ' τροπάριον τῆς Ὡδῆς αὐτῆς:

«Ὅρα τὴν φθορὰν
τὴν ἀθρώως εἰσκαμάζουσαν
καὶ ἄπεχε, ψυχὴ μου, ἁμαρτιῶν
...ἵνα μὴ χεῖρόν τί σοι γένηται».

Τέλος διὰ τοῦ Θεοτοκίου τῆς ε' Ὡδῆς παρακαλεῖται ἡ Πανάχραντος Θεοτόκος διὰ τὰ ὑψώση «θερμὴν ἰκείαν πρὸς τὸν εὐήκοον Μονογενῆ» τῆς Υἱὸν «τοῦ ἀποστρέπειν διασμούς ἀθέσμου φύσεως».

Περίτεχνος εἶναι ἡ Στ' Ὡδῆ τοῦ Κανόνος. Ἀποτελεῖ μίαν ἐμπνευσμένην ὕμνογραφικὴν ἀπόδοσιν τοῦ θαυμαστοῦ 103ου Ψαλμοῦ, τοῦ γνωστοῦ «Προσημακοῦ», τὸ περιεχόμενον τοῦ ὁποίου ἀποτελεῖ ὕμνον τῆς δημιουργίας τῆς μαρτυρούσης τὸ μεγαλεῖον, τὴν παντοδυναμίαν καὶ τὴν πανσοφίαν τοῦ Δημιουργοῦ¹⁸. Ἐνδεικτικῶς ἀναφέρομεν τὸ γ' τροπάριον τῆς ἐν λόγῳ Ὡδῆς:

«Σιρουθία ἐννοσεύσουσι δένδροις,
λαγωῶν καταφυγὴ δὲ ἐν πέτρᾳ,
καὶ ὑψηλὰ ταῖς ἐλάφοις τὰ ὄρη
εἰς ἐνδιαίτησιν εὐθειον ἔλκουσι,
βρωσὶν δ' αὐτοῖς παρὰ Θεῶ
τοῦ δρυμοῦ τὰ θηρία ζητήσουσιν».

(Συνεχίζεται)

ΙΩΑΝΝΗΣ Φ. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ Π. Θ. Φ.
Λυκειαρχῆς Ἀρσακείου Λυκείου Πατρῶν

17. Ἀ ν ὄ ρ. Φ υ τ ρ ᾶ κ η, Ἡ Ἐκκλησιαστικὴ ἡμῶν ποίησις... Ἀθήναι 1957, σ. 51.

18. Π. Ν. Τ ρ ε μ π ἔ λ α, Τὸ Ψαλτήριον μετὰ συντόμου ἐρμηνείας, Ἀθήναι 1955, σ. 432.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

Ειρήνη ἐκ καταλλαγῆς μετὰ τοῦ Θεοῦ.

Ὁ Παραγιώτατος Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως κ. Δημήτριος διὰ τοῦ ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῶν Χριστουγέννων μηνύματος Ἀυτοῦ, ἐπιτὸς τῶν ἄλλων, ἐπισημαίνει, ὅτι «ὁ Χριστός, ἡ εἰρήνη ἡμῶν», ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον, διὰ τὴν ἐνῶση τὰ διειστώτα καὶ τὰ καταρρέψη «τὸ μεσοτόιχον τοῦ φραγμοῦ τὴν ἔχθραν» μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν λαῶν. Μὲ τὴν ἐνανθρώπησίν Του τὸ πρόβλημα ἀντιμετωπίζεται εἰς τὴν οἰκονομία Του, διότι καταλλάσσεται ὁ ἄνθρωπος πρῶτον μὲ τὸν Θεὸν καὶ ἐνοῦται μαζί Του. Ἀπὸ τὴν καταλλαγὴν αὐτὴν πηγάζει καὶ ἡ εἰρήνη μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων».

Ὅθεν, ἐπειδὴ παρὰ ταῦτα ὁ φόβος τοῦ πολέμου πλανᾶται εἰς πολλὰ σημεῖα τῆς γῆς καὶ τὸ ἄγχος κυριαρχεῖ καὶ ἐπειδὴ «τὸ μῆνυμα τῶν Χριστουγέννων δὲν ἔχει φθάσει εἰς τὰς καρδίας ὅλων τῶν ἀνθρώπων καὶ φαίνεται ἐνίοτε νὰ μὴ ἀκούεται οὐδὲ εἰς αὐτὸν τὸν περίγυρον τῆς φάτνης», διὰ τοῦτο ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ ἄλλην μίαν φορὰν «καλεῖ σήμερον τοὺς ἀνθρώπους καλῆς πίστεως νὰ εἰρηνεύουν «ἐν ἑαυτοῖς καὶ πᾶσι» καὶ νὰ ἐνδυσθῶν τὸ φρόνημα τοῦ ταπεινωθέντος «ἄρχοντος τῆς εἰρήνης» Χριστοῦ. Μόνον τὸ φρόνημα τοῦτο θὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν πολυπόθητον καὶ τόσον ἀναγκαίαν διὰ τὸν ἄνθρωπον εἰρήνην».

Ὁρθόδοξος Χριστιανικὴ Ἀνθρωπολογία.

Ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ εἰς τὸ ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῶν Χριστουγέννων μῆνυμά του τονίζει τὴν συμβολὴν τῆς Ὁρθοδοξίας εἰς τὴν ἀνύψωσιν καὶ καταξίωσιν τῆς ἀνθρωπίνης ὑπάρξεως. «Ἡ Ὁρθοδοξία, —τονίζει—, σὲ πρόσωπα τῶν Ἁγίων τῆς καὶ ὅλων τῶν ἀληθινὰ πιστῶν τῆς διασώζει καὶ θιώνει καθημερινῶς αὐτὴ τὴν ἐν Χριστῷ ὕψωσιν τοῦ ἀνθρώπου. Καὶ αὐτὸ τὸ μῆνυμα ἀπευθύνει πρὸς ὅλο τὸν κόσμο σήμερα..., ἰδιαίτερα πρὸς ὅλους ἐκείνους, ποὺ νομίζουν, ὅτι ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ κάνουν φυλετικὰ καὶ ταξικὰ διακρίσεις ἢ νὰ περιφρονοῦν καὶ ἐξευτελίζουν τὴν ἀνθρώπινη προσωπικότητα ὑποδουλώνοντες ἢ φυλακίζοντας ἄδικα, καταπιέζοντας τὸν ἄνθρωπο καὶ καταρρακώνοντας τὴν Θεοκρήρυκτη ἀξία του. Πρὸς ὅσους πιστεύουν, ὅτι μποροῦν νὰ καταδυναστεύουν, νὰ ὑποτιμοῦν, νὰ βασανίζουν τὸν ἄνθρωπο καὶ νὰ τοῦ στε-

ροῦν καὶ αὐτὰ τὰ στοιχειώδη δικαιώματά του. Ἡ σάρκωσις καὶ ἐκ Παρθένου Γέννησις τοῦ Θεανθρώπου ἀποδεικνύουν, ὅτι ὁ κάθε ἄνθρωπος, ὅπου καὶ ἂν ἔχη γεννηθῆ, ὅπου καὶ ἂν ζῆ, ἀξίζει περισσότερο ἀπὸ ὅλον τὸν κόσμο (Ματθ. ια' 26)».

Εἶναι ἐπὶ τέλους καιρὸς νὰ γίνῃ ἀντιληπτόν, ὅτι μόνον αἱ ἀρχαὶ τῆς Ὁρθοδόξου Χριστιανικῆς Ἀνθρωπολογίας εἶναι δυνατὸν νὰ γίνουν θεμέλια τοῦ οἰκοδομήματος τοῦ ἀναζητουμένου ἐντυχεστέρου μέλλοντος τῆς ἀνθρωπότητος.

Ἀδελφικὴ συμπαράστασις εἰς τὸν δοκιμαζόμενον Βουλγαρικὸν λαόν.

Ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Δωδώνης κ. Χρυσόστομος, μεταφέρων εἰς Βουλγαρίαν ἀποστελλομένης ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος μεγάλης ποσότητος γάλακτος, σακχάρου, ὀρυζῆς, ὀσπρίων, ζυμαρικῶν, ἐλαίου, παιδικῶν τροφῶν καὶ γλυκισμάτων πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ δοκιμαζομένου ὀρθοδόξου βουλγαρικοῦ λαοῦ, ἐνεχείρισεν εἰς τὸν Μακ. Πατριάρχην Σόφιας καὶ πάσης Βουλγαρίας κ. Μάξιμον ἐπιστολὴν τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ, ἐν τῇ ὁποίᾳ τονίζονται τὰ ἑξῆς: «Κατακολουθοῦντες τοῖς ρήμασι τοῦ Ἀποστόλου τῶν Ἐθνῶν Παύλου (Β' Κορ. η' 13-14) «οὐ γὰρ ἵνα ἄλλοις ἄνεσις, ὑμῖν δὲ θλίψις, ἀλλ' ἐξ ἰσότητος ἐν τῷ νῦν καιρῷ τὸ ὑμῶν περισσεύμα εἰς τὸ ἐκείνων ὑστερήμα, ἵνα καὶ τὸ ἐκείνων περισσεύμα γένηται εἰς τὸ ὑμῶν ὑστερήμα, ὅπως γένηται ἰσότης», καὶ ἐν ὄψει τῆς δοκιμασίας τοῦ Χριστεπωνύμου ὑμῶν πληρώματος, ἔγνωμεν ὅπως ἀδελφικῶς συμπαρασταθῶμεν, ἀποστελλόντες Ὑμῖν τὰ ἐν τῷ συνημμένῳ καταλόγῳ ἀναφερόμενα ἐφόδια...».

Τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος γεγονός ἀποδεικνύει ἀνανέωσιν καὶ συνέχισιν τῆς πράξεως τῆς Ἐκκλησίας τῶν πρώτων αἰώνων, καθ' ἣν πρᾶξιν αἱ ἐπὶ μέρους τοπικαὶ Ἐκκλησίαι ἐνίσχουν ποικιλοτρόπως καὶ παρηγόρουν ὑλικῶς καὶ πνευματικῶς ἀλλήλας, ζῶσαι καὶ ἀναπνευσόμεναι ἐν ἀμοσφαίρᾳ ἀμοιβαίας ἀδελφικῆς συμμετοχῆς καὶ ἀγάπης.

Τὸ Ὁρθόδοξον ἱεραποστολικὸν ἔργον.

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κεντρῶας Ἀφρικῆς κ. Τιμόθεος διὰ μίαν ἀκόμη φορὰν παρουσίασε καὶ διὰ τὸ ἔτος 1991 ἐν θανάσιον καλλιτεχνικὸν ἡμερολόγιον μὲ καλλιτεχνικὰς ἐγχρώμους φωτογραφίας ἐκ

τοῦ ἐν τῇ ἀχαγεῖ Ἱ. Μητροπόλει του ἱεραποστολικοῦ ἔργου.

Ὁ θαυμάσιος Πρόλογος τοῦ Ἡμερολογίου καὶ τὰ γλαφυρὰ κείμενα, τὰ ὁποῖα συνοδεύουν τὰς εὐγλώττους φωτογραφίας, προερχόμενα πάντα ἐκ τῆς λογοτεχνικῆς γραφίδος τοῦ Σεβασμιωτάτου, προσβάλλουν θαυμασίως πυχὰς ἐκ τῆς ἀνακαινιστικῆς ἐργασίας, ἣ ὁποία ἐπιτελεῖται διὰ τῶν πεφωτισμένων ποιμαντορικῶν ἐπισκέψεων αὐτοῦ, διὰ τῆς ἐργασίας τοῦ πατρὸς Χαρίτωνος Πνευματικάκι καὶ πολλῶν Ἑλλήνων καὶ ἰθαγενῶν συνεργατῶν, οἱ ὁποῖοι, διὰ τὰ μεταδώσουν τὸ μήνυμα τῆς Ὁρθοδοξίας, βασιάζουν «τὸν καύσωνα τῆς ἡμέρας καὶ τὸ ψῦχος τῆς νυκτός», ὅταν πορεύονται «στὴ σαβάνη καὶ στὴν ζούγκλα γιὰ τὰ διακονήσουν τὸ θνυσιαστήριο καὶ τὸν ἄνθρωπο».

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κεντρῶς Ἀφρικῆς κ. Τιμόθεος, ἀποφεύγων τὴν ὠραιοποίησιν προσώπων ἢ καταστάσεων καὶ ἐπισημαίνων τὴν «καθημερινὴν ὤμην πραγματικότητα», τὴν ὁποῖαν δημιουργοῦν «ἄπαρκτες δυσκολίες ἐγγενῶν καὶ προσθέτων δυσκολιῶν καὶ προβλημάτων», σημειώνει χαρακτηριστικῶς: «Μᾶς ἱκανοποιεῖ τὸ ὅτι «ὁ λόγος τοῦ Κυρίου αὐξάνει καὶ ἰσχύει», ὅσον Ἐκεῖνος θέλει. Μᾶς τρομάζει μόνον ὁ ἀπὸ τοὺς «ψευδαδέλφους» κίνδυνος... Μὲ ὅλους «καθ' ἡμέραν διαλεγόμεθα». Δὲν παύομε «νύκτα καὶ ἡμέραν μετὰ δακρύων νουθετοῦντες ἕνα ἕκαστον». Γρηγοροῦμεν, «προσέχομεν ἑαυτοῖς καὶ παντὶ τῷ ποιμνίῳ, ἐν ᾧ ἡμᾶς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἔθειτο ἐπισκόπους ποιμαίνειν τὴν Ἐκκλησίαν...». Δὲν ὑπερβάλλομεν. Τὴν εὐθύνην μας βλέπομεν...».

Εἶναι περιττὸν νὰ σημειώσωμεν, ὅτι ἡ πρόδοδος τοῦ καθ' ὅλου Ὁρθοδόξου ἱεραποστολικοῦ ἔργου ἐν Ἀφρικῇ καὶ Ἀσίᾳ, ὡς αὕτη πιστοποιεῖται καὶ ἐκ τῶν κειμένων καὶ ἐγχρώμων φωτογραφιῶν τοῦ ἐξαιρέτου περιοδικοῦ «Πάντα τὰ Ἔθνη», ὅπερ ἐκδίδεται ὑπὸ τῆς «Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», προξενεῖ συναισθήματα χαρᾶς καὶ ἐλπίδος εἰς ὁλόκληρον τὸν Ὁρθόδοξον χριστιανικὸν κόσμον.

Ἡ Ζ' Γενικὴ Συνέλευσις τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν.

Μετὰ μεγάλης προσδοκίας αἱ ἀνὰ τὴν ὑφήλιον Χριστιανικαὶ Ἐκκλησίαι προετοιμάζονται ἐντατικῶς πρὸς συμμετοχὴν —διὰ τῶν ἀντιπροσώπων των— εἰς τὴν Ζ' Γενικὴν Συνέλευσιν τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν, ἣτις θὰ συνέλθῃ ἐν Canberra τῆς Αὐστραλίας ἀπὸ τῆς 7ης μέχρι τῆς 20ῆς Φεβρουαρίου 1991.

Ἐλπίζομεν, ὅτι ἡ Συνέλευσις αὕτη ἀφ' ἐνὸς θὰ διατρανώσῃ τὸν παγκριστιανικὸν πόθον πρὸς ἐντατικοποίησιν τῶν προσπαθειῶν διὰ τὴν βαθμιαίαν καὶ κλιμακωτὴν ἀποκατάστασιν τῆς ἐνόητος τῶν κερωρισμένων ἀπ' ἀλλήλων Ἐκκλησιῶν, ἀφ' ἐτέρου θὰ ὀδηγήσῃ τὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον τῶν Ἐκκλησιῶν πρὸς αὐτοκριτικὴν, ἀναγκαίαν διὰ τὴν ἐπιθυμητὴν ἀνανέωσιν τῆς δομῆς του καὶ ἄρσιν πολλῶν ἀνησυχητικῶν παρεκκλίσεων καὶ δυσλειτουργιῶν του, καὶ τρίτον θὰ ἐπαναφέρῃ αὐτὸ εἰς τὴν κυρίαν ἀποστολήν του, ἣτις ἦδη τὸ 1920 εἶχε προβληθῆ διὰ τῆς γνωστῆς ρηξικελεύθου πρωτοβουλίας τοῦ Σεπτῆ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου.

Οἱ Ὁρθόδοξοι ἐν τῇ Γεν. Συνελεύσει τῆς Καμπέερρα.

Ἐν συνεχείᾳ πρέπει ἐξ ὀρθοδόξου ἐπόψεως νὰ ἐκφράσωμεν τὴν χαρὰν μας, διότι τὸ θέμα τῆς Ζ' Γενικῆς Συνελεύσεως τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν ἀποδεικνύει, ὅτι οἱ ἐτεροδόξοι συνειδητοποιοῦν τὴν ἀξίαν τῆς Πνευματολογίας, ἣ ὁποία κατὰ τὸ παρελθόν, ἐνῶ ἦτο παρημελημένη εἰς τὴν Δύσιν, ἀντιθέτως εὐρίσκειτο πάντοτε εἰς τὸ ἐπίκεντρον τοῦ ἐνδιαφέροντος τῆς Ὁρθοδόξου Ἀνατολῆς. Τὸ γενικὸν θέμα τῆς Συνελεύσεως θὰ εἶναι: «Ἐλθὲ Πνεῦμα Ἅγιον, ἀνακαινίσσον πάσαν τὴν Κτίσιν». Μάλιστα ὀρθόδοξος ὁμιλητὴς ἐπὶ τοῦ κυρίου θέματος θὰ εἶναι ὁ λιαν γνωστὸς καὶ τόσον ἐκτιμώμενος ἐν τῇ Χριστιανικῇ Οἰκουμένῃ Μακαριώτατος Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας κ. Παρθένιος.

Εἶναι περιττὸν νὰ εἴπωμεν, ὅτι κατὰ τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος Συνέλευσιν οἱ ἐκπρόσωποι τῶν ἐπὶ μέρους Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν πρέπει νὰ συνεργασθῶν ὅσον τὸ δυνατὸν περισσότερον ἐντατικῶς ἀφ' ἐνὸς διὰ τὰ μεταδώσουν κατὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν ἐπὶ μέρους θεμάτων τὴν γνησίαν Ὁρθόδοξον Πνευματολογίαν καὶ ἀφ' ἐτέρου διὰ τὰ ἀξιοποιήσουν τὰς περὶ τοῦ Οἰκουμενισμοῦ ἀρχὰς καὶ ἀποφάσεις τῆς Τρίτης Παρορθοδόξου Προσυνδικτικῆς Διασκέψεως καὶ νὰ ὑποβοηθήσουν τὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον τῶν Ἐκκλησιῶν πρὸς καλῆτερον ἐπαναπροσανατολισμὸν τῶν στόχων του.

Ὁ ἐκκλησιαστικὸς χαρακτὴρ τοῦ Π.Σ.Ε.

Κατὰ τὸν προσδιορισμὸν τῶν στόχων τοῦ ἐπαναπροσανατολισμοῦ τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν πρέπει ἰδιαίτερος νὰ ληφθῆ μέριμνα, ὥστε νὰ ἀποσοβηθῶν μερικοὶ κίνδυνοι, δημιουργούμενοι λ.χ. ἐκ τοῦ γεγονότος, ὅτι, ὡς ἐπεσήμανεν ὁ Μ. Πρωτοπρεσβύτερος καὶ Μόνιμος Ἀντιπρόσωπος τοῦ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ

Τῆς Τετάρτης 12 Δεκεμβρίου 1990.

Ἀπὸ τῆ Διαρκῆ Ἱερά Σύνοδο, πού συνήλθε σήμερα στὴ δευτέρα τακτικὴ συνεδρία τῆς τοῦ Δεκεμβρίου ὑπὸ τὴν προεδρία τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεὶμ ἐκδόθηκε τὸ παρακάτω ἀνακοινωθέν:

«Ἡ Διαρκῆς Ἱερά Σύνοδος κατὰ τὴν σημερινὴ Συνεδρία αὐτῆς καὶ μὲ ἀφορμὴ γραπτὴ καὶ προφορικὴ ἀναφορά τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Φλωρίνης κ. Αὐγουστίνου, συνεζήτησε τὸ θέμα τῆς ταινίας τοῦ κ. Θεόδωρου Ἀγγελόπουλου «Τὸ μετέωρο θῆμα τοῦ πελαργοῦ». Τὴν σχετικὴν εἰσήγησιν ἔκαμε ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἀνθίμος μὲ θέσιν τὸ σενάριο τῆς ταινίας. Ἐπηκολούθησε μακρὰ συζήτηση κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ὁποίας ἐδόθησαν ἐξηγήσεις καὶ διευτρώθησαν ἐκτιμήσεις καὶ προτάσεις. Τὰ μέλη τῆς ΔΙΣ συνεφώνησαν ὅτι ἡ Ἐκκλησία δὲν ἔχει καμμία πρόθεση νὰ ἀσκήσῃ λογοκρισίαν σὲ ὁποιοδήποτε λογοτεχνικὸ ἢ καλλιτεχνικὸ ἔργο, μέσα στὰ πλαίσια τῆς πολυφωνίας ὅμως καὶ τῆς ἐλευθερίας διατυπώσεως γνώμων, δύνανται καὶ οἱ Ἱεράρχαι νὰ ἐκφέρουν τίς ἀπόψεις των γιὰ θέματα πού ἀφοροῦν τὸ ποιμνίον τους.

Ἡ Ἱερά Σύνοδος διαπιστώσασα ὅτι τὸ σενάριο τῆς ταινίας δὲν ἔχει αἰχμὲς κατὰ τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ ἀπτεταὶ καιρίως ἐθνικῶν ζητημάτων, ἀπεφάσισε νὰ ἀπευθυνθῇ μὲ ἔγγραφὸ τῆς στὴν Κυβέρνησιν καὶ εἰδικὰ στὸν ἀρμόδιον Ὑπουργὸ Πολιτισμοῦ κ. Τζ. Τζαννετάκη ἐπισημαίνοντας τίς ἀνησυχίες καὶ τοὺς προβληματισμοὺς τῆς.

Ἐπίσης ἡ Ἱερά Σύνοδος θὰ μεταφέρῃ στὴν Πολιτεία τὴν ἀνησυχία τοῦ Σεβ. Φλωρίνης καὶ τῶν ἄλλων Μητροπολιτῶν πού ποιμαίνουν παραμεθόριες περιοχὲς γιὰ τὸ σοβαρὸ αὐτὸ θέμα».

Ἐξάλλου ἡ Δ.Ι.Σ. ἀσχολήθηκε μὲ ἄλλα τρέχοντα καὶ ὑπηρεσιακὰ θέματα.

(Ἀπὸ τὸ Γραφεῖο Τύπου τῆς Ἱεράς Συνόδου)

Ἱερά Μητρόπολις Ἀττικῆς

Ἐξαιρετικὴν ἐπιτυχίαν ἐσημείωσεν τὸ Κληρικολαϊκὸν Συνέδριον τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Ἀττικῆς, τὸ ὁ-

ποῖον συνεκλήθη τὴν 21.11.90 μὲ τὴν εὐλογία τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου κ. Δωροθέου εἰς τὸν Ἱ. Ναὸν «Εὐαγγελισμὸς Θεοτόκου» Ν. Ἐρυθραίας.

Μετὰ τὸν χαίρετισμὸν ὑπὸ τοῦ Σεβ. κ. Δωροθέου, τὸν λόγον ἔλαθεν ὁ εἰσηγητὴς κ. Κων)νος Γρηγοριάδης, διδάκτωρ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ὁ ὁποῖος ἀνέπτυξε τὸ θέμα: «Τὸ οὐσιαστικὸ περιεχόμενον τῆς Ἑλληνορθόδοξου ἀγωγῆς». Ἀκολούθησε διάλειμμα. Ὁ φιλόξενος, περικαλλὴς Ναὸς «Εὐαγγελισμὸς Θεοτόκου», προσέφερε γλυκίσματα καὶ ἀναψυκτικά. Ἐν συνεχείᾳ ἐγίνε διάλογος. Ὁ εἰσηγητὴς ἀπήντησε στὰ γραπτὰ καὶ προφορικὰ ἐρωτήματα τῶν συνέδρων. Ἡ συζήτησις διεξήχθη σὲ κλίμα ἐν Χριστῷ ἀδελφικῆς ἐπικοινωνίας. Ὁ κ. Κων)νος Γρηγοριάδης ἔδωσε εὐστόχους ἀπαντήσεις.

Ἀπὸ ὅλη τὴν ἐργασία τοῦ Συνεδρίου προέκυψε πνευματικὴ ὠφέλεια τῶν συνέδρων (...).

(Ἐκ τῆς Ἐπιτροπῆς Τύπου καὶ Δημ. Σχέσεων)

Ἱερά Μητρόπολις Δημητριάδος

Μὲ πανηγυρικὸ ἔσπερινὸ πού τελέσθηκε τὸ ἀπόγευμα τῆς 1.11.90 στὸν Μητροπολιτικὸ ναὸ τοῦ ἁγ. Νικολάου καὶ μὲ συγκέντρωση γιατρῶν, φαρμακοποιῶν καὶ νοσοκόμων στὸ Πνευματικὸ Κέντρο, στὴ διάρκειαν τῆς ὁποίας ὁ Σεβ. Μητροπολίτης μας κ. Χριστόδουλος ἐδεξιώθη τοὺς ἐκπροσώπους τοῦ ἱατρικοῦ κόσμου καὶ μίλησε πρὸς αὐτοὺς μὲ θέμα: «Ἐρευνες καὶ πειράματα ἐπὶ τοῦ ἐμβρύου — ἡ εὐρωπαϊκὴ πρακτικὴ καὶ μία ὀρθόδοξη θέση», ἡ Ἱ. Μητρόπολις Δημητριάδος ἐτίμησε, ὅπως κάθε χρόνο, τοὺς ὑγειονομικοὺς τῆς περιοχῆς μας. Ἡ ἐκδήλωση αὐτὴ ἐφέτος, λόγω τῶν δημοτικῶν ἐκλογῶν δὲν ἐπραγματοποιήθη στὶς 18 Ὀκτωβρίου, ἡμέρα τῆς μνήμης τοῦ ἁγίου Εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ τοῦ ἱατροῦ, ἀλλὰ τὴν 1η Νοεμβρίου πού ἡ Ἐκκλησία ἐορτάζει τοὺς ἐπίσης ἱατροὺς ἁγίους Ἀναργύρους.

Στὸ τέλος τῆς ὁμιλίας διεξήχθη διάλογος καὶ ἐπηκολούθησε δεξίωση. Ἦταν παρόντες πολλοὶ ἱατροὶ τῆς πόλεως καὶ τῆς περιοχῆς μας. Ἐπίσης ὁ κ. Νομάρχης, ὁ Πρόεδρος τοῦ ἱατρικοῦ Συλλόγου Βόλου κ.ἄ.

(Ἐκ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως)

Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου εἰς τὴν ἐν Γενεύῃ ἔδραν τοῦ Π.Σ.Ε. π. Γεώργ. Τσέσις, «παράλληλα πρὸς τίς Ἐκκλησίες, πού αὐτὲς καὶ μόνον εἶναι μέλη τοῦ Συμβουλίου» σὲ ἐπίσημο ἐπίπεδο, διάφορα χριστιανικὰ κινήματα, "ὀμάδες πίεσεως" ἢ "δίκτυα", μαζί μὲ διαφόρους "ἐλευθέρους σκοπευτὲς" τοῦ Οἰκουμενικοῦ, κατώρθωσαν νὰ ἔχουν ὄλονεν καὶ μεγαλύτερη ἐπιρροή μέσα σὲ διάφορες Ἐπιτροπὲς καὶ Ὀμάδες Ἐργασίας τοῦ Π.Σ.Ε. σὲ βαθμὸ πού νὰ παραγ-

κωνίζονται οἱ Ἐκκλησίες στὴ χάραξιν τῆς γραμμῆς τοῦ Π.Σ.Ε. καὶ στὴ λήρην ἀποφάσεως».

"Ὅθεν, ὡς ὀρθῶς προσθέτει ὁ αἰδεσιμολογιώτατος Ἀντιπρόσωπος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, «ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία, σὲ συνεργασία μὲ τίς λοιπὲς Ἐκκλησίες - μέλη τοῦ Συμβουλίου, πρέπει νὰ δραστηριοποιηθῇ, γιὰ ν' ἀποφευχθῇ ὁποιαδήποτε ἀλλοίωση τοῦ καὶ ἐξοχῆν ἐκκλησιαστικοῦ χαρακτῆρα τοῦ Συμβουλίου».

Π Α Ρ Α Ρ Τ Η Μ Α

Ἱερά Μητρόπολις Ἀρτης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει 1) τὰς διατάξεις τοῦ Ν. Δ. 1398)73 «Περὶ συστάσεως ὀργανικῶν θέσεων Διακόνων παρὰ τῆ Ἱεραῖ Ἀρχιεπισκοπῆ Ἀθηνῶν καὶ ταῖς Ἱεραῖς Μητροπόλεσι τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, 2) τὴν ὑπ' ἀριθ. 204 καὶ ἀπὸ 23.11.1973 ἡμετέραν Ἀπόφασιν «περὶ συστάσεως δέκα (10) ὀργανικῶν θέσεων Διακόνων ἐν τῇ Ἱεραῖ Μητροπόλει Ἀρτης», 3) τὰς διατάξεις τῆς ὑπ' ἀριθ. 2104)76 Ἐγκυκλίου τῆς Ἱεραῖ Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «περὶ ἀναδιαρθρώσεως τῶν ὀργανικῶν θέσεων Διακόνων», 4) τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 1 τοῦ νόμου 673)77 «περὶ ἀνακατανομῆς καὶ ρυθμίσεως ὀργανικῶν τιῶν θέσεων Διακόνων» καὶ 5) τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 33, 34, 36 καὶ 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2)69 Κανονισμοῦ «περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», π ρ ο κ ε ι μ ἔ ν ο υ νὰ προσῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου Διακόνου πρὸς πλήρωσιν τῆς κενῆς ὀργανικῆς θέσεως τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Παντοκράτορος πόλεως Ἀρτης, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου ὀριζόμενα προσόντα ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίης Προκηρύξεως ἐν τῷ Δελτίῳ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσιν ἡμῖν σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν νομίμων δικαιολογητικῶν.

Ἐν Ἀρτῇ τῇ 26ῃ Νοεμβρίου 1990

† Ὁ Ἀρτῆς ΙΓΝΑΤΙΟΣ

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 38 παρὰ γρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρῶν 33-37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεραῖ Συνόδου «περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρῶσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγίου Νικολάου Ρόκκας Ἀρτης, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίης ἐν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσιν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς θέσεως.

Ἐν Ἀρτῇ τῇ 10ῃ Δεκεμβρίου 1990

† Ὁ Ἀρτῆς ΙΓΝΑΤΙΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Θεσσαλονίκης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει α) τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «περὶ καταστατικοῦ χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ β) τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 33-37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2)1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεραῖ Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «περὶ Ἱ. Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων» (ΦΕΚ Α' 193/1970), καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα ἵνα καταλάβωσιν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημε-

ρίων τῶν Ἱερῶν Ναῶν 1) Παναγίας τῆς Δεξιᾶς, 2) Παναγίας τῶν Χαλκῆων, 3) Παναγούδας, 4) Ἀγίου Νικολάου - Δημητρίου, 5) Ἀγίας Κυριακῆς καὶ 6) Ἀγ. Γεωργίου Πανοράματος, τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱ. Μητροπόλεως, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίης εἰς τὸ περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», ὑποβάλλωσιν ἡμῖν αἴτησιν, μετὰ τῶν ἀπαιτουμένων δικαιολογητικῶν διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Θεσσαλονίκῃ τῇ 5ῃ Δεκεμβρίου 1990

† Ὁ Θεσσαλονίκης ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ ὁ Β'

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει α) τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590)1977 «περὶ καταστατικοῦ χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», β) τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 33 παρ. 1, 37 παρ. 1-2, καὶ 52 παρ. 1-2 (ΦΕΚ Α' 193/1970) τοῦ κανονισμοῦ τῆς Ἱεραῖ Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, «περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων» καὶ γ) τὸ ἀρθρον 2 παρ. 1-2 τοῦ Ν. Δ. 1399/1973 (ΦΕΚ Α' 112), καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα ἵνα καταλάβωσιν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν διακόνων τῶν Ἱερῶν Ναῶν: 1) Ἀγίου Ἀθανασίου, 2) Νέας Παναγίας καὶ 3) Ὁσίας Ξένης Χαριλάου, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίης εἰς τὸ περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσιν ἡμῖν αἴτησιν, μετὰ τῶν ἀπαιτουμένων δικαιολογητικῶν διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Θεσσαλονίκῃ τῇ 5ῃ Δεκεμβρίου 1990

† Ὁ Θεσσαλονίκης ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ ὁ Β'

Ἱερά Μητρόπολις Χαλκίδος

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590)77 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρῶν 33-37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2)69 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεραῖ Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «Περὶ ... Ἐφημερίων ...» καὶ Ν. Δ. 1398)73 προκειμένου νὰ πληρῶσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν Ἐφημερίων τῶν Ἱερῶν Ναῶν, 1) Ἀγίου Ἀθανασίου Γαλατσᾶδων Ἰστιάας, 2) Ἀγίου Παντελεήμονος Καμματριᾶδων Ἰστιάας, 3) Κοιμήσεως Θεοτόκου Γερακίου Ἰστιάας, 4) β' θέσις Ἀγίας Παρασκευῆς Χαλκίδος, 5) Ἀγίου Ἰωάννου Πολυλόφου, 6) Ἀγίας Ζώνης Ἀμελάντων, 7) Ἀγίου Ἀθανασίου Δαφνουσίης, 8) Κοιμήσεως Θεοτόκου Παπαδῶν, Διακόνου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγίου Νικολάου Χαλκίδος καὶ παρακαλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως, ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος ἐν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσιν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Χαλκίδι τῇ 5ῃ Δεκεμβρίου 1990

† Ὁ Χαλκίδος ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Ἀργολίδος

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 38 παρὰ γρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρῶν

33-37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικές θέσεις τακτικῶν ἐφημερίων τῶν Ἱερῶν Ναῶν 1) Ζωοδόχου Πηγῆς Κεφαλαρίου Ἄργους, 2) Ὑπαπαντῆς Χριστοῦ Λιμνῶν Ἄργους, 3) Ἁγίου Δημητρίου Μύλων Ἄργους, 4) Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν Μποροῖων Ἄργους, 5) Ἁγίας Τριάδος Στέρνας Ἄργους,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ἐν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσι τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Ναυπλίῳ τῆ 10ῃ Δεκεμβρίου 1990

† Ὁ Ἀργολίδος ΙΑΚΩΒΟΣ

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις: α) τῶν ἄρθρων 38, παραγρ. 2 καὶ 67 τοῦ Ν. 590/1977, β) τοῦ Ν. Δ. 1398/1973, γ) τοῦ Ν. 673/1977 καὶ προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων πρὸς πλήρωσιν τῶν κενῶν θέσεων τακτικῶν Διακόνων ἐν τοῖς ἰ. ναοῖς 1) Μητροπολιτικοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Γεωργίου Ναυπλίου, 2) Ἁγίου Πέτρου Ἄργους, 3) Κοιμησεως Θεοτόκου Ἄργους, 4) Τιμίου Προδρόμου Ἄργους, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους ἵνα καταλάβωσι τὰς Διακανονικές ταύτας θέσεις καὶ ἔχοντας τὰ προβλεπόμενα κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης προκηρύξεως εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νενομιμαμένα δικαιολογητικὰ διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Ναυπλίῳ τῆ 10ῃ Δεκεμβρίου 1990

† Ὁ Ἀργολίδος ΙΑΚΩΒΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Νέας Σμύρνης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παραγρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33-37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικές θέσεις τακτικῶν ἐφημερίων τῶν Ἱερῶν Ναῶν α) Μεταμορφώσεως Σωτῆρος (ἁγίου Σώστη) Λεωφόρου Συγγροῦ, β) Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης Γλυφάδος καὶ γ) Ἁγίας Τριάδος Ἀργυρουπόλεως, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ἐν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσι τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Νέᾳ Σμύρνη τῆ 18ῃ Δεκεμβρίου 1990

† Ὁ Νέας Σμύρνης ΑΓΘΑΓΓΕΛΟΣ

«ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐκδιδόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον
ΒΡΑΒΕΙΟΝ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Παραμυθίας ΤΙΤΟΣ

† Ὁ Γρεβενῶν ΣΕΡΓΙΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Ἄομτ. Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

A) Ἑσωτερικοῦ: Δραχμαὶ 300 ἑτησίως.

B) Ἐξωτερικοῦ: Δολλάρια 20 ἑτησίως.

Τιμὴ ἐκάστου τεύχους μετὰ τοῦ «ΕΦΗΜΕΡΙΟΥ»

δρχ. 15.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Σεραφεῖμ, Ποιμαντορικὴ Ἐγκύκλιος Χριστουγέννων.

Οἰκονμ. Πατριάρχου Δημητρίου, Πατριαρχικὴ Ἀπόδειξις ἐπὶ τοῖς Χριστουγέννοις.

Ἐόρτια Γράμματα.

Ἐδαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Ὁ «Ε.Ο.Χ.Α.».

Μητροπ. Μεσσηνίας Χρυσόστομου, Στοιχεῖα Ἀτομικῆς Ποιμαντικῆς.

Μητροπ. Ζακύνθου Παντελεήμονος, Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος καὶ ἡ εὐρωπαϊκὴ ἐνοποίηση.

Ἡ ἐκλογή, χειροτονία καὶ ἐνθρόνισις τοῦ Μητροπολίτου Νικαίας κ. Γαβώου.

Ἡ ἐκλογή καὶ χειροτονία τοῦ Μητροπ. Φιλαδελφείας κ. Μελίτωνος.

Ι. Μ. Χατζηφώτη, Ἡ Α.Θ.Π. ὁ Οἰκονμ. Πατριάρχης κ. Δημήτριος εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος Ἄθως (21 - 27.9.1990).

Ι. Μ. Χατζηφώτη, Ἡ ποιμαντορικὴ ἐπίσκεψις τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκονμ. Πατριάρχου κ.κ. Δημητρίου εἰς Η.Π.Α.

Ἀρχιμ. Εὐδοκίμου Μαυρίκη, Ἀπόφοιτοι Ἀθωνιάδος Σχολῆς - Τιμ. Παπαμαχάη.

Πρωτοπρ. Παναγ. - Πέτρου Σιμιγιάτου, Πτυχῆς τῆς περὶ Ἁγίου Πνεύματος Θεολογίας στήν Ὁρθόδοξην Ἐκκλησίαν.

Πρωτοπρ. Ἀντωνίου Ἀλεβιζοπούλου, Εἰσβολὴ τῶν αἵρέσεων καὶ τῆς παραθρησκείας στίς χώρες τοῦ Ἀνατ. Συνασπισμοῦ.

Γεωργ. Ν. Λαμιόπουλου (ἀπόδοσις), «Ἐλθὲ Πνεῦμα Ἅγιον, ἀνακαίνισον πᾶσαν τὴν κτίσιν».

Ἄνθρ. Ν. Παπαβασιλείου, Ἡ προσφορὰ τῆς Ἐκκλησίας μας γιὰ τὴν ἐπιβίωσιν τοῦ Κυπριακοῦ Ἑλληνισμοῦ κατὰ τὴν Τουρκοκρατίαν.

Γω. Φ. Ἀθανασόπουλου, Ἐὐλογοῦντες πρόβλημα εἰς τὴν Ὑμνολογίαν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Παρατηρήσεις καὶ Σχόλια.

Ἐκκλησιαστικὰ Χρονικά.

Παράρτημα.